

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 31 augusti 2011

986/2011

Lag

om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar

Utfärdad i Helsingfors den 26 augusti 2011

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syften

Syftet med denna lag är att förbättra renhushållningens och andra naturnäringsars struktur och verksamhetsbetingelser samt att främja näringsverksamheten bland dem som idkar dessa näringar liksom även utvecklingen av renskötsel- och naturnäringsområdet som bosättningsområde i enlighet med principerna för hållbar utveckling.

I samband med åtgärder enligt lagen ska särskild vikt fästas vid samernas möjligheter såsom urfolk att inom sitt hembygdsområde bevara och utveckla näringar som hör till samekulturen.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på stöd som beviljas för förbättring och utveckling av renhushåll-

ningens och andra naturnäringsars struktur och verksamhetsbetingelser och som finansieras helt eller delvis med Europeiska unionens medel eller enbart med nationella medel.

Bestämmelser om stöd som beviljas för att förbättra jordbrukets struktur finns i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007). Denna lag kan dock tillämpas, om de inkomster på en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet som kommer från någon annan primärproduktion än renhushållning understiger det minimibelopp som är ett villkor för att stöd ska beviljas enligt den nämnda lagen. I detta fall räknas inkomster från skogsbruk dock inte som inkomster från primärproduktion.

Bestämmelser om stöd som beviljas för primär förädling och marknadsföring av produkter från renhushållning och andra jordbruksprodukter samt för utvidgande av verksamheten på en renhushållningslägenhet eller naturnäringslägenhet till att omfatta också annat än renhushållning eller någon annan naturnäring finns i lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006). Denna lag tillämpas dock på investeringar som gäller grundlig reparation av renbeteslags slakterier

och på sådana processer på en lägenhet som är nödvändiga för att bearbeta en animalisk eller vegetabilisk produkt för den första försäljningen.

Lagen tillämpas inte på stöd eller ersättningar som beviljas jordbrukare för upphörande med produktionsverksamhet. Lagen tillämpas inte på projekt eller åtgärder som fått stöd enligt skoltlagen (253/1995).

Lagen tillämpas inte heller på stöd som finansieras med medel från Europeiska unionens strukturfonder eller från Europeiska fiskerifonden eller på åtgärder som hör till området för Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik och för vilka stöd kan beviljas enligt någon annan lagstiftning om stöd till fiskerinäringen.

3 §

Stödsystem

I denna lag avses med stödsystem

- 1) investeringsstöd till näringsidkare,
- 2) startstöd till unga näringsidkare,
- 3) stöd för bostadsbyggande till näringsidkare,
- 4) investeringsstöd till renbeteslag,
- 5) stöd för underhåll av renstängsel,
- 6) frivillig skuldsanering,
- 7) forskningsfinansiering,
- 8) särskilda förmåner.

4 §

Geografiskt tillämpningsområde

Denna lag tillämpas vid stödjande av renhushållning inom det renskötselområde som anges i renskötsellagen (848/1990).

I fråga om andra naturnäringar än renhushållning tillämpas bestämmelserna i denna lag i Enontekis, Enare, Utsjoki och Savukoski kommuner samt i de delar av Muonio, Kittilä, Sodankylä och Salla kommuner som ligger norr om den gränslinje som bildas av Kajanki, Tepasto, Pomovaara, Peurasuvanto, Seitajärvi i Savukoski, Ruotsukainen, Pulkaviita och Ylirovanvaara, på det sätt som framgår av den bifogade kartan. Om gränslinjen löper genom en husgrupp tillämpas lagen på den hela husgruppen.

5 §

Förhållande till Europeiska unionens lagstiftning

Denna lag tillämpas på beviljande, betalning, övervakning, inspektion och återkrav av stöd som Europeiska unionen helt eller delvis finansierar, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning.

Vid beviljande av stöd tillämpas också vad som i Europeiska unionens lagstiftning föreskrivs eller bestäms om förutsättningarna och begränsningarna när det gäller beviljande av statligt stöd inom jordbrukssektorn och andra näringssektorer, dock med beaktande av vad som särskilt har avtalats om renhushållning i samband med Finlands anslutning till Europeiska unionen.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om tillämpningen av Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd på stödsystem som avses i denna lag. Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om införandet och varaktigheten av stödsystemet i enlighet med Europeiska unionens lagstiftning om strukturstöd för jordbruk, som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen eller helt finansieras med nationella medel, i enlighet med lagstiftningen som gäller andra näringar och inom ramen för de medel som i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond anvisats för finansieringen av stödsystemet.

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *renhushållning* renskötsel enligt renskötsellagen,
- 2) *naturnäringar* renskötsel, fiske och jakt, jord- och skogsbruk i liten skala som idkas vid sidan av en naturnäring och annat sådant utnyttjande av naturresurser som baserar sig på naturens fortlöpande produktionsförmåga, såsom yrkesmässig bärplockning och svamp-plockning,
- 3) *näring i anknytning till en naturnäring* näringsverksamhet som bedrivs vid sidan av

en naturnäring, till den del verksamheten gäller tillverkning och istandsättning av redskap som behövs i naturnärings- eller serviceverksamhet i samband med naturnärings- eller förädlings- eller produktions- eller serviceverksamhet från naturnärings- eller förädlings- eller produktions- eller serviceverksamhet, till den del verksamheten gäller tillverkning och istandsättning av redskap som behövs i naturnärings- eller serviceverksamhet i samband med naturnärings- eller förädlings- eller produktions- eller serviceverksamhet från naturnärings- eller förädlings- eller produktions- eller serviceverksamhet,

4) *renhushållningslägenhet* en lägenhet som är avsedd att vara bostadsplats för en renhushållningsidkare och som har bildats med stöd av lagen om renskötselväsendet (590/1969) eller renhushållningslagen (161/1990) eller har finansierats med stöd som beviljats för byggande med stöd av de ovan nämnda lagarna, lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings- eller serviceverksamhet (45/2000) eller denna lag; med renhushållningslägenhet avses även en funktionellt och ekonomiskt självständig enhet som används för renhushållning, är belägen inom renskötselområdet och består av en eller flera fastigheter eller delar av fastigheter eller en produktionsbyggnad jämte marken och administreras som en helhet på basis av ägande eller hyra,

5) *renhushållningsföretag* näringsverksamhet som omfattar enbart renhushållning eller som vid sidan av renhushållning omfattar förädling av produkter från renhushållning eller serviceverksamhet som bedrivs i anslutning till dem,

6) *naturnäringslägenhet* en lägenhet som är avsedd att vara bostadsplats för en naturnäringsidkare och som har bildats med stöd av naturnäringslagen (610/1984), genom tilldelande av ett tillskottsområde eller har finansierats med stöd som beviljats för byggande med stöd av den nämnda lagen, lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings- eller serviceverksamhet (45/2000) eller denna lag; med naturnäringslägenhet avses även en funktionellt och ekonomiskt självständig enhet som används för naturnärings- eller serviceverksamhet, är belägen inom ett sådant område som avses i 4 § 2 mom. och består av en eller flera fastigheter eller delar av fastigheter eller en produktionsbyggnad jämte marken och administreras som en helhet på basis av ägande eller hyra,

7) *naturnäringsföretag* näringsverksamhet som endast omfattar en eller flera naturnärings- eller serviceverksamhet som bedrivs vid sidan av en naturnäring och som avses i 3 punkten,

8) *samernas hembygdsområde* ett område enligt 4 § i sametingslagen (974/1995),

9) *finansiering* kapital som har beviljats ett företag i form av understöd, lån, annan kredit eller kapitalplacering och som är avsett att användas på lång sikt,

10) *offentlig finansiering* finansiering som har beviljats av Europeiska unionens, statens eller något annat offentligt samfunds medel eller finansiering som ett offentligt organ har beslutat om,

11) *privat finansiering* annan finansiering än sådan som avses i 10 punkten,

12) *stöd* understöd, räntestöd och stöd i anslutning till statligt lån som med stöd av denna lag har beviljats av Europeiska unionens medel, medel i statsbudgeten eller medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond samt stöd som ingår i borgen som har beviljats på gårdsbrukets utvecklingsfonds ansvar eller andra förmåner, som beviljas med stöd av denna lag,

13) *annat stöd* annat understöd än det som avses i 12 punkten och som har beviljats av Europeiska unionens, statens eller något annat offentligt samfunds medel eller av ett offentligt samfunds disponibla medel, räntestöd, ränteförmån, statsborgen och, om det i statsborgen särskilt har ingått ett beräknat stöd, det beräknade stödet och andra stöddelar som ingår i lån eller borgen; med annat stöd avses även alla andra stöd eller förmåner som har beviljats eller tillkommer sökanden eller har beviljats av någon annan myndighet eller ett offentligt samfund och som har riktat sig till sökandens renhushållnings- eller naturnäringsföretag i form av avdrag för kostnaderna, nyttjanderätt eller på annat sätt utan att utgöra finansiering för företaget; skatteavdrag betraktas dock inte som stöd, om inte avdraget ingår i ett stödssystem som godkänts i enlighet med artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

14) *åtgärd som stöds* verksamhet i samband med att renhushållning eller någon annan naturnäring börjar idkas eller idkas och för vilken stöd har sökts eller beviljats,

15) *investering* byggande, utvidgning, grundlig renovering eller förvärv av en byggnad, konstruktion eller anläggning samt annat förvärv av materiella eller immateriella tillgångar för långsiktig användning,

16) *godkänd kreditgivare* ett i 52 § 1 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket avsett kreditinstitut som godkänts som kreditgivare,

17) *centralt finansiellt institut* ett godkänt kreditinstitut eller en annan sådan sammanslutning som avses i 52 § 2 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket och som Landsbygdsverket har godkänt att verka som centralt finansiellt institut.

I 1 mom. 4 och 6 punkten avses med en del av en fastighet en kvotdel eller ett outbrutt område.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om när jord- och skogsbruk ska betraktas som småskaligt och när en fastighet som kan bebyggas kan betraktas som en renhushållningslägenhet eller en naturnäringslägenhet samt om den maximala storleken av en renhushållningslägenhet och en naturnäringslägenhet. Genom förordning av statsrådet utfärdas också närmare bestämmelser om näringar i anknytning till en naturnäring.

2 kap.

Finansiering av stödet

7 §

Förutsättningar som gäller stödets finansiering och belopp

En förutsättning för beviljande av stöd är att bevilningsfullmakt eller anslag har använts för ändamålet i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond.

Stöd kan inte beviljas till den del som andelen offentligt stöd av de godtagbara kostnaderna för en åtgärd överstiger det maximibelopp för offentligt stöd som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning. I fråga om programbaserade stöd får den offentliga finansieringens andel av stödet inte överstiga det maximibelopp för offentlig finansiering som anges i programmet.

Vid beviljandet av stöd enligt denna lag beaktas annat stöd som beviljats för finansiering av en åtgärd inom samma projekt som avdrag i stödets maximibelopp.

Finansieringssätten för den åtgärd som stöds ska uppges. Som privat finansiering kan utöver betalning i pengar godkännas vederlagsfria arbets- eller produktionsinsatser.

Bestämmelser om vederlagsfria arbets- och produktionsinsatser som privat finansiering utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Stöd som ingår i program

Stöd som ingår i program omfattas av lagen om förvaltning av program som hänför sig till utveckling av landsbygden (532/2006).

3 kap.

Allmänna förutsättningar för att beviljas stöd

9 §

Stödets ändamålsenlighet

En förutsättning för beviljande av stöd är att det är ändamålsenligt att stödja åtgärden som helhet bedömd. Vid beviljandet av stöd ska särskild vikt fästas vid hur åtgärden påverkar näringens fortbestånd och förbättrar näringsidkarnas utkomstförutsättningar.

På samernas hembygdsområde kan man utöver de ekonomiska aspekterna också beakta åtgärdens betydelse som helhet för renskötseln och andra naturnärings i sameområdet.

Stöd beviljas dock inte, om de förutsättningar för beviljande av stöd som anges nedan inte uppfylls.

10 §

Stödtagare

Stöd i anslutning till näringsidkande och frivillig skuldsanering, stöd för bostadsfinansiering samt särskilda förmåner kan beviljas fysiska personer. Renbeteslag kan beviljas investeringsstöd och stöd för underhåll av renstängsel. Forskningsfinansiering kan beviljas fysiska personer, privat- och offentlig-rättsliga sammanslutningar samt stiftelser.

Stöd för samma åtgärd kan beviljas till flera fysiska personer tillsammans, om alla dessa uppfyller förutsättningarna för beviljande av stöd. Stöd i anslutning till frivillig skuldsanering kan dock beviljas, om den som i huvudsak ansvarar för skulderna uppfyller förutsättningarna för beviljande av stöd.

En fysisk person som ansöker om stöd ska ha fyllt 18 år. Stöd för förvärv av mark eller fastighet eller för byggande, utvidgning eller grundlig renovering av bostadshus beviljas inte den som fyllt 60 år och annat stöd beviljas inte den som fyllt 65 år. För stöd i anslutning till frivillig skuldsanering finns dock inga åldersgränser.

Renbeteslag kan beviljas stöd endast om de uppfyller sina förpliktelser enligt rensköt-sellagen.

11 §

Inledande av en åtgärd som stöds

Om inte något annat följer av särskilda skäl, beviljas renhushållnings- eller naturnäringsidkare eller renbeteslag inte investeringsstöd, bostadsfinansiering eller forskningsfinansiering för åtgärder som redan har inletts. Startstöd till unga näringsidkare kan emellertid beviljas inom högst 18 månader efter det att näringsidkaren har börjat idka renhushållning eller någon annan naturnärning.

Trots 1 mom. kan renbeteslag beviljas stöd också för en sådan investering som det har varit nödvändigt att inleda för att förhindra skada för någon annan än en renhushållningsidkare eller för att ersätta ett stängsel som har förstörts eller gått sönder av någon orsak som inte beror på renbeteslaget.

Närmare bestämmelser om när en åtgärd ska anses vara inledd och om när en åtgärd som redan har inletts kan beviljas stöd av särskilda skäl utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Tillstånd och byggnadsplaner

Om en åtgärd som stöds förutsätter att myndighetstillstånd utverkas måste ett sådant tillstånd uppvisas innan stöd beviljas.

Om en åtgärd som stöds innefattar en bygginvestering ska sökanden dessutom lägga fram en byggnadsplan varav det framgår hur funktionell, lämplig och miljöanpassad investeringen är.

Närmare bestämmelser om byggnadsplanens innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om tekniska, ekonomiska och funktionella samt säkerhets- och miljörelaterade omständigheter i samband med bygginvesteringar kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

13 §

Lägsta stödbelopp

Stöd beviljas inte för bygginvesteringar om ansökan avser ett stödbelopp på högst 1 000 euro. När det gäller andra åtgärder är motsvarande belopp 500 euro.

14 §

Val av åtgärder som stöds

Inom de gränser som avses i 7 § 1 mom. beviljas stöd i första hand för åtgärder som avsevärt främjar de syften som anges i 1 § och, om stödet ingår i ett program, för de syften som anges i programmet.

Om ansökan gäller stöd för investeringar kan följande omständigheter beaktas vid val av vilka åtgärder som ska stödjas:

1) faktorer som inverkar på de ekonomiska förutsättningarna för den näringsverksamhet som stöds,

2) åtgärdens inverkan på lönsamheten hos det renhushållningsföretag eller naturnäringsföretag som stöds,

3) åtgärdens inverkan på den stödtagande renhushållningslägenhetens eller naturnäringslägenhetens produktionsförhållanden med tanke på arbetsmiljön och ett hållbart utnyttjande av naturtillgångar eller djurs välbefinnande.

Om ansökan gäller startstöd till en ung näringsidkare ska valet av vilka åtgärder som stöds göras med tillämpning av 2 mom. 1 punkten. Om ansökan gäller bostadsfinansiering ska de faktorer som avses i 2 mom.

I punkten och stödets inverkan på sökandens boendeförhållanden beaktas vid valet av vilka åtgärder som stöds.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för val av åtgärder som stöds.

4 kap.

Förutsättningar som gäller näringsidkare

15 §

Näringsidkande

Stöd kan beviljas en sökande som idkar eller börjar idka renhushållning på en renhushållningslägenhet eller renhushållning eller någon annan naturnäring på en naturnäringslägenhet så att sökanden får den huvudsakliga delen av sin utkomst från det. En person som äger minst 80 livrenar anses dock få den huvudsakliga delen av sin utkomst från renhushållning. Den som idkar någon annan naturnäring ska ha en årlig inkomst från naturnäringar som uppgår till minst det belopp som bestäms genom förordning av statsrådet. Beloppet justeras årligen av Landsbygdsverket genom en föreskrift så att det motsvarar den allmänna inkomstutvecklingen.

För att få mera arbetskraft till ett renbeteslag kan den som äger färre än 80 livrenar, som inte har fyllt 40 år och som förbinder sig att utföra renskötelsarbete för en viss tid beviljas stöd. Styrelsen för ett renbeteslag ska enligt vad som förskrivs i renskötellagen bestämma vad som är godtagbart renskötelsarbete. Närmare föreskrifter om stödet och villkoren för beviljande och om renskötelsarbete som compensation för antalet livrenar utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om när stöd kan beviljas av särskilda skäl för att skaffa lösöre utan att sökanden har en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet.

16 §

Sökandens inkomster

Sökanden ska med beaktande av inkomsterna vara i behov av stöd. Som inkomster

kan beaktas också sökandens makes inkomster. När makar gemensamt ansöker om stöd beaktas makarnas sammanlagda inkomster.

Med make avses i denna lag näringsidkarens make eller en person som bor tillsammans med näringsidkaren i samma hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de största tillåtna inkomsterna för sökanden och dennes make samt om vilka inkomster som beaktas vid beräkningen av dessa inkomster. De största tillåtna inkomsterna kan differentieras enligt stödobjekt. Landsbygdsverket ska årligen föreskriva om en justering av maximibeloppet så att beloppet motsvarar den allmänna inkomstutvecklingen. Genom förordning av statsrådet kan det också föreskrivas om inkomster som inte ska beaktas i totalinkomsterna.

17 §

Yrkesskicklighet

Ett villkor för beviljande av stöd är att sökanden har tillräcklig yrkesskicklighet för den näringsverksamhet som stöds. Om sökanden är en ung näringsidkare som inleder verksamheten och inte har tillräcklig yrkesskicklighet när stöd söks, är ett villkor för beviljande av stöd att han eller hon förbinder sig att uppfylla kravet på yrkesskicklighet inom 36 månader efter det att stödet beviljats.

Närmare bestämmelser om kraven på tillräcklig yrkesskicklighet utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Boende

Ett villkor för beviljande av stöd är att sökanden bor på renskötelsområdet eller, om stöd söks för någon annan naturnäring än renhushållning, på ett sådant område som avses i 4 § 2 mom.

19 §

Renhushållnings- och naturnäringslägenhetens läge och sammanslutningens hemort

Om en renhushållnings- eller naturnärings-

lägenhet består av flera lägenheter eller delar av lägenheter, anses renhushållningslägenheten eller naturnäringslägenheten vara belägen i den kommun där lägenhetens bostadsbyggnad är belägen eller, om det inte finns en bostadsbyggnad på en bebyggd renhushållnings- eller naturnäringslägenhet, i den kommun där den byggnad eller de byggnader som finns på lägenheten huvudsakligen är belägna. En obebyggd fastighet anses vara belägen i den kommun där största delen av fastighetens område är beläget.

En renhushållningslägenhet ska vara belägen inom renskötselområdet och en naturnäringslägenhet inom ett sådant område som avses i 4 § 2 mom. Om det är fråga om ett programbaserat stöd, ska renhushållnings- eller naturnäringslägenheten vara belägen inom programmets tillämpningsområde. Om sökanden är en sammanslutning ska denna ha sin hemort inom Europeiska unionen.

Närmare bestämmelser om var en renhushållnings- och naturnäringslägenhet anses vara belägen kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

Villkor som gäller besittningen av en lägenhet som används för att idka renhushållning och andra naturnärningar

Ett villkor för beviljande av stöd är att sökanden, i egenskap av ägare eller arrendator, besitter den renhushållnings- eller naturnäringslägenhet som stöds. Om två eller flera personer gemensamt besitter den lägenhet för vilken stöd söks, kan andra stöd än startstöd till näringsidkare beviljas, om personerna ansöker om stödet gemensamt och om minst en tredjedel av renhushållnings- eller naturnäringslägenheten besitts av en sådan näringsidkare inom renhushållning eller andra naturnärningar som uppfyller förutsättningarna enligt 15—18 §.

Om den del av en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet för vilken ansöks om stöd för bygginvestering eller vilken har en väsentlig betydelse för kontinuiteten för den näringsverksamhet som stödet avser, besitts av sökanden på basis av ett arrendeavtal eller ett avtal om delning av besittningen, är en

förutsättning för stödet att den avtalsenliga rätten har registrerats. Arrenderätten ska dessutom vara överförbar till tredje person utan att fastighetsägaren hörs och gälla i minst tio år.

Närmare bestämmelser om bedömningen av besittning i samägarsituationer kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §

Villkor som gäller näringsverksamhet som stöds

Ett villkor för beviljande av stöd är att det kan visas att den renskötsel som bedrivs på en renhushållningslägenhet har förutsättningar för kontinuerlig lönsamhet. Motsvarande villkor gäller för renskötsel och andra naturnärningar som bedrivs på en naturnäringslägenhet. Om ansökan gäller startstöd till näringsidkare kan man vid bedömningen av förutsättningarna beakta de näringar i anknytning till en naturnäring som idkas på den lägenhet som stödet avser. Om stöd kan beviljas utan att sökanden besitter en renhushållningslägenhet eller en naturnäringslägenhet eller om ansökan gäller byggande, utvidgning eller grundlig renovering av bostad, ska sökanden visa att han eller hon med sina inkomster och offentlig och privat finansiering kan svara för genomförandet av projektet och de kostnader som finansieringen av projektet föranleder.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för bedömning av verksamhetsbetingelserna för den näringsverksamhet och det renhushållnings- och naturnäringsföretag som stöds.

22 §

Affärsplan

Ett villkor för beviljande av stöd är att sökanden lägger fram en plan (*affärsplan*) som gäller den renhushållning som stödet ska beviljas för. När stöd för etablering av näringsverksamhet söks ska planen också innehålla uppgifter om näringar i anknytning till naturnärningar. Affärsplanen ska innefatta de villkor som nämns i 15—21 § och uppgifter

om den åtgärd som stöds. Affärsplanen ska dessutom, i lämplig omfattning med hänsyn till åtgärden, innehålla målen för idkandet av renhushållning och andra naturnärningar, sätten att uppnå målen och en bedömning av verksamhetens utveckling.

Av affärsplanen ska framgå vilka åtgärder som vidtas för att uppfylla de åtaganden som avses i 17 § 1 mom.

Närmare bestämmelser om affärsplanens innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Renhushållnings- och naturnäringslägenhetens produktionsförhållanden

Ett villkor för beviljande av stöd är att man på det renhushållningsföretag eller naturnäringsföretag som stöds iakttar de obligatoriska krav som gäller för produktionsgrenen och som följer av bestämmelserna om miljö, hygien och djurs välbefinnande i Europeiska unionens lagstiftning och den nationella lagstiftningen. Sökanden kan åläggas att redogöra för hur kraven iakttagits. Vid behov kan en närings-, trafik- och miljöcentral eller en veterinär kontrollera att kraven iakttas.

Bestämmelser om redogörelsen för iakttagandet av kraven utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Investeringsstöd till näringsidkare

24 §

Krav beträffande näringsidkare

Renhushållningsidkare kan beviljas stöd för investeringar som är nödvändiga för renhushållningen och som ökar effektiviteten, förbättrar kvaliteten, tryggar verksamhetsbetingelserna eller underlättar anpassningen av näringen till nya förhållanden eller krav. Stöd kan beviljas för investeringar som gäller anskaffning av såväl lös som fast egendom. För motsvarande ändamål kan stöd beviljas också för investeringar som är nödvändiga för idkande av andra naturnärningar.

Stöd kan beviljas för nödvändiga och skäliga kostnader i samband med investeringar som avses i 1 mom. Maximibeloppet av de godtagbara kostnaderna kan bestämmas med hjälp av investeringsobjektets enhetskostnader, som föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Om inga enhetskostnader har föreskrivits, kan det krävas en utredning om att kostnaderna är baserade på gängse prisnivå.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om verksamhet som stöds med investeringsstöd och om godtagbara kostnader.

25 §

Beloppet av investeringsstöd

Investeringsstöd beviljas som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds. Stödet kan fördelas och stödets form, nivå och maximibelopp bestämmas utifrån målområdet, näringsgrenen, stödets målgrupp eller stödobjektet, med beaktande av de syften som nämns i 1 §, den marknadssituation som råder inom renhushållningen eller andra naturnärningar och de disponibla medlen för finansiering av stödet. En åtgärd kan finansieras med understöd, ett statligt lån eller räntestödslån.

Närmare bestämmelser om investeringsstöds nivå och maximibelopp, stödets form och om när ett statligt lån kan beviljas helt eller delvis utan en sådan säkerhet som används allmänt i bankverksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet, inom de gränser som Europeiska unionens lagstiftning ställer.

6 kap.

Startstöd till unga näringsidkare

26 §

Krav beträffande startstöd till unga näringsidkare

Startstöd till unga näringsidkare kan beviljas renhushållningsidkare som får en renhushållningslägenhet i sin besittning och som första gången börjar bedriva renskötsel som

näringsidkare. Startstöd kan också beviljas näringsidkare som bedriver någon annan naturnäring, får en lägenhet som lämpar sig för andra naturnäringar i sin besittning och första gången börjar som näringsidkare som bedriver någon annan naturnäring i samband med renhushållning.

Startstöd beviljas inte den som har fyllt 40 år när stöd söks.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om verksamhet som stöds med startstöd.

27 §

Startstödet belopp

Startstöd kan beviljas som lika stora poster eller som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds eller som en kombination av dessa. Stödets form, nivå och maximibelopp kan bestämmas utifrån målområdet, produktionsgrenen eller stödets målgrupp med beaktande av de syften som nämns i 1 §, den marknadssituation som råder inom renhushållning och andra naturnäringar och de disponibla medlen för finansiering av stödet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om stödets form och maximibelopp inom de gränser som Europeiska unionens lagstiftning ställer. Bestämmelser om startstödet nivå och om godtagbara kostnader inom de gränser som nämns ovan kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap.

Stöd till näringsidkare för bostadsbyggande

28 §

Krav beträffande stöd för bostadsbyggande

Stöd för bostadsbyggande kan beviljas näringsidkare inom renhushållning eller andra naturnäringar för sådana investeringar som syftar till att förbättra bostadsförhållandena på renhushållningslägenheten eller naturnäringens lägenheten. Stöd beviljas inte om annat stöd kan beviljas av offentliga medel för samma ändamål.

Ett villkor för beviljande av stöd för bostadsbyggande är att den bostad som är föremål för stödet används som permanentbostad av sökanden, sökandens familjemedlemmar eller av den som i samband med generationsväxling avstår från näringsidkandet, om avträdaren har förbehållit sig rätten att bo på lägenheten. Bostaden ska till sin storlek och utrustning stå i lämplig proportion till det användningsändamål som avses ovan och ha ett lämpligt läge med tanke på näringsverksamheten. När stödets ändamålsenlighet bedöms kan också de väg-, el- och vatten- och avloppssystem som behövs för bostadsbygganden beaktas.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd, storleken på den bostad som stöds och bostadens användningsändamål samt om godtagbara kostnader.

29 §

Ekonomisk ändamålsenlighet

Beviljandet av stöd för bostadsbyggande ska vara ändamålsenligt med beaktande av sökandens ekonomiska förhållanden. Med hänsyn till detta granskas sökandens och makens totalinkomster.

30 §

Beloppet av stöd för bostadsbyggande

Stöd beviljas för nödvändiga och skäligen kostnader för bostadsbyggande och el- och vatten- och avloppsåtgärder i anslutning till det. Stödet beviljas som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds. Maximibeloppet av de godtagbara kostnaderna kan bestämmas med hjälp av investeringsobjektets enhetskostnader, som anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Om inga föreskrifter om enhetskostnaderna har utfärdats, kan det krävas en utredning om att kostnaderna är baserade på gängse prisnivå krävas.

Närmare bestämmelser om godtagbara kostnader, stödnivån, stödbelopp och stödets form utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Stöd till renbeteslag

31 §

Investeringsstöd till renbeteslag

Renbeteslag kan beviljas stöd för investeringar som behövs för att utföra en sådan uppgift i anslutning till renskötsel som föreskrivs för renbeteslag i renskötsellagen eller som annars behövs för renbeteslagets renskötsel.

Investeringsstöd kan beviljas för

- 1) uppförande och ombyggnad av stängsel som behövs för renskötsel,
- 2) ombyggnad av slakterier,
- 3) byggande, utvidgning och ombyggnad av sådana andra byggnader än slakterier som behövs för renskötsel,
- 4) anskaffning och byggande av väg- och vatten- och avloppsanslutningar samt motsvarande anslutningar som är nödvändiga med tanke på användningen av ett slakteri eller en annan byggnad, konstruktion eller anläggning,
- 5) anskaffning av lösöre som underlättar renskötsel, möjliggör användningen av investeringar eller minskar kostnaderna för renskötsel.

Stöd beviljas inte för uppförande eller underhåll av renstängsel vid riksgränsen.

Närmare bestämmelser om verksamhet som stöds, godtagbara kostnader och stödets form och maximibelopp utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §

Stöd till renbeteslag för underhåll av stängsel

Renbeteslag kan beviljas stöd för underhåll av sådana stängsel som avses i 31 § 2 mom. 1 punkten. Behovet av stöd bedöms utifrån antalet stängsel som renbeteslaget sköter samt deras ålder, skick och behövlighet.

Stödet beviljas på grundval av de godkända kostnaderna.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för stöd, godtagbara kostnader och stödets form och maximibelopp utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 kap.

Forskningsfinansiering

33 §

Forskning och utredningar som finansieras

Med stöd av denna lag kan med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond finansieras forskning och utredningar som gäller verksamhetsförutsättningarna för och utvecklandet av renhushållning och naturnärningar.

En delegation kan inrättas för att styra och följa finansieringen av forskning och utredningar.

Utöver vad som föreskrivs i 49 §, 50 § 1 mom., 53 § 1 mom. samt 54 och 58 § tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) på information och ansökan om samt beviljande, betalning, övervakning och återkrav av finansiering.

Genom förordning av statsrådet får dessutom utfärdas närmare bestämmelser om finansiering, forskning och utredningar som stöds, godtagbara kostnader, finansieringens form och maximibelopp samt om delegationen och dess uppgifter.

10 kap.

Stödformer

34 §

Stödformer

Stöd enligt denna lag kan beviljas en näringsidkare i form av

- 1) understöd,
- 2) stöd i anslutning till ett statligt lån, som kan vara ränteförmåner, räntefrihet, friår från amorteringar, uppskov med amorteringar eller hel eller delvis befrielse från säkerhet för ett statligt lån,
- 3) räntestöd för räntestödslån,
- 4) stöd i anslutning till statsborgen,
- 5) ändringar av kreditvillkor i en frivillig skuldsanering,
- 6) förmån i anslutning till användningen av statens mark.

Till renbeteslag kan stöd beviljas i form av understöd.

Till den som genomför forskning kan finansiering beviljas i form av understöd eller forskningsfinansieringen genomföras som en överföring från gårdsbrukets utvecklingsfond.

11 kap.

Särskilda förutsättningar för beviljande av stöd i anslutning till lån

35 §

Kreditgivare

Stöd i anslutning till lån kan beviljas för ett lån som beviljas av en godkänd kreditgivare.

En godkänd kreditgivare kan bevilja lån i form av statligt lån av de medel i gårdsbrukets utvecklingsfond som anvisats av jord- och skogsbruksministeriet (*statliga lån*) eller i form av andra lån, i vilka ingår ett stöd, efter det att ett stödbeslut har fattats.

36 §

Förutsättningar för beviljande av statliga lån

Statliga lån kan beviljas inom ramen för bevillningsfullmakten i den dispositionsplan som gårdsbrukets utvecklingsfond årligen fastställer. Maximibeloppet av ett statligt lån bestäms av närings-, trafik- och miljöcentralen genom ett stödbeslut. Maximibeloppet får inte överstiga det maximibelopp som kreditgivaren har godkänt.

Kreditgivaren kan bevilja lån i form av statligt lån, då

- 1) lånetiden är högst 30 år,
- 2) den årliga totalräntan högst utgörs av den referensränta som fastställs genom förordning av statsrådet, ökad med ett fast antal procentenheter,
- 3) den ränta som låntagaren betalar på lånet är totalräntan minskad med ränteförmånen, dock minst en årlig ränta på en procent, och
- 4) lånebeloppet, understöd som beviljats för samma ändamål och stöd som inte anknyter till lånet tillsammans inte överstiger de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds.

Genom förordning av statsrådet utfärdas

närmare bestämmelser om maximibeloppet av statliga lån, referensräntor, det fasta antal procentenheter som referensräntan ökas med samt om förändringar i räntan och i den ränta som låntagaren betalar.

37 §

Stöd som ingår i statliga lån

Stöd som ingår i statliga lån kan beviljas i form av ränteförmåner, räntefrihet, friår från amortering och befrielse från skyldigheten att skaffa säkerhet för statligt lån. I ett statligt lån kan flera stödformer ingå.

Ränteförmånen är skillnaden mellan totalräntan på det statliga lånet och den ränta som låntagaren betalar. Ränteförmånen är fem procentenheter, om inte något annat följer av den minimiränta som avses i 36 § 2 mom. 3 punkten. När stödet i anslutning till ett statligt stöd har upphört ska låntagaren betala en ränta på det statliga lånet som motsvarar totalräntan.

Ett villkor för beviljande av ränteförmån är att kreditgivaren har godkänt det belopp av det statliga lånet och de lånevillkor som anges i stödansökan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om bestämmandet av värdet av ränteförmånen, räntefriheten, friåren och befrielsen från säkerhet, om antalet friår, om maximibeloppet av stöd i anslutning till lån, om användningen av stöd under lånetiden och om kreditgivarens godkännande av lånevillkoren.

38 §

Villkor för beviljande av räntestöd

Räntestöd kan beviljas inom ramen för den bevillningsfullmakt för räntestödslån som årligen fastställs i statsbudgeten, då

- 1) lånetiden är högst 30 år,
- 2) totalräntan högst motsvarar räntan på sådana lån med normala villkor som den godkända kreditgivaren beviljat för liknande ändamål, inklusive extra kostnader för beviljande och skötsel av räntestödslån, och då
- 3) lånebeloppet, understöd som beviljats för samma ändamål och stöd som inte ankny-

ter till lånet tillsammans inte överstiger de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds.

39 §

Räntestöd

Räntestödet är fyra procentenheter. Ett villkor är dock att låntagaren betalar en årlig ränta på lånet, som är minst en procent. När räntestödet har upphört ska låntagaren betala den ränta på lånet som har överenskommit med kreditgivaren. Räntestöd beviljas inte för sådana kostnader för kredit i utländsk valuta som beror på förändringar i valutakurserna.

En förutsättning för beviljande av räntestöd är att kreditgivaren har godkänt det belopp av räntestödslånet och de lånevillkor som anges i stödansökan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om maximibeloppet av räntestödslån, fastställande och användning av räntestöd och om kreditgivarens godkännande av lånevillkoren.

40 §

Bedömning av räntan på räntestödslån

Om närings-, trafik- och miljöcentralen har skäl att misstänka att räntan på ett lån överstiger den ränta som avses i 38 § 1 mom. 2 punkten, kan centralen begära att Landsbygdsverket ska bedöma om räntan på lånet uppfyller villkoret i det ovan nämnda lagrummet. Kreditgivaren ska lämna de utredningar som Landbygdsverket begär i ärendet.

12 kap.

Beviljande av statsborgen

41 §

Maximibeloppet av statsborgen

Statsborgen kan beviljas inom ramen för det maximala lånekapital som årligen fastställs i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond. Det utestående lånekapital för vilket statsborgen beviljats får samtidigt uppgå till högst 80 miljoner euro, inklusive

lån som beviljats med stöd av lagen om strukturstöd till jordbruket och motsvarande tidigare lagstiftning. Vid beräkningen av det ovan nämnda beloppet beaktas dessutom kapitalet för sådana lån där utgifterna när borgensansvaret realiserats betalas av gårdsbrukets utvecklingsfond.

42 §

Förutsättningar för beviljande av statsborgen

Statsborgen kan beviljas som säkerhet för räntestödslån och andra lån med normala villkor, för räntan på sådana lån samt för andra betalningar i enlighet med lånevillkoren. Statsborgens belopp får inte överstiga de godtagbara totalkostnaderna för den åtgärd som stöds.

Statsborgen kan beviljas en sökande som av skäl som sammanhänger med besittningen av en renhushållningslägenhet eller en näringslägenhet eller med dess läge eller av andra motsvarande orsaker inte har tillräckliga säkerheter för att få lån.

En förutsättning för beviljande av statsborgen är att den inte är förenad med betydande risker och att motsäkerhet ställs för borgen. Motsäkerheten behöver inte vara betryggande. Ytterligare en förutsättning är att kreditgivaren ger ett positivt utlåtande om de uppgifter som framförs om lånet i stödansökan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om verksamhet som stöds med statsborgen, statsborgens maximibelopp, fastställande av statsborgens stödandel, motsäkerhet och om bedömning av de risker som är förenade med statsborgen.

13 kap.

Stöd villkor

43 §

Tiden för genomförande av åtgärder

Med undantag för frivillig skuldsanering och forsknings- eller utredningsprojekt ska en åtgärd som stöds i dess helhet genomföras inom två år efter det att stödet beviljats. I fråga om stöd som beviljats en ung närings-

idkare inom renhushållning eller andra naturnäringar för etablering av näringsverksamhet anses anskaffning av lägenhet och renar vara en stödberättigad åtgärd. En kortare frist för att genomföra åtgärden kan dock sättas ut, om det är motiverat med hänsyn till det sätt på vilket åtgärden genomförs eller till verksamhetens art. Om stöd för anskaffning av lösöre har beviljats i samband med en bygginvestering och anskaffningen inte kan göras innan bygginvesteringen slutförts, ska fristen räknas från det att bygginvesteringen är slutförd.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan förlänga den frist som avses i 1 mom. på ansökan som har gjorts innan fristen gått ut. En förutsättning är att genomförandet av den åtgärd som stöds har inletts inom den frist som nämns i 1 mom. och att det finns ett godtagbart skäl att förlänga fristen. Fristen kan förlängas två gånger för högst ett år i sänder.

Närmare bestämmelser om frister för genomförande av åtgärder som stöds kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

44 §

Villkor för användning av stöd

Bestämmelser om användning av stöd för köp av varor och tjänster samt för utläggande på entreprenad finns i föreskrivs i lagen om offentlig upphandling (348/2007). Stödtagaren ska lägga fram en utredning om att köpet har skett på det sätt som förutsätts i den nämnda lagen.

Objektet för en investering som stöds får inte varaktigt eller i betydande grad användas för andra ändamål än den näringsverksamhet eller den verksamhet hos ett renbeteslag som stöds och användningsändamålet för den bostadsbyggnad som stöds får inte ändras innan fem år har förflutit från betalningen av den sista posten av ett stöd i form av understöd eller, om stödet ansluter sig till ett lån, från det att lånet eller den sista låneposten har lyfts. Om ägande- eller besittningsrätten till objektet för den investering som stöds överlåts på någon annan före utgången av den ovan nämnda fristen, ska stödtagaren före överlåtelsen utverka närings-, trafik- och mil-

jöcentralens tillstånd. En förutsättning för tillståndet är att mottagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd och att karaktären av den verksamhet som stöds inte förändras väsentligt.

Den näringsverksamhet eller övriga verksamhet som stöds får inte läggas ned eller inskränkas väsentligt innan fem år har förflutit från betalningen av den sista posten av ett stöd i form av understöd och, om stödet ansluter sig till ett lån, från det att lånet eller den sista låneposten har lyfts. Om ägande- eller besittningsrätten till den näringsverksamhet som stöds eller medel som anknyter till den i avsevärd mån överlåts på någon annan före utgången av den ovan nämnda fristen, ska stödtagaren före överlåtelsen utverka närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd. En förutsättning för tillståndet är att mottagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd och att karaktären av den näringsverksamhet eller någon annan verksamhet som stöds inte förändras väsentligt.

Som en överlåtelse enligt 2 och 3 mom. betraktas inte att objektet för den investering som stöds eller den näringsverksamhet som är föremål för stödet övergår genom arvsrättsligt förvärv eller generationsväxling i samband med att stöd har betalats för upphörande med renhushållning eller naturnäringsverksamhet eller startstöd har beviljats näringsidkare inom renhushållning eller naturnäringar.

45 §

Bokföringsskyldighet

Stödtagaren ska föra bok över den åtgärd som stöds. Bokföringen ska ordnas så att den är en del av stödtagarens bokföring enligt bokföringslagen (1336/1997) så att bokföringen över den åtgärd som stöds utan svårighet kan identifieras och avskiljas från den övriga bokföringen.

Om stödtagaren är en person som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) eller som en del av en renhushållningsidkares bokföring, betraktas som tillräcklig bokföring över den åtgärd som stöds det som krävs i fråga om stödtagarens övriga bokföring för att beskattning ska kunna verk-

ställas. Bokföringen ska då ordnas så att kostnaderna för den åtgärd som stöds utan svårighet kan identifieras och avskiljas från den övriga bokföringen.

Stödtagaren ska förvara bokföringsmaterialet om den åtgärd som stöds så som föreskrivs i 2 kap. 9 och 10 § i bokföringslagen. Om det är fråga om stöd som ingår i ett program som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen ska material som anknyter till bokföringen förvaras minst tre år efter det att Europeiska unionens kommission betalar unionens sista finansieringsandel enligt programmet.

46 §

Upplysnings- och biståndsskyldighet

Stödtagaren är skyldig att lämna den myndighet som har beviljat stödet riktiga och tillräckliga uppgifter om den åtgärd som stöds, hur åtgärden framskrider och om hur stödet används.

Stödtagaren ska utan dröjsmål underrätta den behöriga närings-, trafik- och miljöcentral om förändringar i stödtagarens ställning eller verksamhet eller den åtgärd som stöds och som kan inverka på förutsättningarna för betalning av stöd eller leda till återkrav av stöd.

Stödtagaren är skyldig att biträda den som utför en inspektion enligt 93 och 94 § genom att utan ersättning lämna ut uppgifter som är nödvändiga för att inspektionen ska kunna genomföras och upplysningar som gäller objektet för inspektionen samt vid behov genom att presentera det objekt och den åtgärd som stöds.

14 kap.

Ansökan om och beviljande av stöd

47 §

Information om möjligheten att ansöka om stöd

Landsbygdsverket ska i lämplig omfattning informera om möjligheten att ansöka om stöd som avses i 5—8 kap., om fristen för ansökan om stöd, om ansökningsförfarandet

samt om de viktigaste förutsättningarna och villkoren för beviljande av stöd.

48 §

Stödansökan

Ansökan om stöd ska göras skriftligen. Stödansökningar som gäller annat än forskningsfinansiering ska upprättas på en blankett som fastställts för ändamålet. Ansökan ska undertecknas. Till ansökan ska fogas de handlingar, utredningar och planer som är nödvändiga för bedömningen av förutsättningarna för beviljande av stöd. I ansökan ska även redogöras för privatfinansiering för att genomföra den åtgärd som stöds.

Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om de blanketter som ska användas vid ansökan om stöd enligt 1 mom., om de handlingar som ska fogas till ansökan och om det sätt på vilket planerna och utredningarna ska presenteras.

49 §

Att ansöka om stöd

En frist för ansökan om stöd kan sättas ut. Stödansökningarna ska lämnas in till Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral.

Närmare bestämmelser om fristen för ansökan om stöd kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om inte annat föreskrivs med stöd av 119 eller 127 § avses med den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral.

50 §

Bedömning av stödansökan

Innan beslut om att bevilja stöd fattas kan närings-, trafik- och miljöcentralen begära utlåtande av andra myndigheter, Renbeteslagsföreningen eller sametinget om omständigheter som gäller stödtagaren och den åtgärd som stöds, om det behövs för bedömningen av förutsättningarna för beviljande av stöd.

Om kostnaderna för en investering som gäller renhushållning överstiger det belopp

som bestäms genom förordning av statsrådet, ska utlåtande begäras av Renbeteslagsföreningen. Om investeringen dessutom genomförs på samernas hembygdsområde, ska utlåtande också begäras av sametinget.

Innan stöd beviljas kan närings-, trafik- och miljöcentralen, i syfte att göra en bedömning av förutsättningarna för beviljande av stöd och av den åtgärd som ansökan avser, besöka renhushållningslägenheten, naturnäringslägenheten eller någon annan plats där näringsidkaren eller renbeteslaget avser genomföra investeringen. De observationer som görs i samband med besöket ska antecknas och meddelas sökanden. Besök får inte göras i de lokaler på en renhushållningslägenhet eller naturnäringslägenhet som används som permanentbostad.

51 §

Avbrott i beviljande av stöd

Jord- och skogsbruksministeriet har rätt att avbryta beviljandet av stöd inom hela renskötselområdet eller regionalt, om Europeiska unionens lagstiftning kräver det.

Beviljande av stöd kan avbrytas för viss tid eller tills vidare. Före avbrottet ska det i fråga om renhushållning föras förhandlingar med Renbeteslagsföreningen och i fråga om andra naturnäringslagar med de producent- och näringsorganisationer som saken gäller. Om avbrottet gäller samernas hembygdsområde, ska förhandlingar om avbrottet föras med sametinget. Information om avbrottet ska lämnas i lämplig omfattning och publiceras i Officiella tidningen.

52 §

Förhandlingar med sametinget

Efter det att närings-, trafik- och miljöcentralen har fått de årliga anslagen till sitt förfogande ska centralen förhandla med sametinget om de principer som utöver denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den ska iakttas vid beslut om vilka objekt som ska stödjas.

Vid förhandlingarna ska följande ärenden behandlas:

1) styrningen av medel på regional nivå i sameområdet,

2) styrningen av medel till renhushållning och naturnäringslagar,

3) styrningen av medel till bostadsbyggnad och till stöd för näringsverksamhet i sameområdet,

4) styrningen av medel till renbeteslagens och näringsidkarnas projekt i sameområdet.

På förhandlingarna tillämpas bestämmelserna i 9 § i sametingslagen.

Resultatet av förhandlingarna ska meddelas jord- och skogsbruksministeriet och Landsbyggsverket.

53 §

Stödbeslut

Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om beviljande av stöd och statsborgen.

I stödbeslutet ska nämnas det belopp som beviljats i stöd enligt 5—8 kap., de stödvillkor som föreskrivs i denna lag, förutsättningarna för betalning och återkrav av stödet samt borgensvillkoren. I beslutet ska dessutom de villkor och förutsättningar som följer av Europeiska unionens lagstiftning tas in. Byggnadsplaner godkänns genom stödbeslut som gäller bygginvesteringar.

Genom beslut som gäller stöd i anslutning till lån godkänns beloppet av och villkoren för ett statligt lån eller ett lån som omfattas av räntestöd eller statsborgen liksom även beloppet av och villkoren för statsborgen. Om beslutet om statligt lån, räntestöd eller statsborgen ändras till följd av överklagande, förutsätts kreditgivarens samtycke för ändring av lånebeloppet och villkoren.

Om en åtgärd som stöds förutsätter att tillstånd utverkas och om sökanden inte har uppvisat ett lagakraftvunnet tillstånd vid den tidpunkt då stödbeslutet ska fattas, kan beslutet kompletteras med ett villkor om att beslutet förfaller om sökanden inte inom den utsatta fristen uppvisar ett lagakraftvunnet tillstånd som gör det möjligt att genomföra åtgärden i enlighet med stödbeslutet.

Beslut om startstöd till en ung näringsidkare ska fattas inom 18 månader efter etableringen.

54 §

Utlåtanden av Sametinget

Utlåtande om ansökningar om finansiering av forsknings- eller utredningsprojekt ska begäras av Sametinget, om projektet genomförs eller det huvudsakliga forskningsobjektet finns på samernas hembygdsområde eller om projektet berör samernas traditionella näringar på ett väsentligt sätt. Utlåtande ska alltid begäras när det är fråga om betydande forsknings- eller utredningsprojekt som gäller renhushållning.

55 §

Överföring av rätt som följer av stödbeslut

I fråga om stöd enligt 5—9 kap. får den rätt till stöd som följer av stödbeslut överföras till andra som uppfyller villkoren i 4 kap., om förutsättningarna för beviljande av stödet i fråga uppfylls. Mottagaren ska ansöka om överföring av rätt enligt beslutet med iakttagande av det förfarande som avses i 48 §. Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om överföring av stödbeslut.

15 kap.

Utbetalning av stöd

56 §

Utbetalning av startstöd i form av understöd

Startstöd i form av understöd till unga näringsidkare betalas utan särskild ansökan. Stödet betalas ut i högst två årliga poster.

Om startstödet har beviljats innan näringsidkaren har börjat idka renhushållning eller någon annan naturnäring är en förutsättning för betalning av den första understödsposten att stödtagaren lägger fram en utredning över att den näringsverksamhet som stödet avser har inletts på renhushållningslägenheten eller naturnäringslägenheten. Om stödet har beviljats på grund av ett sådant åtagande som avses i 17 § 1 mom. är en förutsättning för utbetalning av den andra understödsposten dessutom att stödtagaren visar att de åtgärder som avses i 22 § 1 mom. har vidtagits.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om utbetalning av startstöd i form av understöd och om fristen för inlämnande av utredningar enligt 2 mom. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om sådana utredningar som avses ovan.

57 §

Utbetalning av investeringsstöd, stöd för bostadsbyggande och stöd till renbeteslag för underhåll av stängsel som beviljas i form av understöd

Mottagaren av ett sådant investeringsstöd eller stöd för bostadsbyggande som beviljats för ett renhushållnings- eller naturnäringsföretag eller av stöd för renbeteslags investeringar eller underhåll av stängsel, ska skriftligen ansöka om utbetalning av understödet på en blankett som fastställts för ändamålet. Utbetalningsansökan ska undertecknas. För inlämnandet av ansökan kan sättas ut en skälig frist som räknas från stödbeslutet eller, när det är fråga om den sista utbetalningsansökan för en åtgärd som stöds, från det att åtgärden har genomförts. Ansökan ska lämnas in till närings-, trafik- och miljöcentralen.

Understödet kan betalas ut i högst fem poster. Som understöd betalas högst den andel av de godtagbara kostnaderna enligt betalningsansökan som motsvarar stödnivån och beloppet av det beviljade stödet. Stödtagaren ska vid behov lägga fram en utredning om privat finansiering.

En förutsättning för utbetalning av understödet är att stödtagaren har iakttagit stödvillkoren. En ytterligare förutsättning är att stödtagaren har haft faktiska, slutliga och verifierbara utgifter som sammanhänger med den åtgärd som stöds. Om stöd har beviljats för en bygginvestering är en förutsättning för utbetalning av den sista posten att hela investeringen har genomförts i enlighet med stödbeslutet. Till utbetalningsansökan ska fogas de bokföringshandlingar och utredningar som är nödvändiga med tanke på förutsättningarna för utbetalning av understödet.

Närmare bestämmelser om grunderna för bedömning av om utgifter är faktiska, slutliga och verifierbara utfärdas genom förordning

av statsrådet. Närmare bestämmelser om betalningsposterna för investeringsstöd i form av understöd och om fristen för inlämnande av utbetalningsansökan kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om blanketter för ansökan om utbetalning och om handlingar och utredningar som ska fogas till utbetalningsansökan.

58 §

Utbetalning av stöd i form av understöd

Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om utbetalningen av understöd enligt 5—9 kap. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska sammanställa uppgifterna om utbetalning av stöd som den beviljat och lämna dem till Landsbygdsverket. Landsbygdsverket svarar för kontrollen och godkännandet av utgifterna och för den tekniska utbetalningen av stöden.

16 kap.

Särskilda villkor för stöd i anslutning till lån

59 §

Beviljande av statliga lån och räntestödslån

Kreditgivaren kan bevilja statliga lån eller, om stödet beviljas som räntestöd, räntestödslån, och skuldebrevet får undertecknas efter det att stödbeslutet har fattats. Lån får inte beviljas på villkor som avviker från stödbeslutet. I skuldebrevet ska det tas in ett villkor om att de lånevillkor som framgår av stödbeslutet har företräde framför skuldebrevsvillkoren. Stödbeslutet ska fogas till skuldebrevet.

60 §

Lyftande av statliga lån och räntestödslån

Statliga lån och räntestödslån får lyftas innan stödbeslutet har vunnit laga kraft. Lånet får lyftas i högst två poster. Om ett statligt lån eller räntestöd har beviljats för en

bygginvestering får lånet dock lyftas i högst fem poster.

Statliga lån och räntestödslån eller lånets första post ska lyftas inom den frist som nämns i 43 §. Om ett statligt lån eller räntestöd har beviljats för en bygginvestering får det statliga lånets eller räntestödslånets sista post inte lyftas innan hela bygginvesteringen har genomförts i enlighet med stödbeslutet. Lånets sista post ska då lyftas inom fem månader efter utgången av den frist som anges i 43 §.

För att lyfta statliga lån eller räntestödslån eller en lånepost ska stödtagaren utverka tillstånd. Tillståndet ska uppvisas för kreditgivaren innan lånet lyfts.

Närmare bestämmelser om hur lån lyfts utfärdas genom förordning av statsrådet.

61 §

Tillstånd att lyfta lån

Närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar på ansökan tillstånd att lyfta det lån som stöds eller dess poster. Till ansökan ska fogas de bokföringshandlingar och utredningar som behövs för beviljande av tillstånd. För ansökan om tillstånd att lyfta lån kan det sättas ut en frist som kan förlängas en gång på ansökan som görs innan fristen gått ut. För att fristen ska förlängas ska det finnas ett godtagbart skäl.

Av ett lån som stöds kan på en gång lyftas högst en andel som motsvarar de faktiska kostnaderna. En förutsättning för beviljande av tillstånd att lyfta lånet är att stödsvillkoren har iakttagits. Dessutom krävs att stödtagarens utgifter är slutliga och verifierbara samt gäller den åtgärd som stöds. Stödtagaren ska vid behov lägga fram en utredning om hur privat finansiering genomförs.

När det är fråga om ett lån för vilket beviljats startstöd till en ung näringsidkare och stödet har beviljats före etableringen av näringsverksamheten, är en förutsättning för beviljande av tillstånd att lyfta lånet att stödtagaren lägger fram en utredning om att näringsverksamheten har inletts på lägenheten. Om stödet har beviljats på grund av ett sådant åtagande som avses i 17 § 1 mom. är en förutsättning för beviljande av tillstånd att

lyfta lånet att stödtagaren visar att de åtgärder som avses i 22 § 2 mom. har vidtagits. Om lånet lyfts i två poster ska den sistnämnda utredningen läggas fram innan den andra posten lyfts. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan av särskilda skäl bevilja tillstånd att lyfta lånet innan åtgärderna har vidtagits.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för bedömning av om utgifter är faktiska, slutliga och verifierbara samt om fristen för att utverka tillstånd att lyfta lån. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om blanketter för ansökan om tillstånd och om de handlingar och utredningar som ska fogas till ansökan.

62 §

Säkerhet för statliga lån

När ett statligt lån lyfts ska det finnas en säkerhet för lånet av det slag som används allmänt i bankverksamhet, om inte närings-, trafik- och miljöcentralen av särskilda skäl beviljar befrielse från ställande av säkerhet.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att ett statligt lån ska få beviljas helt eller delvis utan en sådan säkerhet som avses i 1 mom. utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

63 §

Amortering och betalning av ränta på statliga lån

Ett statligt lån ska amorteras halvårsvis i lika stora amorteringar. Förfallodagar för amortering är den 30 april och den 31 oktober.

Den första amorteringen på ett lån förfaller till betalning senast den förfallodag som först infaller sedan ett år förflutit efter det att lånet eller dess första post har lyfts. Om ett statligt lån har beviljats för en bygginvestering, förfaller dock den första amorteringen till betalning senast den förfallodag som först infaller sedan två år förflutit efter det att lånet eller dess första post har lyfts. Ränta ska betalas halvårsvis på förfallodagarna från den dag då lånet eller varje lånepost har lyfts.

Kreditgivaren och stödtagaren kan avtala om extra amorteringar, hur dessa påverkar återstående amorteringar och om förtida återbetalning av hela lånet.

Kreditgivaren kan bevilja uppskov med amorteringar om detta är nödvändigt på grund av stödtagarens tillfälliga ekonomiska svårigheter. Uppskov kan beviljas för högst ett år i sänder och sammanlagt för högst fem år. Om uppskov beviljas sammanlagt över tre år, ska kreditgivaren ansöka om tillstånd för uppskov av närings-, trafik- och miljöcentralen. Till följd av uppskov kan lånetiden förlängas inom den maximitid som anges i 36 § 2 mom. 1 punkten och 38 § 1 punkten eller de återstående amorteringarna höjas.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av uppskov och om hur uppskov inverkar på stödet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

64 §

Amortering och betalning av ränta på räntestödslån

Räntestödslån ska amorteras halvårsvis eller kvartalsvis i lika stora poster.

Den första amorteringen förfaller till betalning senast den förfallodag som först infaller sedan ett år förflutit efter det att lånet eller den första låneposten lyftes. Om räntestödslånet har beviljats för en bygginvestering förfaller den första amorteringen dock senast den förfallodag som först infaller sedan två år förflutit efter det att lånet eller den första låneposten lyftes. Ränta ska betalas halvårsvis eller kvartalsvis från och med den dag då lånet eller varje lånepost lyfts.

Kreditgivaren och stödtagaren kan avtala om extra amorteringar, hur dessa påverkar återstående amorteringar och om förtida återbetalning av hela lånet.

Kreditgivaren kan bevilja uppskov med amorteringar om detta är nödvändigt på grund av stödtagarens tillfälliga ekonomiska svårigheter. Uppskov kan beviljas för högst ett år i sänder och sammanlagt för högst fem år. Till följd av uppskov kan lånetiden förlängas inom den maximitid som anges i 36 § 2 mom. 1 punkten och 38 § 1 punkten eller de återstående amorteringarna höjas.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av uppskov och om hur uppskov inverkar på stödet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

65 §

Överföring av lån och ändring av lånevillkor

Statliga lån och andra lån som stöds får överföras på andra godkända kreditgivare. Lån får överföras på andra stödtagare, om närings-, trafik- och miljöcentralen godkänner överföringen i samband med ett beslut enligt 55 §.

Villkoren för ett statligt lån får inte ändras utan närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd.

Villkoren för andra lån som stöds får ändras under förutsättning att detta inte påverkar uppfyllandet av förutsättningarna eller villkoren för stödet eller på statens ställning som borgensman. I annat fall ska stödtagaren utverka närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd till ändring av villkoren. Om statsborgen inte har beviljats för ett räntestödslån får lånet överföras och lånevillkoren ändras utan begränsningar efter det att räntestöd inte längre betalas ut.

Tillstånd till ändring av villkoren får inte beviljas om en ändring av lånevillkoren inverkar på uppfyllandet av förutsättningarna för beviljande av stödet eller väsentligt ökar statens ansvar för ett lån som grundar sig på statligt ansvar eller statsborgen.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om situationer där det förutsätts tillstånd för ändring av lånevillkor samt om den tid inom vilken tillstånd ska utverkas. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om de blanketter som ska användas i tillståndsförfarandet.

66 §

Användning av ränteförmåner för statliga lån och av andra stöd i anslutning till lån samt stöd som ingår i statsborgen

Från stöd i anslutning till statliga lån av-

dras genast när lånet lyfts den andel av stödet som utgörs av värdet av befrielsen från stället av säkerhet. Från det sammanlagda nominella beloppet av de friår, den räntefrihet och de ränteförmåner som beviljats avdras för varje ränteperiod beloppet av amorteringen per halvår samt beloppet av räntefriheten eller ränteförmånen för respektive period under ett friår. Om stödet inte räcker till för alla stödandelar under en ränteperiod, ska stödandelarna dras av i den ovan nämnda ordningen.

Från den totalränta på statliga lån som gäller under respektive ränteperiod avdras i ränteförmån en andel som motsvarar det belopp som avses i 37 § 2 mom. I ränteförmån avdras sammanlagt högst en andel som motsvarar det beviljade stödets nominella belopp.

Från stöd i anslutning till statsborgen som beviljats för räntestödslån eller något annat lån avdras genast när lånet lyfts den andel av stödet i anslutning till lånet som utgörs av stöd som ingår i statsborgen.

Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om det förfarande som kreditgivaren ska iaktta när stöd i anslutning till lån används för statliga lån som kreditgivaren har beviljat.

67 §

Beviljande av lån ur gårdsbrukets utvecklingsfonds medel till kreditgivare

Landsbygdsverket beslutar på kreditgivarens ansökan om beviljande av lån till kreditgivaren för beviljande av statliga lån. Lån kan sökas genom förmedling av ett centralt finansiellt institut.

Landsbygdsverket ska upprätta ett skuldebrev mellan staten och en eller flera kreditgivare, underteckna skuldebrevet på statens vägnar och ansvara för förvaring och överlämning av det till låntagaren när lånet har betalats eller ersatts med ett nytt skuldebrev.

Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om förfarandena vid ansökan om och beviljande och betalning av statliga medel samt om när kreditgivaren kan agera utan förmedling av ett centralt finansiellt institut.

68 §

Redovisning av statliga lån

Kreditgivaren är skyldig att till staten betala de förfallna amorteringarna och räntorna på statliga lån efter hand och till det belopp som låntagarna är skyldiga att betala sin skuld till kreditgivaren. Avräkningarna ska göras inom sju bankdagar efter det att lånet har förfallit för gäldenärens del eller gäldenären har betalat en extra amortering.

Betalningar enligt Landsbyggsverkets beslut med anledning av kreditgivarens ansökan om gottgörelse ska göras inom sju bankdagar efter det att kreditgivaren har fått del av beslutet.

69 §

Ersättning för kreditgivarens kostnader

Till kreditgivarna betalas ersättning för de kostnader som skötseln av statliga lån medför. Bestämmelser om ersättningens storlek och om betalningsvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

Landsbyggsverket ska besluta att de ersättningar enligt 1 mom. som betalats till ett kreditinstitut för skötseln av statliga lån helt eller delvis ska återkrävas hos kreditinstitutet, om kreditinstitutet inte har skött ett statligt lån så som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller så som god banksed kräver. Trots vad som föreskrivs i 95 § kan ersättningarna återkrävas under hela lånetiden.

70 §

Förmedling av statliga lånemedel

Lån som staten beviljat en kreditgivare betalas av Landsbyggsverket genom förmedling av ett centralt finansiellt institut.

Landsbyggsverket betalar arvodet för skötseln av ett statligt lån till kreditgivaren på ansökan genom förmedling av ett centralt finansiellt institut.

Kreditgivaren ska genom förmedling av ett centralt finansiellt institut betala amorteringarna och räntorna på ett statligt lån till Landsbyggsverket för intäktsföring i gårdsbrukets utvecklingsfond.

De ändringar i statliga lån som gjorts vid frivillig skuldsanering enligt denna lag, vid reglering enligt lagen om företagssanering (47/1993) och vid reglering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) görs även i skulder mellan kreditinstitutet och staten.

Landsbyggsverket kan meddela föreskrifter om de fall där kreditgivarna kan utföra de ovan nämnda uppgifterna utan ett centralt finansiellt institut.

71 §

Betalning av räntestöd

Av den totalränta på räntestödslån som gäller under respektive ränteperiod betalas i räntestöd en andel som motsvarar det belopp som avses i 39 § 1 mom. I räntestöd betalas emellertid sammanlagt högst en andel som motsvarar det beviljade stödets nominella belopp.

Om ett räntestödslån betalas tillbaka i dess helhet upphör betalningen av räntestöd räknat från den dag då lånet betalades tillbaka. Räntestöd betalas inte för lånekapital som förfallit till betalning, om det inte är fråga om ett förfarande som har samband med företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner. Om totalräntan på ett räntestödslån sänks till följd av ett ovan avsett eller jämförbart förfarande, påverkas räntestödets belopp inte av en fastställd sänkning av den ränta som låntagaren betalar.

Kreditgivaren ska separat ansöka om betalning av räntestöd för varje ränteperiod, dock högst en gång i månaden. Ett centralt finansiellt institut som Landsbyggsverket godkänt vidarebefordrar ansökan till Landsbyggsverket, som sköter betalningen till institutet. Det centrala finansiella institutet förmedlar räntestödet till kreditgivaren.

Landsbyggsverket meddelar närmare föreskrifter om förfarandet vid ansökan om och förmedling av räntestöd.

72 §

Betalning av ringa lånebelopp på en gång

Statliga lån och räntestödslån av ringa be-

lopp ska betalas tillbaka i en eller två poster på den följande förfallodagen eller på de två följande förfallodagarna.

Bestämmelser om maximibeloppet av betalningsposter och om förfarandet för uttag av dem utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 kap.

Statens ansvar för statliga lån

73 §

Statens ansvar

Staten svarar för en kreditgivares slutliga förluster av kapital och ränta på statliga lån som har beviljats enligt denna lag, om förlusterna beror på gäldenärens insolvens, till den del de medel som fås av säkerheterna för lånet inte täcker de obetalda amorteringarna och räntorna på det statliga lånet.

För att statens ansvar ska gälla krävs att kreditgivaren sköter lånet och säkerheterna för det i enlighet med denna lag samt iakttar god banksed. Den kreditgivare som har beviljat lånet är även skyldig att bevaka statens intressen när den egendom som utgör säkerhet för lånet realiserar genom företagssanering, frivillig skuldsanering, exekutiv auktion eller konkursförfarande.

Frivillig skuldsanering eller andra därmed jämförbara arrangemang eller en frivillig realisering av den egendom som utgör säkerhet för lånet så att återkrav av lånet äventyras får genomföras endast med samtycke av närings-, trafik- och miljöcentralen.

Landsbygdsverket kan meddela närmare föreskrifter om förfarandet i anslutning till bevakningen av statens intressen.

74 §

Gottgörelser för statliga lån

Landsbygdsverket beslutar om den gottgörelse för kapital och räntor som på grundval av statens ansvar ska betalas till kreditinstitut. Innan gottgörelsen fastställs ska Landsbygdsverket klarlägga att den slutliga förlusten till följd av gäldenärens och en eventuell borgensmans insolvens har konstaterats och att

förlusten inte har kunnat täckas med medel från försäljning av den egendom som utgör säkerhet eller, om personborgen inte utgör säkerhet, den säkerhet som ställts. Försäljning av säkerheten krävs dock inte när gäldenären eller tredje man som ansvarar för lånet får behålla den egendom som utgör säkerhet vid företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner eller vid en annan liknande reglering eller vid reglering av säkerhetsansvaret. Landsbygdsverket betalar gottgörelsen till kreditinstitutet med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond.

De amorteringar och räntor som låntagaren betalar till kreditgivaren efter gottgörelsen ska redovisas till Landsbygdsverket.

Landsbygdsverket beslutar om återkrav hos låntagaren av den gottgörelse som har betalats till kreditgivaren till den del lånet eller räntor på lånet inte har betalats till staten. En årlig ränta enligt den räntefot som avses i 4 § i räntelagen (633/1982) kan tas ut av låntagaren på gottgörelse som på basis av ansökan om gottgörelse har betalats till kreditgivaren. En anteckning om detta ska göras i stödbeslutet.

Gottgörelse för förlusterna behöver inte betalas till kreditgivaren eller beloppet av gottgörelsen kan sänkas, om denna lag eller god banksed inte har iakttagits vid skötseln av lånet.

Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om förfarandet vid ansökan om och betalning av gottgörelse.

75 §

Behandlingstiden för ansökan om gottgörelse och dröjsmålsräntor på gottgörelser

Landsbygdsverket ska behandla en ansökan om gottgörelse som gäller statliga lån inom tre månader från det att kreditgivarens ansökan har inkommit till Landsbygdsverket och den slutliga förlusten till följd av gäldenärens och en eventuell borgensmans insolvens har konstaterats. Om ansökan om gottgörelse inte kan avgöras som sådan, räknas tiden om tre månader från det att den sista av de tilläggsutredningar som är nödvändiga för att ansökan ska kunna avgöras och som Landsbygdsverket begärt har lämnats in. Om

tiden överskrids är staten skyldig att betala dröjsmålsränta för den överskridande tiden enligt den räntefot som avses i 4 § i räntelagen.

18 kap.

Villkor för statsborgen

76 §

Villkor för statsborgen

Statsborgen beviljas som fyllnadsborgen. Stödtagaren ska utverka tillstånd enligt 61 § för att lyfta lån eller låneposter med borgen. Tillståndet ska uppvisas för kreditgivaren innan lånet lyfts.

Statsborgen träder i kraft efter det att det lån som stöds eller lånets första post har lyfts, den engångsavgift som avses i 106 § 1 mom. har betalats och motsäkerhet ställts. Borgensförbindelsen är inte bindande för staten om de åtgärder som nämns ovan inte har genomförts inom två år efter det att statsborgen beviljades eller om de villkor som nämns i 65 § inte iakttas.

Utöver vad som i denna lag föreskrivs tillämpas på statsborgen vad som föreskrivs i lagen om borgen och tredjemanspant (361/1999). På preskription av statsborgen tillämpas dock inte 19 § 3 mom. i den nämnda lagen.

19 kap.

Frivillig skuldsanering

77 §

Frivillig skuldsanering i fråga om statliga lån och statens försäljningsprisfordringar

Trots vad som föreskrivs någon annanstans i denna lag kan statliga lån och statens försäljningsprisfordringar saneras frivilligt för att underlätta den ekonomiska situationen för en låntagare som har råkat i bestående ekonomiska svårigheter.

En låntagare kan anses ha råkat i bestående ekonomiska svårigheter, om låntagaren har blivit eller löper uppenbar risk att bli insolvent och om betalningsförmågan inte kan återställas varaktigt

1) genom beviljande av uppskov med amorteringar på räntestödslån och statliga lån eller genom beviljande av räntefrihet för statliga lån eller

2) med hjälp av sådana medel som står att få utan att sökandens företagskapital minskas i skadlig mån.

De lån och försäljningsprisfordringar som saneras kan grunda sig på

1) denna lag,

2) lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar eller motsvarande tidigare lagstiftning,

3) lagen om finansiering av landsbygdsnäringsringar (329/1999) eller motsvarande tidigare lagstiftning,

4) lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966),

5) annan lagstiftning, som gäller lån som beviljats av statens medel inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde och som överförts på Statskontoret.

78 §

Förutsättningar för frivillig skuldsanering

En förutsättning för skuldsanering är att den förväntas förbättra låntagarens ekonomiska situation på ett väsentligt sätt, att en genomförbar plan har upprättats över gäldenärens situation och över åtgärder som ska vidtas för att förbättra situationen och att gäldenären själv deltar i åtgärderna.

Utän särskilda skäl kan skuldsanering inte beviljas, om sökanden redan tidigare har beviljats frivillig skuldsanering. Ny skuldsanering beviljas dock inte innan fem år har flutit sedan den föregående skuldsaneringen beviljades.

Statliga lån och statens försäljningsprisfordringar kan saneras endast om de viktiga borgenärer som beviljat låntagaren räntestödslån eller andra lån deltar i skuldsaneringen genom åtgärder som på ett betydande sätt minskar låntagarens kostnader för skulthantering. Det förutsätts dock inte att andra deltar i saneringen, om de nämnda kreditgivarna under de fem föregående åren väsentligt har reglerat sina fordringar i syfte att återställa låntagarens förmåga att sköta lånet eller om det är fråga om ett stort antal borgenärer för små kortfristiga skulder.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för frivillig skuldsanering och för beviljande av stöd i samband med den utfärdas genom förordning av statsrådet.

79 §

Förutsättningarna för skuldsanering för personer som upphört med sin näringsverksamhet

Skulderna för en låntagare som upphört eller håller på att upphöra med sin näringsverksamhet kan saneras frivilligt endast om bibehållandet av låntagarens bostad inte annars kan tryggas. Frivillig skuldsanering utgör inget hinder för samtycke till det förfarande som avses i 97 § i lagen om företagssanering eller 78 § i lagen om skuldsanering för privatpersoner.

80 §

Åtgärder vid skuldsanering i fråga om statliga lån och försäljningsprisfordringar

Vid frivillig skuldsanering kan återbetalningstiden för statliga lån och för statens försäljningsprisfordringar förlängas, räntan sänkas samt befrielse från eller uppskov med betalningen av amorteringar och ränta beviljas. Närmare bestämmelser om användning av skuldsaneringsmetoder utfärdas genom förordning av statsrådet. Av synnerligen välgående skäl kan lånetiden förlängas över den maximala lånetid som föreskrivs i 36 § 2 mom. 1 punkten.

De ändringar i skuldvillkoren som görs vid frivillig skuldsanering gäller även borgensmännen, andra ansvariga för skulden och dem som ställt säkerhet för skulden. Ställningen för dessa får dock inte försämrats utan samtycke av den som saken gäller.

81 §

Frivillig skuldsanering i fråga om räntestödslån

Räntestödslån som med stöd av denna lag eller andra författningar har beviljats renhushållnings- eller naturnäringsidkare kan saneras frivilligt i enlighet med 80 §.

Reglering av räntan på räntestödslån sänker den ränta som låntagaren betalar. Räntestödets belopp beräknas enligt räntan i enlighet med villkoren i skuldebrevet. Skuldsanering kan genomföras, om låntagaren och det kreditinstitut som har beviljat lånet är ense om villkoren för skuldsaneringen och om närings-, trafik- och miljöcentralen har samtyckt till en reglering av räntestödslånen.

82 §

Statsborgen i fråga om frivillig skuldsanering

Vid frivillig skuldsanering kan gäldenären beviljas statsborgen för betalning av kortfristiga skulder genom banklån som beviljas på sedvanliga villkor. Statsborgen kan täcka högst 80 procent av det totala lånebeloppet.

Bestämmelser om förutsättningarna och förfarandet för beviljande av statsborgen utfärdas genom förordning av statsrådet.

83 §

Begränsningar i fråga om frivillig skuldsanering

Vid frivillig skuldsanering får befrielse från betalning av amorteringar på statliga lån inte beviljas, om realsäkerheten för lånet eller borgen genom affärsverksamhet eller därmed jämförbar verksamhet tryggar betalningen av amorteringarna. För bibehållande av gäldenärens bostad, tryggande av företagets fortsatta verksamhet eller av andra synnerligen välgående skäl kan befrielse från betalning dock beviljas. I sådana fall ska ansökan föras till Landsbyggsverket för avgörande.

Om låntagaren har upphört med näringsidkandet, kan befrielse från betalning trots vad som föreskrivs i 1 mom. dock beviljas, om

1) låntagaren har sålt den egendom som utgjort säkerhet, med undantag av bostadsbyggnaden och tillhörande jordområde,

2) låntagaren inte rimligen anses klara av återbetalningen av lånet på grund av bestående arbetsoförmåga, långtidsarbetslöshet, underhållsskyldighet eller av annan därmed jämförbar orsak, och om

3) befrielsen från betalning kommer låntagaren till godo till fullt belopp utan att den

samtidigt förbättrar övriga borgenärens rätt att få betalning för sina fordringar.

Om borgenärer som har beviljat en låntagare räntestödslån eller andra krediter inte samtycker till frivillig skuldsanering, kan statliga lån saneras enbart av särskilda skäl och förutsatt att det utestående beloppet i fråga om statliga lån och statens övriga fordringar utgör minst 60 procent av låntagarens samtliga skulder.

84 §

Stöd som beviljas i samband med frivillig skuldsanering

En åtgärd som leder till att det stöd som ingått i lånet används snabbare utan att stödbeloppet ökar anses inte vara ett stöd som beviljas i samband med frivillig skuldsanering.

Stöd i samband med frivillig skuldsanering kan beviljas till ett belopp av högst 20 000 euro.

Stöd som beviljas i samband med frivillig skuldsanering anses vara

1) räntefrihet, friår från amorteringar, sänkning av räntan eller betydande uppskov med betalning av räntan eller med amorteringar i fråga om statliga lån eller statens försäljningsprisfordringar så att ett stöd som tidigare ingått i lånet eller försäljningsprisfordran inte minskar,

2) stöd i anslutning till statsborgen,

3) räntestöd, som inte minskar ett räntestöd som redan tidigare ingått i lånet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om stöd som ökar stöd som beviljats tidigare och om fastställande av stödets belopp eller värde samt om uppföljning av stödet.

85 §

Beslut och avtal om skuldsanering

Närings-, trafik- och miljöcentralen fattar på gäldenärens ansökan beslut om samtycke till skuldsanering på statens vägnar och om förutsättningarna för samtycke.

När beslutet har vunnit laga kraft under-tecknar närings-, trafik- och miljöcentralen

tillsammans med gäldenären och kreditinstitutet ett avtal om genomförande av frivillig skuldsanering i fråga om statliga lån och räntestödslån. Avtalet åsidosätter villkoren i skuldebrevet och stödbeslutet. Sådana villkor i ett stödbeslut som grundar sig på Europeiska unionens lagstiftning kan dock inte åsidosättas genom avtal.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid och uppföljningen av frivillig skuldsanering kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

86 §

Förfall av frivillig skuldsanering

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan fatta beslut om att en frivillig skuldsanering ska förfalla för statens del, om

1) gäldenären i samband med ansökan om skuldsanering eller under förfarandet har hemlighållit omständigheter som väsentligen påverkar saneringen eller lämnat väsentligt felaktiga uppgifter om omständigheterna och gäldenärens förfarande har varit synnerligen klandervärt med tanke på de andra parterna, eller om

2) låntagaren utan godtagbart skäl väsentligt har försummat att iaktta avtalet.

Den frivilliga skuldsaneringen förfaller också när en domstol fastställer ett betalningsprogram för låntagaren enligt lagen om företagsanering eller enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner. När domstolen fastställer programmet ska den beakta de lån och fordringar som ingått i den frivilliga skuldsaneringen enligt de villkor som skulle ha gällt utan den frivilliga skuldsaneringen.

Om det har bestämts att skuldsaneringen förfaller, har en borgenär som är part i avtalet rätt att kräva betalning för sin fordran av gäldenären enligt de villkor som skulle ha gällt utan skuldsanering. Gäldenären ska dock inte betala dröjsmålsränta till borgenären för den tid skuldsaneringen varat, om inte närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar något annat på grund av orsaken till att skuldsaneringen förfaller.

Innan närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om förfall av frivillig skuldsanering ska centralen höra de andra avtalsparterna.

20 kap.

Särskilda förmåner

87 §

Särskilda förmåner

Naturnäringsidkare som äger eller annars besitter och bor på en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet inom ett sådant område som avses i 4 § 2 mom. har rätt att utan ersättning på statens mark- och vattenområden

1) förlägga stödjepunkter för renhushållning på samernas hembygdsområde, om det är nödvändigt med tanke på renskötseln,

2) förlägga stödjepunkter för jakt, om det finns synnerligen vägande skäl för det,

3) förlägga stödjepunkter för fiske samt fiskkällare och lagerbyggnader på platser som är nödvändiga för näringsidkandet i omedelbar anslutning till vattendrag som är viktiga för fiskerinäringen, och

4) ha sin boskap på bete och för den insamla hö, löv, starr och sjöfräken.

En förutsättning för att en förmån enligt 1 mom. ska få utnyttjas är att Forststyrelsen på ansökan fattar beslut om att bevilja tillstånd till det. Tillstånd kan beviljas endast om förläggandet av byggnaden i fråga ska anses nödvändigt för idkandet av renhushållning eller andra naturnärningar. Innan tillstånd beviljas ska Forststyrelsen begära utlåtande av närings-, trafik- och miljöcentralen om nödvändigheten av en stödjepunkt och, i fråga om en stödjepunkt för renhushållning, av det renbeteslag inom vars område man har för avsikt att placera stödjepunkten. I fråga om en stödjepunkt för renhushållning ska dessutom begäras utlåtande av sametinget, om man har för avsikt att placera stödjepunkten i sameområdet. Med tillämpning av motsvarande förfarande kan ett tillstånd överföras på en person, som besittningen av en naturnäringslägenhet har överförs till och som uppfyller förutsättningarna för beviljande av tillstånd. I Forststyrelsens beslut ska också det stödbelopp som ingår i förmånen anges.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om tillståndets giltighetstid och

grunderna för bästämmande av stöd och om det belopp som anses ingå i tillståndet. Närmare bestämmelser om förutsättningarna och villkoren för beviljande av tillstånd kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

88 §

Återkallande av särskilda förmåner

Forststyrelsen kan, efter att närings-, trafik- och miljöcentralen gett utlåtande i saken, återkalla en beviljad särskild förmån, om förmånen inte längre kan anses motiverad med tanke på idkandet av renhushållning eller andra naturnärningar.

Forststyrelsen kan förutsätta att byggnader och konstruktioner som har uppförts på ett sådant område som avses i 87 § 1 mom. 1—3 punkten ska avlägsnas inom en viss tid efter det att förmånen har upphört.

21 kap.

Uppföljning av stöd

89 §

Uppföljning av affärsplaner

Stötdagaren ska för närings-, trafik- och miljöcentralen lägga fram utredningar om genomförandet av de målsättningar och åtgärder som ingår i en affärsplan.

Närmare bestämmelser om innehållet i de utredningar som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om hur utredningarna ska presenteras och lämnas in till närings-, trafik- och miljöcentralen.

90 §

Uppföljning av statliga lån, räntestödslån och lån som omfattas av statsborgen

Kreditgivaren ska ordna uppföljning av hur statliga lån, räntestödslån och lån som omfattas av statsborgen sköts och hur stöd i anslutning till statliga lån, räntestöd för andra lån och andra stöd i anslutning till lån används. Kreditgivaren ska regelbundet sända Landsbygdsverket uppgifter om beviljande,

lyftande och amortering av lån, uppgifter om betalning av ränta på statliga lån, räntestöds-lån och lån mot statsborgen och uppgifter om användning av stöd i anslutning till lån. Kreditgivaren utan dröjsmål ska se till att ändringar som gäller statliga lån och andra lån som stöds förs in i kreditgivarens datasystem.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som kreditgivaren ska lämna till Landsbygdsverket utfärdas genom förordning av statsrådet. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om hur uppgifterna ska presenteras och lämnas.

91 §

Informationssystem för uppföljning

För uppföljningen av finansiering, beviljande, betalning, inspektion, återkrav och effekterna av stöd finns ett registerbaserat informationssystem. I lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008) föreskrivs om hur registren ska föras och användas samt om uppgifternas offentlighet och sekretess.

I informationssystemet för uppföljning kan följande uppgifter registreras om sökande, stödtagare, åtgärder som stöds samt användningen av stöd:

- 1) sökandens namn och kontaktuppgifter samt personbeteckning eller företags- och organisationsnummer,
- 2) namn och kontaktuppgifter för sökandens kontaktpersoner,
- 3) uppgifter som ingår i affärsplaner och byggnadsplaner,
- 4) uppgifter om program som deltar i finansieringen av åtgärder som stöds,
- 5) uppgifter om stöd- eller utbetalningsansökningar och hur de avgjorts samt uppgifter om specificeringen av stöd,
- 6) uppgifter om stöd som beviljats och betalats till stödtagare samt uppgifter om statsborgen
- 7) uppgifter om avtal i anslutning till stöd,
- 8) beloppet av offentlig finansiering som används för åtgärder som stöds,
- 9) uppgifter om inspektioner och vad som iakttagits vid dem,
- 10) uppgifter om stöd som återkrävs hos stödtagare, genomförande av återkrav och hävande av avtal,

11) uppgifter som avses i 89 § och som samlas in för uppföljningen,

12) andra nödvändiga uppgifter som samlas in vid behandlingen av ansökningar.

Personuppgiftslagen (523/1999) tillämpas på registrerades rätt att granska de uppgifter om sig själva som finns i informationssystemet för övervakning, på rättelse av fel och brister i uppgifterna samt på utplånande av föråldrade och onödiga uppgifter.

Närmare bestämmelser om andra uppgifter än personuppgifter som ska föras in i registret kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

92 §

Förvaring av uppgifter

Uppgifterna i informationssystemet förvaras tio år från beslutet om beviljande av stöd. Om stöd har beviljats ska uppgifterna förvaras tio år från utbetalningen av den sista posten eller från det att den sista posten av ett statligt lån eller ett lån som är föremål för räntestöd lyfts, dock så länge som räntestöd betalas. Uppgifter om statsborgen ska förvaras så länge som borgen är i kraft eller, om borgensansvaret har realiserats, så länge regressfordran kan drivas in. Uppgifter om statliga lån ska förvaras så länge som kreditinstitutet har en fordran på låntagaren för ett statligt lån eller, om en kreditgivare har ansökt om en gottgörelse för ett statligt lån hos Landsbygdsverket, till dess att beslutet om ansökan om gottgörelse har vunnit laga kraft. När det är fråga om stöd som ingår i program som delfinansieras av Europeiska unionen ska uppgifterna förvaras fem år från det att Europeiska unionens kommission betalar unionens sista finansieringsandel enligt programmet.

22 kap.

Inspektion

93 §

Inspektionsrätt

Jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket kan förrätta inspektioner

som gäller beviljare, utbetalare och förmedlare av stöd samt stödtagare, i syfte att utöva tillsyn över att förutsättningarna och villkoren för beviljande, betalning och användning av stöd iakttas. Närings-, trafik- och miljöcentralen har motsvarande rätt i fråga om förmedlare och stödtagare. Nämnade myndigheter har rätt att få upplysningar trots sekretessbestämmelserna.

94 §

Utförande av inspektioner

Inspektion får i den omfattning som tillsynsuppdraget kräver utsträckas till lokaler, konstruktioner, byggnader, redskap, omständigheter, informationsystem och handlingar som är relevanta för en åtgärd som stöds och för användningen av stöd. Inspektion får dock inte utföras i lokaler som används som permanentbostad.

För att inspektionsuppdraget ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt kan en utomstående revisor befullmäktigas för inspektionen. Revisorn ska vara en revisor eller revisions sammanslutning enligt revisionslagen (459/2007) eller lagen om revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (467/1999). En revisions sammanslutning ska utse en ansvarig revisor för inspektionen. Vid utförandet av inspektionsuppdraget tillämpas förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). På den revisor som utför inspektionsuppdraget tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. På skada som orsakas vid inspektionen tillämpas skadeståndslagen (412/1974).

En inspektionsberättelse ska upprättas över inspektionen och utan dröjsmål lämnas till närings-, trafik- och miljöcentralen och Landsbygdsverket.

Den som utför inspektionen har rätt att omhänderta handlingar och annat material som har samband med användningen av stödet, om detta krävs för att syftet med inspektionen ska uppnås. Handlingarna och annat material ska utan dröjsmål returneras när de inte längre behövs för inspektionen.

Bestämmelser om polisens skyldighet att

ge handräckning finns i 40 § i polislagen (493/1995).

23 kap.

Avbrytande av utbetalning av stöd samt återkrav

95 §

Avbrytande av utbetalning av stöd samt återkrav

Närings-, trafik- och miljöcentralen är skyldig att avbryta utbetalningen av stöd och att återkräva stöd som avses i 5—8 kap., om

1) villkoren för beviljande eller utbetalning av stödet inte har uppfyllts,

2) stödtagaren har gett felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har inverkat på beviljandet eller utbetalningen av stödet,

3) stöd villkoren inte har iakttagits,

4) stödtagaren inte har fullgjort det åtagande som avses i 17 § 1 mom.,

5) stödtagaren har överlåtit den näringsverksamhet eller det investeringsobjekt som stöds eller en bostadsbyggnad för vilken har beviljats bostadsfinansiering utan närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd och innan den frist som nämns i 44 § 2 mom. löpt ut,

6) stödtagaren har vägrat att bistå vid inspektion, eller om

7) Europeiska unionens lagstiftning om sådana strukturstöd till jordbruket som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen eller som i sin helhet finansieras med nationella medel kräver det.

Ett belopp som uppgår till högst 25 euro kan dock efterskänkas.

Om stöd har beviljats flera stödtagare gemensamt, svarar alla mottagare solidariskt för återbetalning av stödet. Mellan stödtagarna fördelas ansvaret i det förhållande som stödtagaren har deltagit i den verksamhet som legat till grund för skyldigheten att betala tillbaka stödet.

Stöd som återkrävs ska betalas tillbaka senast inom ett år från närings-, trafik- och miljöcentralens beslut.

96 §

Beslut om uppsägning av statliga lån

På stöd i anslutning till statliga lån tillämpas bestämmelserna i 95 §.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan också ålägga en kreditgivare att säga upp ett statligt lån, om något av de villkor som anges i 95 § 1 mom. uppfylls.

Det kan bestämmas att ett statligt lån ska sägas upp eller en kreditgivare kan säga upp lånet också om

1) den lägenhet som lånet gäller eller en del av den säljs genom utsökning,

2) säkerhetens värde av någon orsak som inte beror på sökanden har sjunkit så mycket att indrivningen av det utestående lånekapitalet äventyras,

3) betalningen av ränta eller amortering har försenats mera än tre månader,

4) låntagaren eller en borgensman har försatts i konkurs eller en borgensmans affärsverksamhet har upphört och låntagaren inte trots uppmaning har ställt tillräcklig säkerhet, som godkänts av långivaren.

Ett statligt lån som blir uppsagt ska betalas tillbaka i högst två poster senast inom sex månader från närings-, trafik- och miljöcentralens beslut.

97 §

Stödtagarens anmälningsskyldighet och förhandsbesked

Stödtagaren ska omedelbart underrätta den som beviljat stödet om sådana förändringar enligt 95 § 1 mom. eller 96 § i de omständigheter som utgör grund för beviljande av stödet, det statliga lånet eller statsborgen eller är en förutsättning för utbetalning av stödet eller lyftande av lånet och som kan orsaka återkrav eller indragning av stödet eller uppsägning av det statliga lånet.

Stödtagaren kan på begäran meddelas ett bindande förhandsbesked om huruvida en planerad åtgärd som gäller det åtagande som avses i 17 § 1 mom., affärsplanen, den näring som idkas eller en förändring eller överlåtelse av den egendom som stöds orsakar en påföljd enligt 95 § 1 mom. eller 96 §. I ansökan ska

den fråga specificeras i vilken förhandsbesked söks och läggas fram den utredning som behövs för avgörande av ärendet. Närings-, trafik- och miljöcentralens beslut om förhandsbesked gäller ett år efter det att beslutet meddelades. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan inte avvika från ett förhandsbesked som den har meddelat, om inte stödtagarens åtgärder väsentligt avviker från de åtgärder som stödtagaren angett i ansökan om förhandsbesked eller stödtagaren för att få ett förhandsbesked har angett väsentligt vilseledande eller brisfälliga uppgifter.

Förhandsbesked meddelas inte om en ansökan i ärendet är anhängig eller om myndigheten har avgjort ärendet eller om ärendet ska avgöras av något av Europeiska unionens organ.

Närmare bestämmelser om förfarandet när förhandsbesked begärs och meddelas kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

98 §

Uppsägning av räntestödslån

Om det genom ett beslut som vunnit laga kraft har bestämts att ett räntestöd ska återkrävas av låntagaren, kan kreditgivaren säga upp ett räntestödslån helt eller delvis.

99 §

Ränta på belopp som ska återbetalas

Stödtagaren ska på belopp som återbetalas eller återkrävs betala en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen ökad med tre procentenheter. Ränta ska betalas från stödets utbetalningsdag eller, om det belopp som ska betalas tillbaka är ett statligt lån eller det stöd som ska återkrävas är kopplat till räntan, från den dag då lånet lyftes till dess att det återkrävda beloppet har betalats tillbaka. På statligt lån ska dock betalas ovan avsedd ränta från den dag då beslutet om återkrav fattades, om återkravet grundar sig på 96 § 3 mom. Om det är fråga om ett kalkylerat stöd som inte är kopplat till räntan på ett statligt lån, gäller skyldigheten att betala ränta från den dag då stödet började användas.

Om ett statligt lån sägs upp och ett stöd i

anslutning till lånet samtidigt återkrävs, ska ingen ränta räknas på det stöd som är kopplat till räntan på det lån som återkrävs och den ränta som låntagaren redan har betalat ska dras av från räntan för återkrav av lånet.

100 §

Dröjsmålsränta

Om ett belopp som återkrävs inte betalas senast den förfallodag som avses i 102 § 1 mom., ska en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen betalas på beloppet.

101 §

Jämkning av återkrav

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan avstå från att helt eller delvis driva in belopp som betalats felaktigt eller utan grund eller ränta som ska betalas på beloppet, om det som helhet betraktat med hänsyn till stödtagarens omständigheter och verksamhet är oskäligt att driva in det fulla beloppet. Återkrav och indrivning av ränta ska dock ske till fullt belopp om Europeiska unionens lagstiftning om sådana strukturstöd till jordbruket eller fiskerinäringen som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen eller som i sin helhet finansieras med nationella medel kräver det.

102 §

Beslut om återkrav och avbrytande av utbetalning

Beslut om återkrav och avbrytande av utbetalning av stöd och om uppsägning av statliga lån fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen. Genom beslutet fastställs det belopp som återkrävs eller sägs upp, räntan enligt 99 § och förfallodagen för betalningen av dem.

Beslut om återkrav ska fattas utan ogrundat dröjsmål efter det att närings-, trafik- och miljöcentralen fått vetskap om den grund som anges i 95 § och senast tio år efter det att den sista stödposten har betalats. Ett stöd i anslutning till ett statligt lån anses vara an-

vänt när den sista stödpost som är kopplad till räntan på lånet har använts.

103 §

Verkställighet av återkravsbeslut

Landsbygdsverket svarar för verkställandet av återkravsbeslut. Återkrav med stöd av ett beslut som vunnit laga kraft kan genomföras så att det belopp som återkrävs jämte ränta dras av från övriga stöd som betalas till stödtagaren. I fråga om återkrav av statliga lån och uttag av ränta på dem ligger ansvaret dock på det kreditinstitut som beviljat lånet.

Beslut om återkrav kan verkställas genom utsökning efter det att beslutet har vunnit laga kraft. På verkställigheten av beslutet tillämpas lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Uppsägning av statliga lån och uttag av ränta för återkrav hör dock till det kreditinstitut som beviljat lånet.

24 kap.

Förfaranden som gäller stöd i anslutning till lån

104 §

Kreditgivarens och det centrala finansiella institutets uppgifter

På personer som är i en kreditgivares eller ett centralt finansiellt instituts anställning tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter uppgifter som avses i denna lag. På skada som orsakats i samband med skötseln av de uppgifter som avses ovan tillämpas skadeståndslagen.

105 §

Kreditgivarens upplysnings- och biståndsskyldighet

Kreditgivaren ska underrätta närings-, trafik- och miljöcentralen om överföring av ett lån som stöds till en annan kreditgivare och om sådana ändringar av lånevillkoren som avses i 65 § 3 mom. och som inte förutsätter närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd.

När kreditgivare sköter statliga lån ska de beakta statens intressen i egenskap av kreditgivare och när de sköter lån med borgen ska de beakta statens intressen i egenskap av borgensman. Kreditgivaren ska utan dröjsmål underrätta Landsbyggsverket om sådana förändringar när det gäller stödtagarens ekonomiska ställning, det lån som stöds eller värdet på den egendom som utgör säkerhet för lån, som kan ha betydelse för statens ställning som kreditgivare eller borgensman.

Kreditgivaren och det centrala finansiella institutet ska på specifik begäran till jord- och skogsbruksministeriet, Landsbyggsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen lämna ut sådana uppgifter om stödtagare som är nödvändiga för övervakningen av att förutsättningarna och villkoren för beviljande av stöd iakttas.

Kreditgivarens och det centrala finansiella institutets upplysningsskyldighet gäller också sekretessbelagda uppgifter. Uppgifterna får inte användas för andra ändamål än de har lämnats ut för till en myndighet för att denna ska kunna sköta sina uppgifter.

106 §

Avgifter för statsborgen

För statsborgen ska stödtagaren betala en avgift, som kan bestämmas utifrån en procentuell borgensandel av det lån som borgen beviljats för, riskerna i anknytning till borgen eller de administrativa kostnader som borgen medför eller en kombination av dessa. För statsborgen tas dessutom två gånger per år ut en avgift som bestäms på samma grunder som den engångsavgift som tas ut för borgen. Avgifterna redovisas till gårdsbrukets utvecklingsfond.

Kreditgivaren ska förmedla de avgifter som avses i 1 mom. till staten. För skötseln av denna uppgift betalar Landsbyggsverket ersättning till kreditgivaren. Ersättningen betalas av gårdsbrukets utvecklingsfonds medel.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om borgensavgifter och om sätten att bestämma borgensavgifter samt om ersättningar till kreditgivare. Landsbyggsverket kan meddela närmare föreskrif-

ter om förfarandet vid förmedlingen av avgifter.

107 §

Realisering av statens borgensansvar

Landsbyggsverket svarar för intressebevakningen i samband med statens borgensansvar och regressrätt.

Landsbyggsverket kan besluta att en regressfordran ska lämnas oindriven om stödtagaren inte skäligen kan anses klara av att betala den på grund av varaktig arbetsförmåga, långvarig arbetslöshet, försörjningsplikt eller någon annan jämförbar orsak.

Avgifter som har samband med realisering av borgensansvar betalas av gårdsbrukets utvecklingsfonds medel. Ersättningar som fås på grund av regressrätten ska redovisas till fonden.

108 §

Kreditgivarens skyldighet att förvara uppgifter

Utöver vad som annars föreskrivs om kreditgivarens skyldighet att förvara handlingar, ska kreditgivaren åtminstone under lånetiden förvara handlingar som gäller

- 1) lånevillkor och ändring av lånevillkor inklusive betalningslättnader,
- 2) värdering av säkerhet för statliga lån,
- 3) gravationer som gäller säkerheten vid den tidpunkt då panträtt eller någon annan rätt har utfästs i den egendom som anvisats som säkerhet för ett statligt lån eller borgen,
- 4) uppsägning av lån.

Handlingarna ska förvaras tills det statliga lånet eller lånet som omfattas av statsborgen har betalats tillbaka. Om kreditinstitutet har ansökt om gottgörelse för ett statligt lån eller betalning på grundval av statsborgen ska handlingarna enligt 1 mom. förvaras tills gottgörelsen har betalats eller betalningen på grundval av statsborgen har erlagts eller beslut om avslag på ansökan om gottgörelse eller betalning på grundval av statsborgen har fattats och vunnit laga kraft.

25 kap.

Särskilda bestämmelser

109 §

Rätt att få upplysningar samt utlämnande av information

Jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter eller andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om sökanden eller stödtagaren, dennes hälsotillstånd, ekonomiska situation och affärs- eller yrkesverksamhet eller om finansiering med offentliga medel eller andra omständigheter som är nödvändiga för behandlingen av stödärendet.

Jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att till andra myndigheter eller andra som sköter offentliga uppdrag eller till Europeiska unionens organ överlämna sådana uppgifter om stödtagaren som samlats in vid skötseln av uppgifter enligt denna lag och som är nödvändiga för fullgörande av den inspektionsuppgift som föreskrivs för myndigheten eller organet eller för att övervaka att Europeiska unionens lagstiftning har följts.

Uppgifter som erhållits på basis av 1 eller 2 mom. får inte användas för andra ändamål än de har begärts för.

110 §

Delgivning av beslut

Beslut enligt denna lag kan delges på det sätt som föreskrivs i 59 § i förvaltningslagen.

Ett beslut som gäller återkrav av stöd ska dock delges på det sätt som föreskrivs i 60 § i förvaltningslagen.

111 §

Beslutsavgift

Beslut enligt denna lag är avgiftsfria för sökanden och stödtagaren. På Forststyrelsens beslut om särskilda förmåner tillämpas lagen

om grunderna för avgifter till staten (150/1992), dock så att ett beslut är avgiftsfritt till den del som det gäller stöd som ingår i särskilda förmåner.

112 §

Regional fördelning av medel

Jord- och skogsbruksministeriet svarar för att bevillningsfullmakter eller anslag som avses i 7 § 1 mom. fördelas till stöden enligt denna lag och beslutar om anvisning av dem till närings-, trafik- och miljöcentralen.

113 §

Användningen av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond

Medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond kan, utöver vad som ovan föreskrivs om användningen av dem, användas för

1) skötsel och iståndsättning av mark som förvärvats med medel ur utvecklingsfonden eller som överförts till fonden samt av annan egendom,

2) arvoden för skötsel och andra utgifter som långivningen medför,

3) stödåtgärder och statliga lån enligt denna lag,

4) forskning och utredningar som gäller utveckling av renhushållningen och naturnäringarna.

Av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond får betalas arvoden och ersättningar för kostnader i anslutning till förfarandet vid frivillig skuldsanering.

114 §

Tekniskt bistånd

På tekniskt bistånd för verkställighet av stöd enligt denna lag tillämpas vad som föreskrivs om användning av tekniskt bistånd i 54 § i lagen om stöd för utveckling av landsbygden.

115 §

Överklagande

Landsbygdsverkets, Forststyrelsens och

närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt denna lag får överklagas genom besvär till landsbygdsnäringsnämnden i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskrivelsen kan också lämnas in till den myndighet vars beslut överklagas. Myndigheten ska vidarebefordra besvärsskrivelsen och handlingarna i ärendet samt sitt yttrande till besvärmyndigheten.

Landsbygdsnäringsnämndens beslut om avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd får överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen. I övrigt får besvärsnämndens beslut överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd.

116 §

Rättsmedel vid genomförande av upphandling

På en sådan upphandling som genomförs av en upphandlande enhet som avses i 6 § 1 mom. 5 punkten i lagen om offentlig upphandling för vilken beviljats stöd enligt denna lag och där upphandlingen överskrider de tröskelvärden som avses i 15 § i lagen om offentlig upphandling tillämpas 11 kap. i nämnda lag.

26 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

117 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Genom denna lag upphävs lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag (45/2000).

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

118 §

Användning av medel

Medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond kan fortfarande användas också för sådana projekt som ska slutföras enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag eller tidigare lagstiftning och för vilka medlen har kunnat användas enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

Dessutom används egendom som har förvärvats eller erhållits på något annat sätt för ändamål som nämns i lagen om renskötselägenheter, renhushållningslagen eller naturnäringslagen efter att denna lag träder i kraft för sådana ändamål som anges i 3 § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond.

119 §

Tillämpning av tidigare lagstiftning

Ärenden som är anhängiga med stöd av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag och tidigare lagstiftning slutbehandlas enligt de nämnda lagarna av den myndighet som ärendet är anhängigt vid när denna lag träder i kraft. Understöd som beviljats ska betalas av den beviljande myndigheten.

I fråga om verkställigheten av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag, renhushållningslagen och naturnäringslagen samt annan lagstiftning som gäller före denna lags ikraftträdande och i fråga om statens, en kommuns och ett kreditinstituts fordringar som har uppkommit med stöd av nämnda lagstiftning iakttas de bestämmelser och de avtalsvillkor enligt bestämmelserna som gäller vid denna lags ikraftträdande, dock så att ärenden som hör till närings-, trafik- och miljöcentralens behörighet behandlas och avgörs av Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral.

120 §

Betalningslättnader enligt tidigare lagstiftning

I fråga om förutsättningarna för betal-

ningslättnader för statens försäljningspriser, fordringar, statliga lån eller räntestödslån enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag och tidigare lagstiftning tillämpas de bestämmelser som gäller vid denna lags ikraftträdande. På förfarandet för beviljande av betalningslättnader för räntestödslån tillämpas dock vad som föreskrivs i 64 § 4 mom.

121 §

Programbaserade stöd enligt tidigare lagstiftning

I fråga om beviljande, betalning och övervakning av samt övriga förfaringsätt som gäller av Europeiska unionen delfinansierade programbaserade understöd och andra stöd enligt den lagstiftning som gäller före denna lags ikraftträdande iaktas de bestämmelser och föreskrifter om den aktuella programperioden som gäller vid denna lags ikraftträdande, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning.

122 §

Arvoden för skötsel av statliga lån som beviljats tidigare

För skötseln av statliga lån som beviljats med stöd av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag och tidigare lagstiftning betalas till kreditinstituten en skälig ersättning för skötselkostnader och andra kostnader. Närmare bestämmelser om grunderna för och beloppet av ersättningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

123 §

Sökande av ändring i avgöranden enligt tidigare lagstiftning

När denna lag har trätt i kraft söks ändring i beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen, Landsbygdsverket och landsbygdsnäringslagens besvärnämnd har fattat i ärenden enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag, renhushållningslagen, naturnäringslagen och tidigare lagstiftning på det sätt som föreskrivs i 115 § i

denna lag om motsvarande ärenden, trots vad som tidigare har föreskrivits om sökande av ändring.

124 §

Hänvisningsbestämmelser

Om det i någon annan lag eller i en föreskrift som utfärdats med stöd av den hänvisas till lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag anses hänvisningen innebära en hänvisning till motsvarande föreskrifter i denna lag, om inte något annat följer av denna lag.

125 §

Byggplatser

Forststyrelsen kan fatta beslut om att bevilja ett renbeteslag, som med besittningsrätt enligt lagen om renskötselägenheter besitter ett byggplatsområde, tillstånd att byta ett byggplatsområde, vars läge är oändamålsenligt eller som blivit obehövt på grund av sitt läge, till en plats som anvisats av Forststyrelsen och som är lämplig för renhushållning. Renbeteslaget ska flytta de byggnader som det äger från området inom två år från Forststyrelsens beslut. Forststyrelsen kan för ena sitt beslut med vite eller hot om tvångsutförande på det sätt som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

Närmare bestämmelser om tillståndsförfarandet vid byte av byggplats kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

126 §

Vissa åtgärder och rättsförhållanden enligt tidigare lagstiftning

Lagen om renskötselägenheter, naturnäringslagen och renhushållningslagen iaktas i fråga om ärenden som gäller verkställigheten av de nämnda lagarna och om vilka det inte föreskrivs något annat i denna lag. Detta gäller även betalningslättnader och begränsningar i samband med lägenheter. Överföring av statens fordringar, återkrav av statens fordringar och av understöd, befrielse för en lägenhet eller en del av den från begräns-

ningar och pantansvar, beviljande av tillstånd för överlåtelse samt beviljande av betalningslättnader i fråga om statens fordringar hör dock till närings-, trafik- och miljöcentralens behörighet. Understöd som har beviljats av jord- och skogsbruksministeriet återkrävs dock av det ministerium som beviljat stödet. De nämnda lagarna iakttas i tillämpliga delar också i fråga om lån. Beslut om betalningslättnader och överföring av lån fattas dock av det kreditinstitut som beviljat lånet. Kreditinstitutet ska då iakttä vad som föreskrivs i den lagstiftning som gäller före denna lags ikraftträdande.

Helsingfors den 26 augusti 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

127 §

Avvikande förfaranden

Bestämmelser om avvikande förfaranden i anslutning till ansökan, utbetalning, överföring eller återkrav av stöd eller andra förmåner eller motsvarande åtgärder vid tillämpningen av 118—126 § kan dock utfärdas genom förordning av statsrådet om en ändamålsenlig tillämpning av tidigare lagstiftning med hänsyn till de stödsystem som föreskrivs i denna lag kräver det.

Landsbygdsverket kan meddela närmare föreskrifter om de handlingar som behövs vid behandlingen av ärenden enligt 118—126 §.

Jord- och skogsbruksminister *Jari Koskinen*

986/2011

Láhka

boazodoalu ja luondduealáhusaid struktuvradoarjagis

Addojuvvon Helssegis borgemánu 26. beaivve 2011

Riikkabeivviid mearrádusa mielde áсахuvvo:

1 lohku

Almmolaš njuolggadusat

1 §

Lága ulbmilat

Dán lága ulbmilin lea buoridit boazodoalu ja eará luondduealáhusaid struktuvrra ja doaibmavejolašvuodaid sihke ovddidit dáiguin ealáhusaiguin bargi olbmuid ealáhusdoaimma ja ovddidit boazodoallo- ja luondduealáhusguovllu bistevaš ovdáneami prinsihpaid mielde.

Lága vuollásaš doaibmabijuin galgá gidet erenoamáš fuopmášumi sámiid vejolašvuodaide álgoálbmogin bajásdoallat ja ovddidit iežaset kulturhápmai gullevaš ealáhusaid sámiid ruovttuguovllus.

2 §

Heivehansuorgi

Dát láhka heivehuvvo dan doarjagii, mii miedihuvvo boazodoalu ja eará luondduealáhusaid struktuvrra ja doaibmavejolašvuodaid buoridan ja ovddidan dihte ja ruhtaduvvo ollásit dahje muhtumassii Eurohpá Uniovnna ruđaiguin dahje aivve riikkadási ruđaiguin.

Daid doarjagiid hárrái, mat miedihuvvojit eanadoalu struktuvrra buoridan dihte, mearriduvvo eanadoalu struktuvradoarjjalágas (1476/2007). Dán lága

sáhtta goittotge heivehit, jos eará álgobuvttadusa go boazodoalu boadut báhcet dan vuolimusmeari vuolábeallai, mii gáibiduvvo doarjaga miediheapmai dán lága vuodul. Álgobuvttadeamis fitnašuvvi boaduide eai dalle goittotge lohkkovuvvo vuovdedoalu boadut.

Daid doarjagiid birra, mat miedihuvvojit boazodoallobuktaga ja eará eanadoallobuktaga vuosttasceahki ovddosdikšumii ja márkanastimii sihke boazodálu dahje luondduealáhusdálu doaimma viiddideapmai boazodoalu dahje eará luondduealáhusa olggobeallai, mearriduvvo dálonguovllu ovddidandoarjjalágas (1443/2006). Dát láhka heivehuvvo goittotge bálgosiid njuovahagaid divodaninvesteremiidda ja dálus dáhpáhuvi dakkár doibmii, masa lea dárbu ealli- dahje šaddobuktaga válmmaštan dihte vuosttas vuovdima várás.

Láhka ii heivehuvvo doarjagii dahje buhtadussii, mii miedihuvvo eanadoallái buvttadandoaimmas luohpama várás. Láhka ii heivehuvvo fidnui dahje doaibmabidjui, mii lea dorjojuvvon nuortalašlága (253/1995) vuodul.

Láhka ii maiddái heivehuvvo dan doarjagii, mii ruhtaduvvo Eurohpá Uniovnna struktuvrafoanddaid dahje Eurohpá guolledoallofoandda ruđaiguin, iige maiddái Eurohpá Uniovnna oktasaš guolástuspolitihka suorgái gullevaš dakkár doaibmabidjui, masa sáhtta miedihit doarjaga guolledoalloarjagii guoskevaš eará láhkamearrádusaid vuodul.

3 §

Doarjjavuogádagat

Dán lágas doarjjavuogádagain oavvildit:

- 1) ealáhusbargi investerendoarjaga;
- 2) nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga;
- 3) ealáhusbargi vistehuksendoarjaga;
- 4) bálgosa investerendoarjaga;
- 5) bálgosa áididiid divodandoarjaga;
- 6) eaktodáhtolaš vealgeordnestallama;
- 7) dutkandoaimma ruhtadeami; ja
- 8) sierra ovdduid.

4 §

Eatnandiedalaš heivehansuorgi

Dát lálka heivehuvvo, go dorjojuvvo boazodoaluin bargan boazodoallolágas (848/1990) oavvilduvvon boazodoalloguovllus.

Eará luondduealáhusaide go boazodollui dát lálka heivehuvvo Eanodaga, Anára, Ohcejoga ja Suovvaguokka gielddain sihke Muoná, Gihttela, Soađegili ja Salla gielddaid dain osiin, mat leat Kajanki, Tepasto, Pomovaara, Peurasuvanto, Suovvaguokka Seitajärvi, Ruotsukainena, Pulkkaviita ja Ylirovanvaara hábmen rádjelinnjá davábealde. Jos rádjelinnjá manná vistejoavkku bokte, de heivehuvvo lálka oppa vistejovkui.

5 §

Gaskavuohhta Eurohpá Uniovnna lálkamearrádusaide

Dát lálka heivehuvvo Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan doarjagiid miediheapmái, máksimii, čuovvumii, dárkkisteapmái ja ruovttoluottaberramii, jos Eurohpá Uniovnna lálkamearrádusain ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

Doarjaga miedihettiin heivehuvvo maiddái, mii stáhtadoarjaga miedihaneavttuid ja ráddjehusaid birra eanadoallosuorggis ja eará ealáhusaid suorggis Eurohpá Uniovnna lálkamearrádusain ásahuvvo dahje mearriduvvo. Dalle váldojuvvo goittotge vuhtii, mii boazodoalu birra lea sierra

sohppojuvvon, go Suopma searvvai Eurohpá Uniovdnii.

Stáhtadoarjagii guoskevaš Eurohpá Uniovnna lálkamearrádusaid heiveheamis dán lága vuollásaš doarjjavuogádahkii addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtarádi ásahusa vuodul. Doarjjavuogádaga atnuiváldimis ja bistináiggis mearriduvvo stáhtarádi ásahusa vuodul. Dát dáhpáhuvvá Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje ollásit riikkadásis ruhtaduvvon eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna lálkamearrádusaid, eará ealáhusaide guoskevaš lálkamearrádusaid ja stáhtabušehtas dahje eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas doarjjavuogádaga ruhtadeami várás čujuhuvvon ruđaid olis.

6 §

Meroštallamat

Dán lágas oavvildit:

- 1) boazodoaluin boazodoallolágas oavvilduvvon bohccuiguin bargama;
- 2) luondduealáhusaiguin boazodoalu, guolástusa ja meahccebivddu ja eará smávva eana- ja vuovdedoalu, mii jođihuvvo luondduealáhusaid oktavuodas sihke luonddu jotkkolaš buvttadannávccaide vuodđuduvvi luondduriggodagaid eará ávkinatnima dego ámmátlágan murjema ja guoppardeami;
- 3) luondduealáhussii guoskevaš ealáhusain dakkár ealáhusdoaimma, mii jođihuvvo luondduealáhusaid oktavuodas dakko bokte go dat guoská ealáhusas dárbbášlaš bargoneavvuid válmmašteapmái ja divodeapmái, luondduealáhusa ávkinadni bálvalandoibmii dahje luondduealáhusbuktagiid ovddosdikšumii;
- 4) boazodáluin boazodállolága (590/1969) dahje boazoekonomiijalága (161/1990) vuodul vuodđuduvvon dahje daid, boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága (45/2000) dahje dán lága vuodul huksendoarjagiin ruhtaduvvon dálu, mii lea oavvilduvvon boazodoalli orohahkan. Boazodáluin sáhttet oavvildit maiddái doaimma ja ekonomii ja dáfus eará iehčanans ovttadaga, mii čohkiida ovttá

giddodagas dahje moanain giddodagain dahje giddodatosiin dahje buvttadanvisttis ja daidda gullelaš eanavuodus ja mii geavahuvvo boazodoalu dárbbuide ja hálddašuvvo oktan ollisvuohtan oamasteami dahje láigoheami vuodul;

5) boazodoallofitnodagain ealáhusdoaimma, mas bargojuvvo aivve boazodoaluin dahje boazodoalu lassin boazodoallobuktagiid ovddosdikšumiin dahje daidda guoskelaš bálvalandoaimmain;

6) luondduealáhusdáluin luondduealáhuslága (610/1984) vuodul vuodđuduvvon, lasseeatnama addimiin čohkkejuvvon dahje máinnašuvvon lága, boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dán lága vuodul huksemii miedihuvvon doarjagiin ruhtaduvvon dálu, mii lea oaivvilduvvon luondduealáhusbargi orohahkan. Luondduealáhusdáluin sáhttet oaivvildit maiddái doaimma ja ekonomijja dáfus eará iehčanas ovtadaga (4 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon guovllus), mii čohkiida ovtta giddodagas dahje moanain giddodagain dahje giddodatosiin dahje buvttadanvisttis ja daidda gullelaš eanavuodus ja mii geavahuvvo luondduealáhusa dárbbuide ja hálddašuvvo oktan ollisvuohtan oamasteami dahje láigoheami vuodul;

7) luondduealáhusfitnodagain ealáhusdoaimma, mas bargojuvvo aivve ovttain dahje moanaiguin luondduealáhusaiguin dahje luondduealáhusa oktavuodas 3 čuoggás oaivvilduvvon doaimmain;

8) sámiid ruovttuguovlluin sámediggelága (974/1995) 4 §:s oaivvilduvvon guovllu.

9) ruhtademiin ruhtadoarjjan, loatnan, eará vealgin dahje oaiveopmodatinvesteremin fitnodahkii addojuvvon guhkálaš atnui oaivvilduvvon oaiveopmodaga;

10) almmolaš ruhtademiin Eurohpá Uniovnna, stáhta dahje eará almmosservoša ruđain miedihuvvon ruhtadeami dahje dakkár ruhtadeami, mas lea mearridan almmolaš oassebealli;

11) priváhta ruhtademiin eará go 10 čuoggás oaivvilduvvon ruhtadeami;

12) doarjagiin dán lága vuodul Eurohpá Uniovnna ruđain dahje stáhtabušettii gullelaš dahje eanadállodoalu

ovddidanfoandda ruđain miedihuvvon ruhtadoarjaga, reantodoarjaga, stáhtaloatnadoarjaga dahje dakkár doarjaga, mii gullá eanadállodoalu ovddidanfoandda vásttuin miedihuvvon dáhkádussii, dahje eará ovddu, mii miedihuvvo dán lága vuodul;

13) eará doarjagiin eará go 12 čuoggás oaivvilduvvon Eurohpá Uniovnna, stáhta dahje eará almmosservoša ruđain dahje almmosservošii oskkilduvvon ruđain miedihuvvon ruhtadoarjaga, reantodoarjaga, reantoovddu ja stáhtadáhkádusa. Dasa lassin jos stáhtadáhkádussii lea gullan rehketlaš doarjja, de eará doarjagiin oaivvildit maiddái stáhtadáhkádusa rehketlaš doarjaga ja lotnii dahje dáhkádussii gullelaš eará doarjjaossodaga sihke ohcci oazžun dahje ohccái gullelaš dahje eará eiseválddi dahje almmosservoša miedihan man beare eará doarjaga dahje ovddu, mii lea geahpedan ohcci boazodoallo- ja luondduealáhusfitnodaga goluid, lámčán dasa geavahanvuoigatvuođa dahje eará vuoigatvuođa. Dákkár vuoigatvuohta ii sáhte leat fitnodaga várás miedihuvvon ruhtadeapmi. Doarjjan eai goittotge gehččojuvvo vearrogeahpádušat, jos geahpáduš ii gula Eurohpá Uniovnna vuodđudansoahpamuša 107 artihkkala mielde dohkkehuvvon doarjjavuogádahkii;

14) doarjunvuloš doaimbajuiin boazodoalu dahje eará luondduealáhusa álggahan- ja jođihandoaimma, masa doarjja lea ohcojuvvon dahje masa doarjja lea miedihuvvon;

15) investeremiin vistti, rusttega dahje ráhkadusa huksema, viiddideami, divodeami dahje háhkama sihke geavahanáiggi dáfus eará guhkálaš ávnaslaš ja ávnasmeahttun opmodaga háhkama;

16) dohkkehuvvon loatnaaddiin eanadoalu struktuvradoarjja lága 52 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon loatnalágádusa, mii lea dohkkehuvvon loatnaaddin;

17) guovddášruhtalágádusain eanadoalu struktuvradoarjja lága 52 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon loatnalágádusa dahje eará servoša, man Dálonguovlovirgebáiki lea dohkkehan doaimmat guovddášruhtalágádussan.

Ovdalis 1 momeantta 4 ja 6 čuoggás giddodatosiin oaivvildit mearreoasi dahje mearreviidodaga.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo das, goas eana- ja vuovdedoallu adnojuvvo smávisin ja goas boazodállun dahje luondduealáhusdállun sáhtta atnit huksehahti giddodaga, ja dasa lassin mearriduvvo boazodálu ja luondduealáhusdálu alimusturrodagas. Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit maiddái dárkilet njuolggadusat sierra luondduealáhusain.

2 lohku

Doarjaga ruhtadeapmi

7 §

Doarjaga ruhtadeapmái ja mearrái guoskevaš eavttut

Doarjja miedihuvvo dalle, jos stáhtabušeahas dahje eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas lea čujuhuvvon ulbmila várás miedihanvuogatvuohtha dahje mearreruhta.

Doarjaga ii sáhte miedihit dakko bokte go almmolaš doarjaga ossodat doarjunvuloš dohkálaš goluin manná badjel dan almmolaš doarjaga alimusmeari, mii lea mearriduvvon Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain. Jos jearaldat lea prográmmii vuodđuduvvi doarjagis, de doarjagii gullevaš almmolaš ruhtadeami mearri ii oaččo mannat badjel prográmmas meroštallon almmolaš ruhtadeami alimusmeari.

Dán lága vuollásaš doarjaga miedihettiin doarjaga alimusmeari geahpádussan válđojuvvo vuhtii eará doarjja, mii lea miedihuvvon seamma fidnui doaibmabiju ruhtadeami várás.

Doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadanvuogit galget almmuhuvvot. Ruhtamiediheami lassin priváhta ruhtadeapmin sáhtta dohkkehit almmá buhtadusa haga dahkkojuvvon barggu dahje buvttadanbidjosa luohpadeami.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo almmá buhtadusa haga dahkkojuvvon barggu dahje buvttadanbidjosa luohpadeami geavaheamis priváhta ruhtadeapmin.

8 §

Prográmmii gullevaš doarjja

Prográmmii gullevaš doarjagii heivehuvvo, mii lágas (532/2006) (láhka dálonguovllu ovddidanprográmmaid hálddašeamis) mearriduvvo.

3 lohku

Doarjaga oazžuma oppalaš eavttut

9 §

Doarjuma vuogasvuohtha

Doarjja miedihuvvo dalle, jos doaibmabiju gánnáha oppalaččat geahčadettiin doarjut. Doarjaga miedihettiin galgá erenoamážit válđit vuhtii dan, mo doaibmabidju váikkuha ealáhusain bargama jotkkolašvuhtii ja ealáhusbargiid birgenvejolašvuodaid buorideapmái.

Sámiid ruovttuguovllus sáhtta válđit ekonomalaš áššiid lassin vuhtii doaibmabiju mearkkašumi sámevuovllu boazodollui ja eará luondduealáhusaiguin bargamii oppalaččat.

Doarjja ii goittotge miedihuvvo, jos maŋnelis ášahuvvon doarjjamiedihaneavttut eai ollašuva.

10 §

Doarjjaoažžu

Ealáhusain bargamii ja eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii guoskevaš doarjaga, visteruhtadandoarjaga ja sierra ovdduid sáhtta miedihit lunddolaš persovdnii. Bálgosii sáhtta miedihit investerendoarjaga ja boazoáiddiid divodandoarjaga. Dutkanruhtadeami sáhtta miedihit lunddolaš persovdnii, priváhta- ja almosvuogatvuodalaš servošii sihke vuodđudussii.

Doarjaga sáhtta miedihit seamma doaibmabidjui moanaide lunddolaš persovnaide oktasaččat, jos dát buohkat devdet doarjaga miedihaneavttuid. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjaga

sáhtta goittotge miedihit, jos váldovelggolaš deavdá doarjaga miedihaneavttuid.

Lunddolaš persovdna galgá leat doarjaga ozadettiin badjel 18-jahkásaš. Eatnama dahje giddodaga háhkamii dahje ássanvistti huksemii, viiddideapmái dahje divodeapmái ii miedihuvvo doarjja badjel 60-jahkásažžii iige eará doarjja badjel 65-jahkásažžii. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjaga sáhtta miedihit goittotge ahkeráddjehusain beroškeahtta.

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga dušše dalle, jos dat deavdá boazodoallolágas dasa ášahuvvon geatnegahttimiid.

11 §

Doarjunvuloš doaibmabiju álggaheapmi

Jos ii nuppeláhkai daddjojuvvo, de boazodoalli dahje luondduealáhusbargi dahje bálgosa investerendoarjja, vistehuksendoarjja dahje dutkanruhtadeapmi eai miedihuvvo dakkár doaibmabidjui, mii lea juo álggahuvvon. Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta goittotge miedihit guhkimustá 18 mánotbaji sisa das, go olmmoš lea bargagoahtán boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain.

Nuppeláhkai go ovdalis 1 momeanttas daddjojuvvo, de bálgosii sáhtta miedihit doarjaga maiddá dakkár investeremii, man lea ferten ollašuttigoahtit eará oassebeallái go boazodoallái čuoheci vahága hehtten dihte dahje bálgosis sorjjakeahtes siva dihte biedganán dahje vihkáduvvan áiddi divvun dihte.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat das, goas doaibmabidju gehččojuvvo álggahuvvon, ja das, goas juo álggahuvvon doaibmabidjui sáhtta sierra siva dihte miedihit doarjaga.

12 §

Lobit ja huksenplánat

Jos doarjunvuloš doaibmabiju dihte galgá ohcat lobi eiseválddis, de doarjaga miedihaneaktun lea ahte ohccis lea dakkár lohpi.

Jos doarjunvuloš doaibmabidjui gullá hukseninvesteren, de ohcci galgá dasa lassin ovdanbuktit huksenplána, mas čilget hukseninvesterema doaibmivuohta, vuogasvuohta ja birrasii heiven.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat huksenplána sisdoalus.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul sáhtta mearridit hukseninvesterema teknihkalaš, ekonomalaš ja doaibmivuhtii, dorvvolašvuhtii ja birrasii guoskevaš áššiin.

13 §

Doarjaga vuolimusmearri

Hukseninvesteremii ii miedihuvvo doarjja, jos ohcama vuodul doarjaga mearri livččii eanemustá 1 000 euro. Eará doaibmabijuin doarjaga vuolimusmearri lea 500 euro.

14 §

Doarjunvuloš doaibmabijuid välljen

Doarjja miedihuvvo 7 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon prinsihpaid olis vuosttažettiin dakkár doaibmabijuide, mat ovddidit mealgat 1 §:s ášahuvvon ulbmiliid ja, jos doarjja gullá prográmmii, de doaibmabijut ovddidit prográmmas ášahuvvon ulbmiliid.

Jos ohcamuš guoská investeremiid doarjumii, de doarjunvuloš doaibmabijuid välljemis galget váldojuvvot vuhtii čuovvovaš áššit:

- 1) doarjunvuloš ealáhusdoaimma ekonomalaš eavttuide váikkuheaddji áššit;
- 2) doaibmabiju váikkuhusat doarjunvuloš boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodaga ekonomiijai;
- 3) doaibmabiju váikkuhusat doarjunvuloš boazodálu dahje luondduealáhusdálu buvttadandilálašvuođaide bargobirrasa, luondduriggodagaid bistevaš geavaheami dahje ealliid buorredili dáfus.

Jos ohcamuš guoská nuorra ealáhusbargi álggahandoarjagii, de doarjunvuloš doaibmabijuid välljemis heivehuvvo 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon ágga.

Jos ohcamuš guoská visteruhtadeapmái, de doarjunvuloš doaibmabijuid välljemis váldojuvvojit vuhtii 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon ágga sihke doarjaga váikkuhusat ohcci ássandilálašvuodaide.

Dárkilet njuolggadusat dain ákkain, maid vuodul doarjunvuloš doaibmabijut välljejuvvojit, addojuvvojit stáhtaráđi ásahusa vuodul.

4 lohku

Ealáhusbargái guoskevaš eavttut

15 §

Ealáhusain bargan

Doarjaga sáhtta mieđihit ohccái, guhte bargá dahje bargagoaftá boazodoaluin boazodáhus dahje boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain luondduealáhusdáhus nu, ahte oažžu das váldooasi áigái boadustis. Olmmoš, geas leat uhcimustá 80 ealihanbohcco, gehččojuvvo goittotge oažžut váldooasi áigái boadustis boazodoalus. Olmmoš, guhte bargá eará luondduealáhusain, galgá oažžut jahkásaš boaduinis luondduealáhusain uhcimustá dan meari, mas mearriduvvo stáhtaráđi ásahusa vuodul. Máinnašuvvon meari dárkkista Dálonguovlovirgebáiki jahkásaččat vástidit oppalaš dienasovdáneami.

Bálgosa bargimeari lasihan dihte sáhtta vuollel 40-jahkásaš olmui, geas leat uhcit go 80 ealihanbohcco ja guhte čatnasa bargat bálgosii dihto mearreáiggi, mieđihit doarjaga. Dohkálaš boazodoallobargguin mearrida bálgosa stivra nu go boazodoallogáhus mearriduvvo. Dárkilet njuolggadusat doarjagis ja dan mieđihaneavttuin sihke eallinboazologu buhttejeaddji boazobargguin addojuvvojit stáhtaráđi ásahusa vuodul.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul mearriduvvo das, goas doarjaga sáhtta sierra siva dihte mieđihit luovos opmodaga háhkamii almmá ahte ohccis lea boazo- dahje luondduealáhusdállu.

16 §

Ohcci boadut

Ohcci galgá leat boaduid dáhus doarjaga dárbbus. Bohtun váldojuvvojit vuhtii maiddái ohcci guoimmi boadut. Go guimmežat ohcaba ovttas doarjaga, de váldojuvvojit vuhtii sudno boadut oktiibuot.

Guimmiin oaivvildit dán lágas ealáhusbargi náittosguoimmi dahje olbmo, geainna son ássá seamma dállodealus náittosdililágan dilis.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul mearriduvvo ohcci ja su guoimmi alimusboaduin ja dain boaduin, mat váldojuvvojit alimusboaduin vuhtii. Alimusboaduid sáhtta sierranahttit doarjjačuozáhagaid mielde. Dálonguovlovirgebáiki dárkkista jahkásaččat iežas mearrádusa vuodul alimusmeari vástidit almmolaš dienasovdáneami. Stáhtaráđi ásahusa vuodul sáhtta mearridit maiddái dain boaduin, mat eai váldojuvvo vuhtii ollislaš boaduin.

17 §

Ámmátdáidu

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohccis lea doarjunvuloš ealáhussii guoskevaš doarvái buorre ámmátdáidu. Jos ohcci lea nuorra álggahalli ealáhusbargi, geas ii doarjaga ozadettiin leat doarvái buorre ámmátdáidu, de doarjja mieđihuvvo dalle, jos son čatnasa deavdit ohcci ámmátdáidoeavttu 36 mánotbaji sisa doarjaga mieđiheamis.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarvái buori ámmátdáiddu.

18 §

Ássan

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci ássá boazodoalloguovllus dahje, jos doarjja ohccojuvvo eará luondduealáhussii go boazodollui, de dalle ohcci galgá ássat 4 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon guovllus.

19 §

Boazo- ja luondduealáhusdálu sajádatbáiki ja servoša ruovttubáiki

Jos boazo- dahje luondduealáhusdállu čohkiida eanet go ovttá dálás dahje dálloasis, de boazo- ja luondduealáhusdállu gehččojuvvo leat dan gielddas, man siste dan ássanvisti lea; dahje jos huksejuvvo boazo- dahje luondduealáhusdálus ii leat ássanvisti, de dállu lea dan gielddas, man siste dasa gullelaš visti dahje eatnašat dan visttiin leat. Jos giddodat ii leat huksejuvvo, de dat gehččojuvvo leat dan gielddas, mas eanaš oassi giddodagas lea.

Boazodállu galgá leat boazodoalloguovllus ja luondduealáhusdállu 4 §:a 2 momaenttas oavvilduvvo guovllus. Jos jearaldat lea prográmmii vuodđuduvvi doarjagis, de boazo- dahje luondduealáhusdállu galgá leat prográmma heivehanguovllus. Jos ohccin lea searvvuš, de dán ruovttubáiki galgá leat Eurohpá Uniovnna rájiid siste.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid das, gos boazo- dahje luondduealáhusdállu gehččojuvvo leat.

20 §

Boazodoalu ja eará luondduealáhusain bargama várás geavahuvvo dálu hálldašaneavttut

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci hálldaša doarjunvuloš boazo- dahje luondduealáhusdálu oamasteami dahje láigosoahpamuša vuodul. Jos doarjunvuloš dálu hálldašeapmi gullá oktasáččat guovtte olbmui dahje moanaide olbmuide, de eará doarjaga go ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtá mieđihit, jos máinnašuvvo olbmot ohcet doarjaga ovttas dahje uhcimustá goalmádasa boazodálás dahje luondduealáhusdálás hálldaša dakkár boazodoalli dahje luondduealáhusbargi, guhte deavdá 15—18 §:ain mearriduvvo eavttuid.

Jos boazodálu dahje luondduealáhusdálu oassi, man várás ohccojuvvo doarjja hukseninvesteremii dahje mii mearkaša mealgat doarjunvuloš ealáhusdoaimma

jotkkolašvuoda dáfus, hálldašuvvo láigosoahpamuša dahje giddodaga hálldašeami juohkinsoahpamuša vuodul, de doarjaga sáhtá mieđihit, jos soahpamuššii vuodđuduvvi vuogiatvuotta lea registrerejuvvo. Láigovuoigatvuoda galgá dasa lassin sáhttit sirdit goalmádii gulakehtá giddodaga oamasteaddji, ja dan gustonáigi boahá joatkašuvvat uhcimustá 10 jagi.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid hálldašeami árvoštallamis ovttasoamastandiliin.

21 §

Doarjunvuloš ealáhusdoibmii guoskevaš eavttut

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci sáhtá čájehit ahte boazodálás jođihuvvo boazodoallu gánnáha dás duohkoge. Sullasaš eaktu guoská luondduealáhusdálás jođihuvvo boazodollui ja eará luondduealáhussii. Jos ohccojuvvo ealáhusbargi álggahandoarjja, de eavttuid árvoštaladettiin sáhttet váldojuvvot vuhtii dat luondduealáhussii guoskevaš ealáhusámit, maiguin bargojuvvo doarjunvuloš dálás. Jos doarjaga sáhtá mieđihit almmá ahte ohcci hálldaša boazodálu dahje luondduealáhusdálu dahje jos ohcamuš guoská vistti huksemii, viiddideapmái dahje divodeapmái, de ohcci galgá sáhttit čájehit iežas suitit boaduidisguin sihke almmolaš ja priváhta ruhtadeami bokte vástidit fitnu ollašuttimis ja dan ruhtadanguoin.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain ákkain, mat geavahuvvojit doarjunvuloš ealáhusdoaimma ja boazodoallo- ja luondduealáhusfitnodaga doaimbavejolašvuodaide árvoštaladettiin.

22 §

Ealáhusplána

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci ovdanbuktá plána (ealáhusplána) das, mo doarjunvuloš boazodoaluin lea jurdda bargat. Plánas galget gávdnot luondduealáhussii

guoskevaš ealáhusdieđut, go ohccojuvvo doarjja dálloalo algaheapmái. Ealáhusplánas galget gávdnot maiddái 15—21 §:ain mearriduvvon eavttut ja doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš dieđut. Dasa lassin plánii galget váldojuvvot doaibmabiju dáfus vuogas viidodagas boazodoalu ja eará luondduealáhusaid jodiheapmái guoskevaš ulbmilat, vuogit ulbmiliid ollašuttin dihte ja árvoštallan doaimma ovdáneamis.

Ealáhusplánas galget ovdanbuktot dárbblaš doaibmabijut 17 §:a 1 momanttas oaivvilduvvon čatnaseami deavdin dihte.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat ealáhusplána sisdoalus.

23 §

Boazo- ja luondduealáhusdálu buvttadandilálašvuodát

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos doarjunvuloš boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodagas čuvvojuvvojit áššáigullevaš buvttadansuorgái guoskevaš dakkár bákolaš gáibádusat, mat vuodđuduvvet birrasii, hygieniijai ja ealliid buorredillái guoskevaš Eurohpá Uniovna ja riikkadási láhkamearrádusaide. Ohccis sáhtta gáibiduvvot čielggadus máinnašuvvon gáibádusaid čuovvumis. Dárbbu mielde gáibádusaid čuovvuma sáhtášii dárkkistit doarjaga mieđihan ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš dahje šibitdoavttir.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo das, mo gáibádusaid čuovvun čielggaduvvo.

5 lohku

Ealáhusbargi investerendoarjja

24 §

Ealáhusbargi investerendoarjaga eavttut

Boazodoallái sáhtta mieđihit doarjaga boazodoalus dárbblaš investeremiidda, mat beavttálmahttet ealáhusa, buoridit kvalitehta, dorvvastit doaibmavejolašvuodaid dahje álkidahttet ealáhusa vuogáiduvvama ođđa dilálašvuodaide dahje gáibádusaide. Doarjaga sáhtta mieđihit sihke luovos- ja gittaopmodaga háhkaninvesteremiidda. Sullasaš ulbmiliidda sáhtta mieđihit doarjaga maiddái eará luondduealáhusa jodiheamis dárbblaš investeremiidda.

Doarjaga sáhtta mieđihit 1 momanttas oaivvilduvvon investerema dagahan dárbblaš ja govttolaš goluide. Dohkálaš goluid alimusmeari sáhtta meroštallat ovttatadgoluid vuodul. Investerenčuozáhakkii heivehit oaivvilduvvon ovttatadgolut mearriduvvojit Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul. Jos ovttatadgolut eai leat mearriduvvon, de sáhtta gáibidit čielggadusa das, vuodđuduvvetgo golut virolaš haddedássái.

Dan doaimmas, mii dorjojuvvo investerendoarjaga vuodul, ja dohkálaš goluin addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaráđi ášahusa vuodul.

25 §

Investerendoarjaga mearri

Investerendoarjja mieđihuvvo prosentála ossodahkan doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluin. Doarjaga sáhtta mieđihit dihto ulbmiliidda, ja doarjaga hámi, dási ja alimusmeari sáhtta meroštallat čuožahatguovllu, ealáhusa, doarjaga čuožahajoavkku dahje čuožahaga vuodul. Dalle váldojuvvojit vuhtii 1 §:s ášahuvvon ulbmilat, boazodoalu dahje eará luondduealáhusa márkandilli ja ruhtadanruđat. Doaibmabiju sáhtta ruhtadit ruhtadoarjaga, stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana vuodul.

Investerendoarjaga dásis ja alimusmearis, doarjaga hámis ja das, goas stáhtaloana sáhtta mieđihit ollásit dahje muhtumassii almmá bänkodoaimmas geavahuvvon virolaš dáhkadusa haga, addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaráđi ášahusa vuodul Eurohpá Uniovna láhkamearrádusaid olis.

6 lohku

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjja

26 §

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga eavttut

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta mieđihit boazodoallái, guhte hálddašišgoahtá boazodálu ja guhte vuosttas háve álgá boazodoalus vástideaddji ealáhusbargin. Doarjaga sáhtta mieđihit maiddái eará luondduealáhusain bargi olbmui, guhte hálddašišgoahtá eará luondduealáhusa jodiheapmái heivvolaš dálu ja bargagoahtá vuosttas háve boazodoalu oktavuodas eará luondduealáhusain.

Álggahandoarjja ii mieđihuvvo dasa, guhte doarjaga ozadettiin lea deavdán 40 jagi.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doaimmas, man sáhtta doarjut álggahandoarjaga vuodul.

27 §

Álggahandoarjaga mearri

Álggahandoarjaga sáhtta mieđihit giddes dásemearrášaš doarjjan dahje prosentála ossodahkan doarjunvuloš dohkálaš goluin dahje dáid oktiibidjun. Doarjaga hámi, dási ja alimusmeari sáhtta meroštallat čuožáhatguovllu, buvttadansuorggi dahje doarjaga čuožáhatjoavkku vuodul. Dalle válđojuvvojit vuhtii 1 §:s ášahuvvon ulbmilat, boazodoalu ja eará luondduealáhusaid buvttadansuorggi márkandilli ja doarjaga ruhtadanruđat.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga hámis ja alimusmearis Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusaid olis. Álggahandoarjaga dásis ja dohkálaš goluin sáhtta mearridit stáhtaráđi ášahusa vuodul ovdalis oavvilduvvon mearrádusaid olis.

7 lohku

Ealáhusbargi vistehuksendoarjja

28 §

Vistehuksendoarjaga eavttut

Vistehuksendoarjaga sáhtta mieđihit boazodoallái dahje eará luondduealáhusbargái dakkár investeremii, mii galggašii buoridit boazodálu dahje luondduealáhusdálu vistedili. Doarjja ii mieđihuvvo, jos seamma ulbmilii sáhtta mieđihit juoga eará doarjaga almmolaš ruđain.

Vistehuksendoarjaga sáhtta mieđihit dalle, jos doarjunvuloš visti geavahuvvo ohcci, dán bearašlahtu dahje dálu buolvadatmolsuma oktavuodas ealáhusas luohppi olbmo fásta vistin, jos luohppi lea seammás doallan alcesis vuoigatvuoda ássat dálus. Visti galgá leat sturrodaga ja rusttegiid dáfus vuogas ovdalis oavvilduvvon geavahanulbmilii ja ealáhusain bargama dáfus vuogas sajis. Dasa lassin doarjaga vuogasvuoda árvvoštaladettiin sáhtta váldit vuhtii ássanvisti gáibidan geaidno-, šleađgadan- ja čáhcefuolahusordnestallamiid.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga mieđihaneavttuin, doarjunvuloš vistti sturrodagas ja geavahanulbmilis sihke dohkálaš goluin.

29 §

Ekonomalaš vuogasvuohhta

Vistehuksendoarjaga mieđiheapmi galgá leat vuogas ohcci ekonomalaš dilálašvuodaid ektui. Dalle guorahallojit ohcci ja su guoimmi ollislaš boadut.

30 §

Vistehuksendoarjaga mearri

Vistehuksendoarjja mieđihuvvo vistehuksema ja dasa guoskevaš šleađgadan- ja čáhcefuolahusdoaimmaid dagahan dárbbalaš ja govttolaš goluide. Doarjja

miedihuvvo proseantuála ossodahkan doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluin. Dohkálaš goluid alimusmeari sáhtta meroštallat ovttatatgoluid vuodul, mat mearriduvvojit Eana- ja meahccedoalloministeriija áсахusa vuodul. Jos ovttatatgolut eai leat addojuvvon, de sáhtta gáibiduvvot čielggadus das, vuodđuduvvetgo golut virolaš haddedássái.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dohkálaš goluin sihke doarjjadásis, doarjaga mearis ja dan hámis.

8 lohku

Bálgosa doarjagat

31 §

Bálgosa investerendoarjja

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga dárbbaslaš investeremii boazodollui guoskevaš doibmii, mii boazodoallolágas mearriduvvo bálgosa geatnegasvuhtan dahje masa muđui lea dárbu bálgosa boazobargguin.

Investerendoarjaga sáhtta miedihit:

- 1) boazodoalus dárbbaslaš áiddi ráhkadeapmái ja divodeapmái;
- 2) njuovahaga divodeapmái;
- 3) boazodoalus dárbbaslaš eará vисти go njuovahaga huksemii, viiddideapmái ja divodeapmái;
- 4) njuovahaga dahje eará vисти, ráhkadusa dahje rusttega geavaheamis vealtameahttun geaidno- dahje čáhcefuolahuslavtta dahje eará sullasaš lavtta háhkamii ja ráhkadeapmái; ja

5) dakkár luovosopmodaga háhkamii, mii álkidahtta boazobargguid, addá vejolašvuoda geavahit investeremiid dahje geahpeda boazodoallogoluid.

Doarjja ii miedihuvvo cagganáiddeide, mat ráhkaduvvojit riikkaráji ala iige daid bajásdoallamii.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjunvuloš doaimmas, dohkálaš goluin ja doarjaga hámis ja alimusmearis.

32 §

Bálgosa áiddeid bajásdoallandoarjja

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga 31 §:a 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon áiddeid bajásdoallamii. Doarjaga dárbu árvvoštallo bálgosa dikšunvuloš áiddeid meari, agi, ortnega ja dárbbu vuodul.

Doarjja miedihuvvo dohkálaš goluid vuodul.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga eavttuin, dohkálaš goluin sihke doarjaga hámis ja alimusmearis.

9 lohku

Dutkanruhtadeapmi

33 §

Ruhtadanvuloš dutkamušat ja čielggadusat

Dán lága vuodul sáhtta eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaiguin ruhtadit boazodoalu ja luondduealáhusaid doaibmavejolašvuodaide ja ovddideapmái guoskevaš dutkamušaid ja čielggadusaid.

Dutkamušaid ja čielggadusaid ruhtadeami stivrema ja čuovvuma várás sáhtta áсахuvvot ráđđádallangoddi.

Dasa lassin, mii 49 §:s, 50 §:a 1 momeanttas sihke 54 ja 58 §:ain mearriduvvo, de ruhtadeamis dieđiheapmái, ruhtadeami ohcamii, miediheapmái, máksimii, goziheapmái ja ruovttoluottabearramii heivehuvvo, mii stáhtadoarjjaalágas (688/2001) mearriduvvo.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul sáhtta dasa lassin addit dárkilet njuolggadusaid ruhtadeamis, doarjunvuloš dutkamušain ja čielggadusain, dohkálaš goluin, ruhtadeami hámis ja alimusmearis sihke ráđđádallangottis ja dan doaimmain.

10 lohku

Doarjjahámit

34 §

Doarjjahámit

Dán lága vuollásaš doarjaga ealáhusbargái sáhtá mieđihit:

- 1) ruhtadoarjjan;
- 2) stáhtalotnii guoskevaš doarjjan, mii sáhtá leat reantoovdu, reantofriiddjavuohta, oanideami friiddjaháki, oanideami mañideapmi dahje stáhtaloana dáhkádusas luoitin ollásit dahje muhtumassii;
- 3) stáhtadoarjjaloana reantodoarjjan;
- 4) stáhtadáhkádussii guoskevaš doarjjan;
- 5) loatnaeavttuid nuppástussan eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis;
- 6) stáhtaeatnama geavahanovdun.

Bálgosii doarjja sáhtá mieđihuvvot ruhtadoarjjan.

Dutkamuša dahkkái sáhtá ruhtadeapmi mieđihuvvot ruhtadoarjjan dahje dutkanruhtadeapmi sáhtá ollašuhhtot nu, ahte dat sirdojuvvo eanadállodoalu ovddidanfoanddas.

11 lohku

Loatnadoarjaga mieđiheami sierraeavttut

35 §

Loatnaaddi

Loatnadoarjaga sáhtá mieđihit dakkár loana várás, man mieđiha dohkkehuvvon loatnaaddi.

Dohkkehuvvon loatnaaddi sáhtá mieđihit loana stáhtaloatnan Eana- ja meahcedoalloministeriija čujuhan eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain (stáhtaloanat) dahje eará doarjjaloatnan dan mañná, go doarjjamearráduš lea dahkkojuvvon.

36 §

Stáhtaloana mieđihaneavttut

Stáhtaloana sáhtá mieđihit eanadállodoalu ovddidanfoandda jahkásaččat nannejuvvon geavahanplána mieđihanvuoigatvuođa olis. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida doarjjamearrádušainis stáhtaloana alimusmearis. Alimusmearri ii oáččo mannat badjel loatnaaddi dohkkehan alimusmeari.

Loatnaaddi sáhtá mieđihit stáhtaloatnan dakkár loana:

- 1) man loatnaáigi lea guhkimustá 30 jagi;
- 2) man jahkásaš ollislaš reantu lea eanemustá refereansareanttu (mearriduvvo stáhtarádi áhahusa vuodul) ja giddes proseantaovttadatmeari (lasihuvvo refereansarentui) submi;
- 3) mas loatnaoážžu máksá reantoovddu made ollislaš reantu vuolit reanttu, goittotge uhcimustá ovttá proseantta jahkásaš reanttu; ja
- 4) man loatnamearri ii ovttas seamma ulbmilii mieđihuvvon ruhtadoarjagiin ja eará doarjagiin go loatnadoarjagiin mana badjel doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluid.

Stáhtarádi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaloana alimusmearis, refereansarentui lasihit oaivvilduvvon giddes proseantaovttadagas sihke reanttu ja loatnaoážžu máksin reanttu rievdamis.

37 §

Stáhtalotnii gullevaš doarjja

Stáhtalotnii gullevaš doarjjan sáhtá mieđihit reantoovdu, reantofriiddjavuođa, oanádusa friiddjaháki dahje luoitit geatnegasvuodas háhkat stáhtalotnii dáhkádusa. Stáhtaloana doarjjahámiid sáhtá ovttastahtit seamma stáhtaloanas.

Reantoovdu lea stáhtaloana ollislaš reanttu ja loatnaoážžu máksin reanttu erohus. Reantoovddu mearri lea vihtta proseantaovttadaga, jos 36 §:a 2 momaantta 3 čuoggás oaivvilduvvon vuolimusreanttu birra ii nuppeláhkai mearriduvvo. Dan mañná go stáhtalotnii gullevaš doarjja lea nohkan,

de doarjjaoažžu galgá máksit stáhtaloanas ollislaš reanttu sturrosaš reanttu.

Reantoovdu miedihuvvo dalle, jos loatnaaddi lea dohkkehan doarjjaohcamuššii gullelaš stáhtaloana meari ja loatnaeavttuid.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat reantoovdu, reantofriddjavuoda, friddjajagiid ja dáhkádusas luitojuvvon árvvu meroštallamis, friddjajagiid mearis, loatnadoarjaga alimusmearis, doarjaga geavaheamis loatnaáigge sihke loatnaaddi loatnaeavttuide guoskevaš dohkkeheamis.

38 §

Reantoovdu miedihaneavttut

Reantoovdu sáhtá miedihit stáhtabušeahas jahkásaččat nannejuvvon stáhtadoarjjaloanaid miedihanvuoigatvuoda olis dakkár loana várás, man:

- 1) loatnaáigi lea guhkimustá 30 jagi;
- 2) ollislaš reantu lea eanemustá dakkár reanttu sturrosaš, mii vástida loatnaaddi seammalágan ulbmiliidda miedihan normálaevttot loanaid reanttu ja masa leat lasihuvvon reantodoarjjaloanaid miediheamis ja dikšumis šaddan liigegolut; ja
- 3) loatnamearri ovtas seamma ulbmilii miedihuvvon ruhtadoarjagiin ja eará doarjagiin go loatnadoarjagiin ii mana badjel doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluid.

39 §

Reantodoarjja

Reantodoarjaga mearri lea njeallje proseantaovttadaga. Loatnaoažžu galgá goittotge máksit loanas uhcimustá ovttá proseantta sturrosaš jahkásaš reanttu. Dan maŋŋá go reantodoarjja lea nohkan, de loatnaoažžu galgá máksit loanas loatnaaddiin sohppojuvvon reanttu. Reantodoarjja ii miedihuvvo goluide, mat šaddet olgoriikka valuhttii čadnojuvvon loana valuhttagurssa rievdamis.

Reantodoarjja miedihuvvo dalle, jos loatnaaddi lea dohkkehan doarjjaohcamuššii

gullelaš reantodoarjjaloana meari ja loatnaeavttuid.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat reantodoarjjaloana alimusmearis, reantodoarjaga meroštallamis, reantodoarjaga geavaheamis ja loatnaaddi loatnaeavttuide guoskevaš dohkkeheamis.

40 §

Reantodoarjjaloana reanttu árvvoštallan

Jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis leat sivat eahpidit ahte loana reantu manná badjel 38 §:a 1 momellantta 2 čuoggás oaiivilduvvon reanttu, de dat sáhtá bivdit Dálonguovlovirgebáikki árvvoštallat, deavdágo loana reantu ovdalis máinnašuvvon láhkačuoggás oaiivilduvvon eavttu. Loatnaaddi galgá doaimmahit Dálonguovlovirgebáikki čielggadusa, man dat dán áššis bivdá.

12 lohku

Stáhtadáhkádusa miediheapmi

41 §

Stáhtadáhkádusaid alimusmearri

Stáhtadáhkádusa sáhtá miedihit eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas jahkásaččat nannejuvvon loanaid oaiveopmodaga alimusmeari olis. Loanaid, maid stáhta dáhkida, oaiveopmodat oažžu leat oktanaga mávssekeahhtá eanemustá 80 miljovvna euro oktan daiguin loaiguin, mat leat miedihuvvon eanadoalu struktuvradoarjjalága ja dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaid vuodul. Ovdalis máinnašuvvon meari rehkenasttedettiin galgá dasa lassin váldit vuhtii dakkár loanaid oaiveopmodaga, masa guoskevaš dáhkideaddjivásttus šaddan golut gokčojuvvojit eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaiguin.

42 §

Stáhtadáhkádusa miedihaneavttut

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit reantodoarjjaloana dahje eará normálaevttot loana oaiveopmodaga, reanttu ja eará loatnaevttuid vuollásaš mávssuid máksima dáhkádussan. Stáhtadáhkádusa mearri ii oaččo mannat badjel doarjunvuloš doaibmabiju ollislaš goluid.

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit dakkár ohccái, geas eai leat boazodálu dahje luondduealáhusdálu hálddašeapmái, sajádatbáikái dahje eará sullasaš áššiide guoskevaš sivaiddihte doarvái dáhkádusat loana oažžun dihte.

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit, jos dáhkádusvuloš doibmii eai čuoze mearkkašahtti riskkat ja jos dáhkádussii ášahuvvo vuostedáhkádus. Vuostedáhkádus ii dárbbas leat dorvvasteaddji. Dasa lassan loatnaaddi galgá addit doarjjaohcamušas ovdanbukton loatnadiid birra guottiheadji cealkamuša.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doaimmas, mii dorjojuvvo stáhtadáhkádusa vuodul, stáhtadáhkádusa alimusmearis, stáhtadáhkádussii gullevaš meari meroštallamis, vuostedáhkádusas sihke stáhtadáhkádusa miediheapmái guoskevaš riskkaid árvvoštallamis.

13 lohku

Doarjaga eavttut

43 §

Doaibmabiju ollašuttináigi

Eará doarjunvuloš doaibmabiju go eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ja dutkan-dahje čielggadanfitnu galgá ollásit ollašuttit guovtte jagi sisa doarjaga miediheapmái. Nuorra boazodoallái dahje luondduealáhusbargái ealáhusa álggaheapmái miedihuvvon doarjaga doarjunvuloš doaibmabidjun adnojuvvo dalle dálu dahje

bohccuid háhkan. Doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttin dihte sáhtta goittotge ášahit oanehet mearreáiggi, jos dasa gávdnojit sivat doaibmabiju ollašuttinvuogi dahje doaimma iešlági dáfus. Jos doarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema oktavuodas luovosopmodaga háhkamii iige luovosopmodaga sáhte háhkat ovdal hukseninvesterema gergema, de rehkenasto mearreáigi hukseninvesterema gergema rájes.

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta guhkidit 1 momeanttas oaivvilduvvon mearreáiggi ohcama vuodul. Ohcamuš galgá leat dahkkojuvvon ovdal mearreáiggi nohkama. Doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttin galgá leat álggahuvvon 1 momeanttas oaivvilduvvon mearreáiggi sisa ja mearreáiggi guhkideapmái galgá leat dohkálaš siva. Mearreáiggi sáhtta guhkidit guktii guhkimustá jahkái hávil.

Dárkilet njuolggadusat dan mearreáiggis, mii ášahuvvo doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttimii, sáhtta addit stáhtaráđi ášahusa vuodul.

44 §

Doarjaga geavahaneavttut

Doarjaga geavaheamis, gálvvuid dahje bálvalusaid háhkamis dahje agoarttain barggaheamis mearriduvvon almmolaš háhkamiid birra addojuvvon lágas (348/2007). Doarjjaoažžu galgá ovdanbuktit čielggadusa háhkama ollašuvvamis máinnašuvvon lágas gáibiduvvon vuogi mielde.

Dorjojuvvon investerenčuožáhaga ii oaččo bissovaččat dahje mearkkašahttiláhkai geavahit eará ulbmilii go doarjunvuloš ealáhusdoibmii dahje bálgosa doibmii iige dorjojuvvon ássanvistti geavahanulbmila oaččo rievdadit ovdalgo leat vássán vihtta jagi ruhtadoarjaga mañimuš eari máksimis, dahje jos doarjja lea loatnadoarjja, de loana dahje dan mañimuš eari loktema rájes. Jos dorjojuvvon investerenčuožáhaga oamastan- ja hálddašannvuogatuhta luohpaduvvo nubbái ovdalgo ovdalis oaivvilduvvon mearreáigi lea vássán, de doarjjaoažžu galgá ovdal luohpadeami háhkat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáza lobi. Lohpi miedihuvvo,

jos luohpadeamioažžu deavdá doarjaga mieđihaneavttuid iige doarjunvuloš doaibma mearkkašahttiláhkai rievdda.

Doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje eará doaimma ii oaččo loahpahit iige mearkkašahttiláhkai gáržžidit ovdalگو leat vássán vihtta jagi ruhtadoarjaga mañimuš eará máksimis, dahje jos doarjja lea loatnadoarjja, de loana dahje dan mañimuš eari loktemis. Jos doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje dasa guoskevaš ruđaid oamastan- dahje hálddašanvuoigatvuohta buorre muđui luohpaduvvo nubbái ovdalگو ovdalis máinnašuvvon mearreáigi lea vássán, de doarjjaoažžu galgá ovdal luohpadeami háhkat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Lohpi mieđihuvvo, jos luohpadeamioažžu deavdá doarjaga mieđihaneavttuid iige doarjunvuloš doaibma mearkkašahttiláhkai rievdda.

Ovdalis 2 ja 3 momeanttas oaivvilduvvon luohpadeapmin ii adnojuvvo dorjojuvvon investerenčuozáhaga dahje doarjunvuloš ealáhusdoaimma sirdašuvvan árbevuogiatvuođalaš oažžumuša dahje dakkár buolvadatmolsuma bokte, man oktavuodas lea máksojuvvon doarjja boazodoalus dahje luondduealáhusas heaitimii dahje mieđihuvvon boazodoalli dahje luondduealáhusbargi álggahandoarjja.

45 §

Ruhtadoallogeatnegasvuohta

Doarjjaoažžu galgá doallat doarjunvuloš doaibmabijus ruhtadoalu. Ruhtadoalu galgá lágidit oassin doarjjaoažžu ruhtadoallolága (1336/1997) vuollásaš ruhtadoalus nu, ahte doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadoalu lea álki oaidnit ja earuhit eará ruhtadoalus.

Jos doarjjaoažžun lea olmmoš, guhte vearuhuvvo eanadállodoalu dienasvearrolága (543/1967) mielde dahje oassin boazodoalli ruhtadoalus, de adnojuvvo doarjunvuloš doaibmabiju doarvái buorin ruhtadoallun dat, mii doarjjaoažžu eará ruhtadoalus vearuhusa doaimmahan dihte gáibiduvvo. Dalle galgá ruhtadoalu goittotge lágidit nu, ahte doarjunvuloš doaibmabiju goluid lea álki oaidnit ja earuhit eará ruhtadoalus.

Doarjjaoažžu galgá vurkkodit doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš ruhtadoallomateriála nugo ruhtadoallolága 2 logu 9 ja 10 §:ain mearriduvvo. Jos jearaldat lea Eurohpá Uniovnna ollásit ja muhtumassii ruhtadan prográmmii gullevaš doarjagis, de ruhtadoallomateriála galgá vurkkodit uhcimustá golbma jagi das, go Eurohpá Uniovnna kommišuvdna máksá Uniovdnii gullevaš mañimuš ruhtadanossodatmávssu.

46 §

Diehtoaddin- ja veahkehangeatnegasvuohta

Doarjjaoažžu galgá addit doarjaga mieđihan eiseváldái doarjunvuloš doaibmabidjui, dan ovdáneapmái sihke doarjaga geavaheapmái guoskevaš rivttes ja doarvái vuđolaš dieđuid.

Doarjjaoažžu galgá farggamusat almmuhit ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázii iežas sajádahkii, doibmii dahje doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš dakkár nuppástusain, mat sáhttet váikkuhit doarjaga máksinvejolašvuođaide dahje mat sáhttet dagahit doarjaga ruovttoluottabearrama.

Doarjjaoažžu galgá veahkehit 93 ja 94 §:ain oaivvilduvvon dárkkisteaddji nu, ahte addá nuvtá dárkkistanbarggu čadahan dihte vealtameahttun dieđuid ja dárkkistanvuloš čuožáhahkii guoskevaš čielggadusaid ja dárbbu mielde muitala doarjunvuloš čuožáhagas ja doaibmabijus.

14 lohku

Doarjaga ohcan ja mieđiheapmi

47 §

Ohcanvejolašvuođas dieđiheapmi

Dálonguovlovirgebáiki galgá vuogas viidodagas dieđihit, mo 5-8 loguin oaivvilduvvon doarjja ohccojuvvo, ja dieđihit maiddá doarjaga ohcama mearreáiggis, ohcama čuovvunmeannudeamis sihke mieđiheami váldogáibádusain ja -eavttuin.

48 §

Doarjjaohcamuš

Doarjja galgá ohccojuvvot čálalaččat. Eará go dutkanruhtadeapmái guoskevaš doarjjaohcamuš galgá dahkkojuvvot dán ulbmila várás nannejuvvon skovvá. Ohcamuš galgá vuolláičállojuvvot. Ohcamuššii galget laktojuvvot doarjaga miedihaneavttuid árvvoštallama dáfus vealtameahtun áššegirjjet, čielggadusat ja plánat. Ohcamušas galgá ovdanbuktit maiddá čielggadusa dan priváhta ruhtadeamis, mii geavahuvvo doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttimii.

Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid 1 momeanttas oavvilduvvon doarjaga ohcanskoviin, ohcamuššii gullevaš áššegirjjiin ja plánaid ovdanbuktinvuogis.

49 §

Doarjaga ohcan

Doarjaga ohcamii sáhtá ásahuvvot mearreáigi. Doarjjaohcamuš galgá doaimmahuvvot Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Doarjaga ohcamii ásahit oavvilduvvon mearreáiggis sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid stáhtarádi ásahusa vuodul.

Doaibmaválddálaš eiseváldin lea Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš, jos maŋnelis 119 §:a dahje 127 §:a vuodul ii nuppeláhkai mearriduvvo.

50 §

Doarjjaohcamuša árvvoštallan

Ovdalگو mearriduvvo doarjaga miediheamis, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá bivdit eará eiseváldiin, Bálgosiid Ovtastusas dahje Sámedikkis cealkámuša doarjjaoažžui ja doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš áššiin, jos dát lea vealtameahtun doarjaga miedihaneavttuid árvvoštallamis.

Jos boazodoalloinvesterema golut mannet badjel stáhtarádi ásahusa vuodul mearriduvvon meari, de galgá bivdit

cealkámuša Bálgosiid Ovtastusas. Jos investeren dasa lassin ollašutto sámiiid ruovttuguovllus, de cealkámuša galgá bivdit maiddá Sámedikkis.

Ovdalگو doarjja miedihuvvo, de doarjaga miedihaneavttuid ja doarjunvuloš doaibmabiju árvvoštallan dihte ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša ovddasteaddji sáhtá fitnat boazodáhus, luondduealáhusdálus dahje eará čuožáhagas, mas ealáhusbargi dahje bálggus áigu investeret. Fitnama oktavuodas áicojuvvon áššit merkejuvvojit bajás ja daid galgá addit diehtun ohccái. Boazo- ja luondduealáhusdálus fitnama oktavuodas ii oaččo dutkat bissovaš ássama várás geavahuvvon lanjaid.

51 §

Doarjaga miediheami gaskkalduhttin

Eana- ja meahccedoalloministeriijas lea vuoigatvuohta gaskkalduhttit doarjaga miediheami oppa boazodoalloguovllus dahje guvllolaččat, jos Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusaid dan gáibidit.

Doarjaga miediheami sáhtá gaskkalduhttit mearreáigái dahje doaisttáži. Ovdal gaskkalduhttima ášši birra galgá ráddádallat boazodoalu hárrái Bálgosiid Ovtastusain ja eará luondduealáhusaid hárrái daiguin buvttadeaddji- ja ealáhusorganisašuvnnaiguin, maida ášši guoská. Jos gaskkalduhttin guoská sámiiid ruovttuguvlui, de gaskkalduhttimis galgá ráddádallat Sámedikkiin. Gaskkalduhttimis galgá diedihit vuogas viidodagas, ja almmuhus das galgá almmustuhtto Virggálaš bládis.

52 §

Sámedikkiin ráddádallan

Dan maŋŋá go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea ožžon iežas atnui jahkásaš mearreruđaid, de dat galgá ráddádallat Sámedikkiin dain prinsihpain, mat dán lága ja dan vuodul addojuvvon ásahusaid lassin čuvvojuvvojit doarjunvuloš čuožáhagain mearridettiin.

Ráđđádallamiin galget giedahallot čuovvovaš áššit:

- 1) ruđaid guvllolaš stivren sáme guvlui;
- 2) ruđaid stivren boazodollui ja luondduealáhusaide;
- 3) ruđaid stivren vistehukseii ja ealáhusaid doarjumii; ja
- 4) ruđaid stivren bálgošiid ja ealáhusbargiid fitnuide sáme guovllus.

Ráđđádallamiidda heivehuvvo, mii sámediggelága 9 §:s mearriduvvo.

Ráđđádallamiid bohtosa galgá doaimmahit diehtun Eana- ja meahccedoalloministerijai ja Dálonguovlovirgebáikái.

53 §

Doarjjamearrádus

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida doarjaga ja stáhtadáhkádusa mieđiheamis.

Doarjjamearrádussii galgá váldit mielde 5—8 loguin oavvilduvvon doarjaga mieđihuvvon meari, dán lágas mearriduvvon doarjjaeavttuid ja doarjaga máksin- ja ruovttoluottaberraneavttuid sihke dáhkáduseavttuid. Mearrádussii galgá dasa lassin váldit Eurohpá Uniovna láhkamearrádusain áhahuvvon eavttuid ja gáibádusaid. Hukseninvesteremii guoskevaš mearrádusa vuodul dohkkehuvvo huksenplána.

Loatnadoarjagii guoskevaš mearrádusa vuodul dohkkehuvvojit stáhtaloana dahje reantodoarjaloana dahje stáhtadáhkádusa vuollásaš loana mearri ja loatnaeavttut sihke stáhtadáhkádusa mearri ja eavttut. Jos stáhtalotnii, reantodoarjagii dahje stáhtadáhkádussii guoskevaš mearrádus váidaga dihte rievda, de loana mearri ja eavttuid rievdadeapmái dárbbášuvvo loatnaaddi lohpi.

Jos doarjunvuloš doaibmabiju várás galgá háhkat lobi ja ohcci ii leat doarjjamearrádusa dahkanbottu rádjai ovdanbuktán lágafámolaš lobi, de doarjjamearrádussii sáhtá laktit eavttu, man mielde mearrádus healbá, jos ohcci ii ovdanbuvttu mearreáiggi sisa dakkár lágafámolaš lobi, mii dahká vejolažžan doaibmabiju ollašuttima doarjjamearrádusa mielde.

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjjamearrádusa galgá dahkat 18 mánotbaji sisa dálldoalu álggaheamis.

54 §

Sámedikki cealkámuš

Sámedikki cealkámuša galgá bivdit dutkan-dahje čielggadanfitnu ruhtadanohcamuša, jos fidnu ollašuttu dahje dan váldodutkančuozáhat lea sámiid ruovttuguovllus dahje fidnu guoská buorre muddui sámiid árbevirolaš ealáhusaide. Cealkámuša galgá álo bivdit mearkkašahti boazodoallodutkan- dahje čielggadanfitnuid birra.

55 §

Doarjjamearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda sirdin

Ovdalis 5—9 loguin oavvilduvvon doarjagii guoskevaš doarjjamearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda doarjagii sáhtá sirdit nubbái, guhte deavdá 4 logus áhahuvvon eavttuid, jos guoskevaš doarjaga mieđihaneavttut ollašuvvet. Sirdimaoažžu galgá ohat mearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda sirdimis 48 §:s oavvilduvvon vuogi mielde. Doarjjamearrádusa sirdimis mearrida ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš.

15 lohku

Doarjaga máksin

56 §

Álggahandoarjaga máksin ruhtadoarjjan

Álggahandoarjja nuorra boazodoallái dahje eará luondduealáhusbargái máksojuvvo ruhtadoarjjan almmá sierra ohcama haga. Ruhtadoarjja máksojuvvo eanemustá guoktin jahkásaš earrin.

Jos álggahandoarjja lea mieđihuvvon ovdalgo olmmoš lea bargagoahtán boazodoaluin dahje luondduealáhusain, de ruhtadoarjaga vuosttas earri máksojuvvo, jos

doarjjaoažžu ovdanbuktá čielggadusa das, ahte boazo- dahje luondduealáhusdálus leat bargagoahtán doarjunvuloš ealáhusain. Jos doarjja lea miedihuvvon 17 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon čatnaseami vuodul, de ruhtadoarjaga nuppi eari máksineaktun lea dasa lassin dat, ahte doarjjaoažžu čájeha iežas ollašuhtán 22 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon doaibmabijuid.

Dárkilet njuolggadusat ruhtadoarjjahápmásaš álggahandoarjaga máksineriin sihke 2 momeanttas oaivvilduvvon čielggadusaid doaimmaheapmái ásahtit oaivvilduvvon mearreáiggis addojuvvojit stáhtarádi ásahusa vuodul. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid ovdalis oaivvilduvvon čielggadusaid birra.

57 §

Ruhtadoarjjahápmásaš investerendoarjaga, vistehuksendoarjaga ja bálgosiid áiddiid bajásdoallamii miedihuvvon doarjaga máksin

Dat, guhte oažžu boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodaga várás miedihuvvon investerendoarjaga dahje vistehuksendoarjaga dahje bálgosa áiddiid divodandoarjaga, galgá ohat doarjaga máksima čálalaččat dán ulbmila várás nannejuvvon skoviin. Máksinohcamuš galgá vuolláičállojuvot. Ohcamuša guođimii sáhtá ásahuvvot govtolaš mearreáigi, mii rehkenasto doarjjamearrádusa dahkama rájes dahje, jos jearaldat lea doarjunvuloš doaibmabiju maŋimus máksinohcamušas, de doarjunvuloš doaibmabiju ollašuhttima gergema rájes. Ohcamuš galgá doaimmahuvvot ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Ruhtadoarjaga sáhtá máksit eanemustá viđa earis. Ruhtadoarjaga mákssojuvvo eanemustá doarjjadási ja miedihuvvon doarjaga meari vástideaddji ossodat máksinohcamušii gullelaš dohkálaš goluin. Doarjjaoažžu galgá dárbbu mielde ovdanbuktit čielggadusa priváhtaruhtadeami ollašuvvamis.

Ruhtadoarjaga mákssojuvvo, jos doarjjaoažžu lea čuvvon doarjjaeavttuid. Dasa lassin máksineaktun lea dat, ahte doarjjaohccái lea

čuohcán duođalaš ja loahpalaš gollu, man sáhtá gávnnaht, ja ruhtadoarjaga manna doarjunvuloš doaibmabiju várás. Jos ruhtadoarjaga lea miedihuvvon hukseninvesteremii, de maŋimus eari máksineaktun lea dat, ahte hukseninvesteren lea ollásit ollašuvvan nugo doarjjamearrádusas lea gáibiduvvon. Máksinohcamušii galget laktojuvot ruhtadoarjaga máksineavttuid dáfus vealtameahtun ruhtadoalloáššegirjijt ja - čielggadusat.

Dárkilet njuolggadusat golu duođalašvuoda, loahpalašvuoda ja gávnnahtahtivuoda árvvoštallanákkaid birra addojuvvojit stáhtarádi ásahusa vuodul. Ruhtadoarjjahápmásaš investerendoarjaga máksineriin ja máksinohcamuša guođimii ásahtit oaivvilduvvon mearreáiggis sáhtá mearridit dárkileappot stáhtarádi ásahusa vuodul. Dárkilet mearrádusaid máksima ohcanskoviin sihke máksinohcamušii gullelaš áššegirjiin ja čielggadusain addá Dálonguovlovirgebáiki.

58 §

Doarjaga máksin ruhtadoarjjan

Ovdalis 5—9 loguin oaivvilduvvon ruhtadoarjaga máksimis mearrida ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš. Dat čohkke iežas miedihan doarjagiid máksinmearrádusdieđuid ja doaimmaha daid Dálonguovlovirgebáiki. Dálonguovlovirgebáiki vástida máksinmearrádusaide gullelaš goluid dárkkisteamis ja dohkkeheamis sihke mávssuid teknihkalaš čadaheamis.

16 lohku

Loatnadoarjagii guoskevaš sierraeavttut

59 §

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana miediheapmi

Loatnaaddi sáhtá miedihit stáhtaloana dahje, jos doarjja miedihuvvo reantodoarjjan,

de reantodoarjjaloana ja lotnii guoskevaš vealgegirjji oažžu vuolláičállit dan maŋná, go doarjjamearrádus lea dahkkojuvvon. Loana ii oaččo miedihit dakkár eavttuiguin, mat spiehkastit doarjjamearrádusa eavttuin. Vealgegirjái galgá laktojuvvot eaktu, man mielde doarjjamearrádusa vuollásaš loatnaeavttut mannet vealgegirjeeavttuid ovddabeallai. Doarjjamearrádusa galgá laktit vealgegirjái.

60 §

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana lokten

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana oažžu loktet ovdalgo doarjjamearrádus lea lágafámolaš. Loana oažžu loktet eanemustá guovtte earis. Jos reantodoarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema várás, de loana oažžu goittotge loktet eanemustá viđa earis.

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana dahje loana vuosttas eari galgá loktet 43 §:s oaivvilduvvon mearreáiggi sisa. Jos stáhtaloatna dahje reantodoarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema várás, de stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana maŋimus eari ii oaččo loktet ovdalgo hukseninvesteren lea ollásit gergejuvvon doarjjamearrádusa eavttuid mielde. Loana maŋimus eari galgá dalle loktet maŋimustá golmma mánotbaji sisa 43 §:s oaivvilduvvon mearreáiggi nohkamis.

Stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana dahje loana eari loktema várás doarjjaoažžu galgá háhkat loktenlobi. Lobi galgá ovdanbuktit loana miedihan loatnaaddái ovdal loktema.

Dárkilet mearrádusat loana lokteneriin addojuvvojit stáhtarádi áhahusa vuodul.

61 §

Loktenlohpi

Lobi doarjunvuloš loana dahje dan eari loktemii miediha ohcamuša vuodul ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš. Ohcamuššii galgá laktit lobi miediheapmái dárbbaslaš ruhtadoalloáššegirjjiid ja čielggadusaid. Loktenlobi ohcamii sáhtá áhahuvvot mearreáigi, mii sáhtá guhkiduvvot oktii

ovdal mearreáiggi nohkama dahkkojuvvon ohcamuša vuodul. Mearreáiggi guhkideapmái galgá leat dohkálaš sivva.

Doarjunvuloš loanas sáhtá loktet hávil eanemustá dan ossodaga, mii vástida ollašuvvan goluid. Loktenlohpi miedihuvvo, jos doarjjaeavttut leat čuvvojuvvon. Dasa lassin loktenlobi miedihaneaktun lea golu loahpalašvuohta ja gávnnahtahttivuohta ja dat ahte doarjja manná doarjunvuloš doaibmabidjui. Doarjjaoažžu galgá dárbbu mielde ovdanbuktit čielggadusa priváhtaruhtadeami ollašuvvamis.

Jos jearaldat lea nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga vuollásaš loanas ja doarjja lea miedihuvvon ovdalgo olmmoš lea bargagoahtán ealáhusain, de loktenlobi miedihaneaktun lea ahte doarjjaoažžu ovdanbuktá čielggadusa das, ahte dálus leat bargagoahtán ealáhusain. Jos doarjja lea miedihuvvon 17 §:a 1 momaantas oaivvilduvvon čatnaseami vuodul, de loktenlohpi miedihuvvo, jos doarjjaoažžu čájeha iežas ollašuttán 22 §:a 2 momaantas oaivvilduvvon doaibmabijuid. Jos loatna loktejuvvo guovtte earis, de maŋimus máinnašuvvon čielggadus galgá ovdanbuktot nuppi eari loktema várás. Erenoamáš siva dihte ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá miedihit loktenlobi ovdalgo doaibmabijut leat ollašutton.

Stáhtarádi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain ákkain, mat geavahuvvojit golu duodalašvuođa, loahpalašvuođa ja gávnnahtahttivuođa árvoštallamis ja loktenlobi háhkamii áhahit oaivvilduvvon mearreáiggi. Dárkilet mearrádusaid lobi ohcanskoviin ja ohcamuššii gullelaš áššegirjjiin ja čielggadusain addá Dálonguovlovirgebáiki.

62 §

Stáhtaloana dáhkádus

Stáhtaloanas galgá leat loana loktedettiin báhkodeaimmas virolaččat geavahuvvon dáhkádus, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš ii leat sierra siva dihte miedihan luoitit dáhkádusa háhkamis.

Stáhtarádi áhahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid das, maiguin

eavttuiguin stáhtaloana sáhttá mieđihit ollásit dahje muhtumassii almmá 1 momeanttas oavvvilduvvon dáhkádusa haga.

63 §

Stáhtaloana oanideapmi ja reanttu máksin

Stáhtaloana galgá oanidit jahkebeliid mielde ovtasturrosaš máksineriiguin. Oanidanmávssuid máksinbeaivvit leat cuoŋománu 30. beaivi ja golggotmánu 31. beaivi.

Vuosttas oanidanmáksu šaddá máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Jos stáhtaloatna lea mieđihuvvon hukseninvesteremii, de šaddá vuosttas oanidanmáksu goittotge máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá guovtte jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Reanttu galgá máksit jahkebeliid mielde dahje guđege loatnaeari loktenbeaivvi rájes máksinbeivviid.

Loatnaaddi ja doarjjaoažžu sáhttiba soahpat badjelmearálaš oanidanmávssuin, daid váikkuhusas loahppaoanidanmávssuide sihke oppa loana ruovttoluottamáksimis ovdal áiggiid.

Loatnaaddi sáhttá mieđihit oanidanmávssuid máksimii maŋideami, jos dása lea dárbu doarjjaoažžu gaskaboddosaš ekonomalaš váttisvuodaid dihte. Maŋideami sáhttá mieđihit guhkimustá jahkái hávil ja oktiibuot guhkimustá viđa jahkái. Jos maŋideami šattašii mieđihit oktiibuot eanet go golbma jagi, de loatnaaddi galgá bivdit maŋideapmái ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Maŋideami dihte loatnaáiggi sáhttá guhkidit 36 §:a 2 momeantta 1 čuoggás ja 38 §:a 2 momeantta 1 čuoggás mearriduvvon guhkimusáiggi olis dahje loahppaoanidanmávssuid sáhttá bajidit.

Stáhtaráđi ása husa vuodul sáhttá addit dárkilet njuolggadusaid maŋideami mieđihaneavttuin ja maŋideami váikkuhusas doarjagii.

64 §

Reantodoarjjaloana oanideapmi ja reanttu máksin

Reantodoarjjaloana galgá oanidit jahkebeliid dahje njealjádasjagiid mielde ovtasturrosaš máksineriiguin.

Vuosttas oanidanmáksu šaddá máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Jos reantodoarjjaloatna lea mieđihuvvon hukseninvesteremii, de šaddá vuosttas oanidanmáksu goittotge máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá guovtte jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Reanttu galgá máksit jahkebeliid dahje njealjádasjagiid mielde loana dahje guđege loatnaeari loktenbeaivvi rájes.

Loatnaaddi ja doarjjaoažžu sáhttiba soahpat badjelmearálaš oanidanmávssuin, daid váikkuhusas loahppaoanidanmávssuide sihke oppa loana ruovttoluottamáksimis ovdal áiggiid.

Loatnaaddi sáhttá mieđihit oanidanmávssuid máksimii maŋideami, jos dása lea dárbu doarjjaoažžu gaskaboddosaš ekonomalaš váttisvuodaid dihte. Maŋideami sáhttá mieđihit guhkimustá jahkái hávil ja oktiibuot guhkimustá viđa jahkái. Maŋideami dihte loatnaáiggi sáhttá guhkidit 36 §:a 2 momentta 1 čuoggás ja 38 §:a 2 momeantta 1 čuoggás mearriduvvon guhkimusáiggi olis dahje loahppaoanidanmávssuid sáhttá bajidit.

Stáhtaráđi ása husa vuodul sáhttá addit dárkilet njuolggadusaid maŋideami mieđihaneavttuin ja maŋideami váikkuhusas doarjagii.

65 §

Loana sirdin ja loatnaeavttuid rievdadeapmi

Stáhtaloana ja doarjunvuloš eará loana oažžu sirdit eará dohkkehuvvon loatnaaddái. Loana oažžu sirdit eará doarjjaoažžui, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš dán dohkkeha 55 §:s oavvvilduvvon mearrádusa oktavuodas.

Stáhtaloana eavttuid ii oaččo rievdadit, jos rievdadeapmái ii leat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lohpi.

Doarjunvuloš eará loana eavttuid oažžu rievdadit, jos dát ii váikkut doarjaga mieđihaneavttuid deavdimii dahje stáhta sajjadahkii dáhkodeaddjin. Muđui doarjjaoažžu galgá háhkat loatnaeavttuid rievdadeami várás ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Jos reantodoarjjaloanas ii leat stáhtadáhkádus, de loana sáhtta sirdit ja dan eavttuid rievdadit ráddjehusaid haga dan maŋŋá, go reantodoarjja ii šat máksojuvvo.

Loatnaeavttuid ii oaččo rievdadit, jos loana rievdadeapmi čuohcá doarjaga mieđihaneavttuid deavdimii dahje lasiha mealgat stáhtavástui dahje stáhtadáhkádussii vuodđuduvvi stáhtavásttu loanas.

Stáhtaráđi ása husa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat das, goas loatnaeavttuid rievdadeami várás galgá leat lohpi, ja dan mearreáiggis, mii ásavuvvo lobi háhkamii. Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das, maiguin skoviiguin lohpi háhkkobjuvvo.

66 §

Stáhtaloana reantoovddu ja lotnii guoskevaš eará doarjaga sihke stáhtadáhkádussii gullelaš doarjaga geavaheapmi

Stáhtalotnii guoskevaš doarjagis geahpeduvvo dalán loana loktedettiin dat árvu doarjagis, masa ii leat dáhkádus. Mieđihuvvon friddjajagiid, reantofriddjavuođa ja reantoovddu oktiirehkenaston nominálaárvosas mearis geahpeduvvo guđege reantobaji hárrái dán badjái guoskevaš friddjajahkái gullelaš jahkebeali oanideami mearri sihke reantofriddjavuođa dahje reantoovddu mearri. Jos doarjja ii juoga reantobaji áigge reahkká doarjaga buot osiide, de geahpeduvvojit doarjaga oasis ovdalis máinnašuvvon ortnega mielde.

Reantoovdu geahpeduvvo 37 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon meari vástideaddji ossodat guđege reantobaji hárrái stáhtaloana gustojeaddji ollislaš reanttus. Reantoovdu geahpeduvvo oktiibuot

eanemustá dat ossodat, mii vástida mieđihuvvon doarjaga nominálaárvosas meari.

Reantodoarjjaloana dahje eará loana várás mieđihuvvon stáhtadáhkádussii guoskevaš doarjagis geahpeduvvo dalán loana loktedettiin stáhtadáhkádussii gullelaš doarjjaossodat loatnadoarjagis.

Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das, mo loatnaaddi galgá meannudit, go geavaha lotnii guoskevaš doarjaga iežas mieđihan stáhtalotnii.

67 §

Loana mieđiheapmi eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain loatnaaddái

Dálonguovlovirgebáiki mearrida loatnaaddi ohcama vuodul loana mieđiheamis loatnaaddái stáhtaloanaid mieđiheami várás. Loana sáhtta ohcat guovddášruhtalágádusa bokte.

Dálonguovlovirgebáiki dahká stáhta ja ovta loatnaaddi dahje moanaid loatnaaddiid gaskasaš vealgegirjji, vuolláičállá dan stáhta beales ja fuolaha vealgegirjji vurkkodeamis ja luohpadeamis loatnaoazžui dan maŋŋá, go loatna lea máksojuvvon dahje buhttejuvvon odđa vealgegirjjiin.

Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das mo meannuduvvo, go ohccojuvvojit, mieđihuvvojit ja máksojuvvojit ruđat stáhtarudain sihke das, goas loatnaaddi sáhtta doaimat almmá guovddášruhtalágádusa haga.

68 §

Stáhtaloana ruhtageavahančilgehus

Loatnaaddi galgá máksit stáhtaloana máksimassii šaddan oanádusaid ja reanttu stáhtii dan mielde ja dan sturrosazžan go loatnaoazžut leat geatnegahtton máksit vealggiset loatnaaddái. Ruhtageavahančilgehusaid galgá dahkat čieža bänkobeavvi sisa das, go loatna lea velggolačča ektui šaddan máksimassii dahje velggolaš lea máksán badjelmearálaš oanádusa.

Loatnaaddi buhtadusohcama dihte Dálonguovlovirgebáikki mearridan mávssut galget máksojuvvot čieža bänkobeavvi sisdas, go loatnaaddi lea ožžon dieđu mearrádusas.

69 §

Loatnaaddi goluid buhtten

Loatnaaddiide máksojuvvo stáhtaloanaid dikšungoluid ovddas buhtadus, man sturrodagas ja máksineavttuin mearriduvvo stáhtaráđi ásahusa vuodul.

Dálonguovlovirgebáiki mearrida stáhtaloana dikšuma ovddas loatnalágádussii máksojuvvon, 1 momeanttas oavvilduvvon buhtadusaid bearramis loatnalágádusas ruovttoluotta muhtumassii dahje ollásit, jos loatnalágádus ii leat dikšon stáhtaloana nugo dán lágas dahje dan vuodul mearriduvvo dahje nugo buori bänkovieu mielde gáibiduvvo. Ruovttoluottabearramii sáhtá álgit oppa loatnaáiggi áigge, almmá ahte 95 § dan hehte.

70 §

Stáhtaloanaid ruđaid sirdin

Dálonguovlovirgebáiki máksá loana, man stáhta lea miedihan loatnaaddái, guovddášruhtalágádusa bokte.

Dálonguovlovirgebáiki máksá ohcama vuodul stáhtaloana dikšunmávssu guovddášruhtalágádusa bokte loatnaaddái.

Loatnaaddi galgá máksit guovddášruhtalágádusa bokte stáhtaloana oanádusaid ja reanttuid Dálonguovlovirgebáikái, vai dát sirdá daid eanadállodoalu ovddidanfondii čilgenláhkai.

Nuppástusat, mat dahkkojuvvojit stáhtalotnii dán lága vuollásaš eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis, fitnodaga sanerenlága (47/1993) vuollásaš ordnestallamis ja priváhtaolbmo vealgeordnestallama birra addojuovvon lága (57/1993) vuollásaš ordnestallamis, dahkkojuvvojit maiddái loatnalágádusa ja stáhta gaskasaš vealgái.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtá addit mearrádusaid das, goas loatnaaddit sáhttet doaimmahit ovdalis máinnašuvvon

doaimmaid almmá guovddášruhtalágádusa haga.

71 §

Reantodoarjaga máksin

Reantodoarjja máksojuvvo 39 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon meari vástideaddji ossodat guđege reantobajis gustojeaddji reantodoarjjaloana ollislaš reanttus. Reantodoarjja máksojuvvo goittotge oktiibuot eanemustá miedihuvvon doarjaga nominálašárvosaš meari vástideaddji ossodat.

Jos reantodoarjjaloatna máksojuvvo ollásit ruovttoluotta, de reantodoarjaga máksin nohká dan beavvi rájes, go loatna lea máksojuvvon ruovttoluotta. Reantodoarjja ii máksojuvvo máksimassii šaddan loatnaoaveopmodaga hárrái, jos jearaldat ii leat fitnodatsaneremii dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallamii guoskevaš meannudeamis. Jos ovdalis oavvilduvvon dahje dasa buohtastahti ordnestallamis reantodoarjjaloana ollislaš reantu vuoliduvvo, de nannejuvvon reantovuolideapmi, man loatnaaddi máksá, ii váikkut reantodoarjaga mearrái.

Loatnaaddi galgá ohcat reantodoarjjamávssu guđege reantobaji hárrái sierra, goittotge eanemustá oktii mánotbajis. Dálonguovlovirgebáikki dohkkehan guovddášruhtalágádus sirdá ohcamuša Dálonguovlovirgebáikái, mii máksá mávssu guovddášruhtalágádussii. Guovddášruhtalágádus sirdá reantodoarjaga loatnaaddái.

Dárkilet mearrádusaid das, mo reantodoarjjamáksu ohccojuvvo ja sirdojuvvo, addá Dálonguovlovirgebáiki.

72 §

Smávva oaiveopmodatmeari máksin hávil

Oaiveopmodatmeari dáfus smávva stáhtaloana ja reantodoarjjaloana galgá máksit ruovttoluotta oktan dahje guoktin earrin čuovvovaš dahje guovtte čuovvovaš máksinbeavvi áigge.

Stáhtaráđi ásaħusa vuodul mearriduvvo eriid alimusmearis ja daid bearranmeannudeamis.

17 lohku

Stáhtaloana stáhtavástu

73 §

Stáhtavástu

Stáhta galgá vástidit loatnaaddái dán lága vuodul mieđihuvvon stáhtaloanaid oaiveopmodaga ja reanttu dain loahpalaš massimiin, mat bohtet velggolačča máksinnávccahisvuodas dakko bokte go loana dáhkádusain čoggojeaddji várit eai leat doarvái gokčat stáhtaloanas mávssekeahhtá báhcán oanádusaid ja reanttuid.

Stáhtavástu gustoma eaktun lea ahte loatnaaddi fuolaha loanas ja dan dáhkádusain dán lága ja dan vuodul addojuvvon njuolggadusaid ja buori bänkovieu mielde. Loana mieđihan loatnaaddi lea maiddái geatnegahtton gozihit stáhta ávkki, go loana dáhkádusain geavahuvvon opmodat muhttojuvvo ruhtan fitnodatsaneremis, priváhtaolbmo vealgeordnestallamis, bággočuorvasgávppis dahje reastaluvvanmeannudeami oktavuodas.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama dahje dasa buohtastahhtii eará ordnestallama dahje loana dáhkádusain geavahuvvon opmodaga eaktodáhtolaš muhttima ruhtan nu, ahte dat čuoheá loana ruovttoluottabearramii, sáhtta dahkat dušše ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobiin.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, mo stáhta ávki gozihuvvo.

74 §

Buhtadusat, mat máksojuvvojit stáhtaloanaid ovddas

Dálonguovlovirgebáiki mearrida dan oaiveopmodaga ja daid reanttuid buhtadusas, mii máksojuvvo loatnaaddái stáhtavástu vuodul. Ovdalgu buhtadus nannejuvvo, de

Dálonguovlovirgebáiki galgá čielggadit ahte velggolačča ja vejolaš dáhkideaddji máksinnávccahisvuodas boahhti loahpalaš massin lea gávnnavuvvon ja ahte massima ii leat sáhttan gokčat dáhkádusain geavahuvvon opmodaga vuovdinruđaiguin dahje, jos dáhkádusain lea eará go olmmošdáhkideapmi, de eará dáhkádusa bokte. Dáhkádusa vuovdin ii goittotge gáibiduvvo dalle, go velggolaš dahje loanas vástideaddji goalmmát olmmoš oazžu fitnodatsaneremis dahje priváhtaolbmo vealgesaneremis dahje eará sullasaš ordnestallamis dahje dáhkádusvástu ordnestallamis doallat dáhkádusain geavahuvvon opmodaga. Dálonguovlovirgebáiki máksá buhtadusa loatnaaddái eanadállođoalu ovddidanfoandda ruđain.

Oanádusaid ja reanttuid, maid loatnaoazžu máinnašuvvon buhtadusa máksima maŋŋá máksá loatnaaddái, galgá goittotge sirdit Dálonguovlovirgebáiki čilgenláhkai.

Dálonguovlovirgebáiki mearrida loatnaaddái máksojuvvon buhtadusa ruovttoluottabearramis loatnaoazžus, dakko bokte go loatna dahje dan reanttut eai leat máksojuvvon stáhtii. Loatnaoazžus sáhtta bearrat loatnaaddái buhtadusohcama vuodul máksojuvvon buhtadusas jahkásaš reanttu reantolága (633/1982) 4 §:s oaivvilduvvon reantodási mielde. Dát galgá merkejuvvođ doarjjamearrádussii.

Buhtadus massimiid ovddas sáhtta guđđojuvvot mávssekeahhtá loatnaaddái dahje buhtadusa mearri sáhtta vuoliduvvot, jos loana dikšumis ii leat čuvvojuvvon dát láhka dahje eai leat čuvvojuvvon dan vuodul addojuvvon njuolggadusat dahje mearrádusat dahje ii leat doibmojuvvon buori bänkovieu mielde.

Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid buhtadusa ohcan- ja máksinmeannudeamis.

75 §

Buhtadusohcamuša gieđahallanáigi ja buhtadusaide guoskevaš maŋŋonanreanttut

Dálonguovlovirgebáiki galgá gieđahallat stáhtalotnii guoskevaš buhtadusohcamuša

golmma mánotbaji sisa das, go loatnaaddi ohcamuš lea joavdan Dálonguovlovirgebáikái ja velggolačča dahje vejolaš dáhkideaddji máksinnávccahisvuodas bohtán loahpalaš massin lea gávnnavuvvon. Jos ohcamuša ii sáhte dan hámis čoavdit, de rehkenasto mearreáigi das, go ohcamuša čoavdin dihte vealtameahtun lassečielggadus (man Dálonguovlovirgebáiki lea bivdán) lea bohtán Dálonguovlovirgebáikái loatnaaddis. Jos mannojuvvo badjel mearreáiggi, de stáhta lea geatnegahtton máksit badjelmannanáiggis maŋŋonanreanttu reantolága (633/1982) 4 §:s oavvilduvvon reantodási mielde.

18 lohku

Stáhtadáhkádusa eavttut

76 §

Stáhtadáhkádusa eavttut

Stáhtadáhkádus miediuvvo deavddadáhkádussan. Dáhkádusvuloš loana dahje dan eari loktema várás doarjjaoažžu galgá háhkat 61 §:s oavvilduvvon lobi. Lohpi galgá ovdanbuktot loana miediuvan loatnaaddái ovdal dan loktema.

Stáhtadáhkádus bohtá fápmui dan maŋŋá, go doarjunvuloš loana dahje dan vuosttas earri lea loktejuvvon, 106 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon hávilmáksu lea máksojuvvon ja vuostedáhkádus lea ásahuvvon. Dáhkádusčatnaseapmi ii čana stáhta, jos ovdalis oavvilduvvon doaibmabijut eai leat ollašuttun guovtte jagi sisa stáhtadáhkádusa miediheamis dahje 65 §:s mearriduvvon eavttut eai čuvvojuvvo.

Dasa lassin, mii dán lágas mearriduvvo, stáhtadáhkádussii heivehuvvo, mii dáhkádusa ja vierrovealgebántema birra addojuvvon lágas (361/1999) mearriduvvo. Stáhtadáhkádusa boarásmuvmii ii goittotge heivehuvvo, mii máinnašuvvon lága 19 §:a 3 momeanttas mearriduvvo.

19 lohku

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

77 §

Stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoažžumušaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

Dan hehttekeahhtá mii eará sajis dán lágas dahje dán lága vuodul mearriduvvo, sáhtta bissovaš ekonomalaš váttisvuodaide gártan loatnaoažžu ekonomalaš dili álkidahttin dihte eaktodáhtolaččat ordnestallat stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoažžumušaid.

Loatnaoažžu sáhtta geahččat gártan bissovaš ekonomalaš váttisvuodaide, jos son lea šaddan dahje sáhtta leat šaddamin máksinnávccaheapmen iige su máksinnávccaid sáhte bissovaččat máhcahit:

1) nu ahte miediuvvojit maŋideamit reantodoarjjaloanaid ja stáhtaloanaid oanidanmávssuide dahje stáhtaloanaide reantofriddjavuoha; dahje

2) dakkár ruđaiguin, mat leat fidnemis nu ahte dat eai čuoze ohcci fitnodatoaiveopmodagaide.

Ordnevuloš loanat ja vuovdinhaddeoažžumušat sáhttet vuodduvvat:

1) dán láhkii;

2) boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhkii dahje dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaide;

3) dálonguovloaláhusaid ruhtadanláhkii (329/1999) dahje dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaide;

4) eanadálloalu ovddidanfoandda birra addojuvvon láhkii (657/1966);

5) eará láhkamearrádusaide, mat gusket Eana- ja meahccedoalloministeriija hálddahussuorggis stáhtarudain miediuvvon, Stáhtakantuvrra dikšunláhkai sirdojuvvon loanaide.

78 §

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamiid eavttut

Eaktun vealgeordnestallamii lea dat, ahte dan vurdet buoridit mealgat loatnaoazžu ekonomalaš dili ja ahte velggolačča dilis ja doaibmabijuin dan buoridan dihte lea dahkkojuvvon ollašuhttindohkálaš plána ja velggolaš ieš oassálastá doaibmabijuide.

Jos eai leat erenoamáš sivat, de vealgeordnestallama ii sáhte miedihit, jos ohccái lea juo ovdal miedihuvvon eaktodáhtolaš vealgeordnestallan. Ođđa vealgeordnestallama ii oáččo goittotge miedihit viđa jagi sisa ovddit vealgeordnestallama miediheamis.

Stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoazžumušaid sáhtta ordnestallat dušše, jos loatnaoazžui reantodoarjjaloana dahje eará loana miedihán velgoheaddjiin mávssolepmosat bealsteaset oassálastet velggiid ordnestallamii doaibmabijuiguin, mat geahpedit mealgat loatnaoazžu vealgedikšungoluid. Earáid oassálastin ordnestallamii ii goittotge gáibiduvvo, jos daddjojuvvon loatnaaddit leat viđa ovddit jagi áigge ordnestallan mealgat iežaset oazžumušaid loatnaoazžu loatnadikšunnávccaid máhcahan dihte dahje jos jearaldagas leat mánggat oanehisáigásaš velggiid velgoheaddjit.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ja dasa gullevaš doarjaga miedihaneavttuin.

79 §

Ealáhusdoaimma heaitán olbmo vealgeordnestallaneavttut

Ealáhusdoaimma heaitán dahje heaitaleaddji loatnaoazžu velggiid sáhtta eaktodáhtolaččat ordnestallat dušše, jos loatnaoazžu vistti doallama ii sáhte muđui dorvvastit. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan ii hehte miehtamis fitnodaga saneremis addojuvvon lága 97 §:s dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallamis addojuvvon lága 78 §:s oaivvilduvvon meannudeapmái.

80 §

Doaibmabijut stáhtaloana ja vuovdinhaddeoazžumuša vealgeordnestallamis

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta guhkidit stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoazžumušaid

ruovttoluottamáksináiggi, vuolidit reanttu sihke luoitit oanádusaid ja reanttuid máksimis dahje miedihit manjideami. Dárkilet njuolggadusat vealgeordnestallanvugiid geavaheamis addojuvvojit stáhtaráđi ásahusa vuodul. Loatnaáiggi sáhtta erenoamáš dehálaš siva dihte guhkidit badjel 36 §:a 2 momenantta 1 čuoggás mearriduvvon alimus loatnaáiggi.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sohppojuvvon vealgegaskavuodaeavttuid nuppástusat gusket maiddái dáhkideaddjái, vealggis vástideaddji eará olbmui dahje vealggis dáhkádusa ásahan olbmui. Dáid sajádaga ii goittotge oáččo heajudit, jos guoskevaš olmmoš ii mieda dasa.

81 §

Reantodoarjjaloanaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

Boazodoalliide ja luondduealáhusbargiide dán lága dahje eará njuolggadusaid dahje stáhtaráđi ásahusa vuodul miedihuvvon reantodoarjjaloanaid sáhtta eaktodáhtolaččat ordnestallat nugo 80 §:s mearriduvvo.

Reantodoarjjaloana reanttu ordnestallan vuolida dan reanttu, man loatnaoazžu šaddá máksit. Reantodoarjaga mearri rehkenasto vealgegirjeeavttuid vuollásaš reanttu vuodul. Vealgeordnestallama sáhtta dahkat, jos loatnaoazžu ja loana miedihán loatnalágádus leaba ovttaoaivilis vealgeordnestallama eavttuin ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea addán lobi reantodoarjjaloanaid ordnestallamii.

82 §

*Stáhtadáhkádus eaktodáhtolaš
vealgeordnestallamis*

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta velggolažžii mieđihit stáhtadáhkádusa oanehisáigásaš velggiid buhtten dihte dakkár bänkoloanain, mii mieđihuvvo virolaš eavttuiguin. Stáhtadáhkádus sáhtta gokčat eanemustá 80 proseantta loana ollislaš mearis.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul mearriduvvo dáhkádusaid mieđihaneavttuin ja -meannudeamis.

83 §

*Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama
ráddjehusat*

Máksufriddjavuohta stáhtaloana oanádusaide ii mieđihuvvo, jos loana dávvirdáhkádus dahje lotnii guoskevaš fitnodat- dahje dasa buohtastahti doaimmas addojuvvo dáhkádus dorvvasta oanádusaid máksima. Velggolačča vistti sealluhan dihte, fitnodaga doaimma dorvvastan dihte dahje eará erenoamáš mávssolaš sivaiddihte máksufriddjavuohta sáhtta goittotge mieđihuvvot. Ohcamuš galgá dáin dáhpáhusain doaimmahuvvot Dálonguovlovirgebáikki čoavdinláhkai.

Jos loatnaoážžu lea heaitán bargamis ealáhusain, de máksufriddjavuohta sáhtta goittotge mieđihuvvot, almmá ahte 1 momenttas daddjojuvvo áššit dan hehttejit, jos:

1) loatnaoážžu lea vuovdán dáhkádussan geavahuvvon opmodaga earret ássanvistti ja dasa gullevaš eanabihtá;

2) loatnaoážžu ii várra suite máksit loana ruovttoluotta bargonávccahisvuoda, guhkálaš bargguhisvuoda, fuolahusgeatnegasvuoda dahje dáidda buohtastahti eará siva dihte; ja

3) máksufriddjavuohta boahtá dievasin loatnaoážžu buorin, almmá ahte buorida seammás eará velgoheaddjiid vuoigatvuoda oážžut iežasaset oážžumušaid ovddas mávssu.

Jos loatnaoážžui reantodoarjjaloana dahje eará loana mieđihan velgoheaddjit eai bealisteaset

mieđa eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii, de stáhtaloanaid sáhtta ordnestallat dušše erenoamáš siva dihte ja dainna eavttuin ahte stáhtaloanaid ja stáhta eará oážžumušaid mávssekeahhtá báhcán mearri lea uhcimustá 60 proseantta loatnaoážžu buot velggiin.

84 §

*Doarjja, mii mieđihuvvo eaktodáhtolaš
vealgeordnestallamis*

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjjan ii adnojuvvo doaibmabidju, man geažil loatnadoarjja šaddá geavahuvvot johtileappot almmá ahte doarjaga mearri lassána.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta mieđihit doarjaga eanemustá 20 000 euro.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjjan gehččojuvvojit:

1) dakkár stáhtaloana dahje stáhta vuovdinhaddeoážžumuša

reantofriddjavuohta, oanádusa friddjajahki, reanttu vuolideapmi dahje reanttu dahje oanádusa mávssu mearkkašahti manjideapmi, man váikkuhusat eai geahpet loana dahje vuovdinhaddeoážžumuššii guoskevaš ovddit doarjaga;

2) stáhtadáhkádussii gullevaš doarjja; ja

3) dakkár reantodoarjja, mii ii geahpet lotnii guoskevaš ovddit reantodoarjaga.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doarjagis, mii lasiha ovdal mieđihuvvon doarjaga sihke mearriduvvo dan meari dahje árvvu meroštallamis ja doarjaga čuovvumis.

85 §

Vealgeordnestallanmearrádus ja -soahpamuš

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida velggolačča ohcama vuodul das, miehtágo dat stáhta beales vealgeordnestallamii ja makkár eavttuiguin.

Go mearrádus lea šaddan lágafámolažžan, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sihke velggolaš ja loatnalágádus vuolláičállet ovttas stáhtaloanaid ja reantodoarjjaloanaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ollašuttinsoahpamuša. Soahpamuš buhte lotnii guoskevaš vealgegirje- ja

doarjjamearráduseavttuid. Soahpamušain ii sáhte goittotge buhttet dakkár doarjjamearráduseavttuid, mat vuodđuduvvet Eurohpá Uniovna láchamearrádusaide.

Dan meannudeamis ja čuovvumis, mat čuvvojuvvojit eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis, sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid stáhtaráđi ásahusa vuodul.

86 §

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama healban

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá iežas mearrádusa vuodul mearridit eaktodáhtolaš vealgeordnestallama stáhta beales healbat, jos:

1) velggolaš lea vealgeordnestallama ozadettiin dahje meannudeami áigge čiegadan ordnestallamii mealgat váikkuheaddji áššiid dahje lea addán dain dihto mávssolaš čuoggáin boastto dieđu ja lea meannudan eará oassebeliid dáfus erenoamáš moaittihahttiláhkai; dahje

2) loatnaoázžu ii leat báljo čuvvon soahpamuša almmá dohkálaš siva haga.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan healbá maidái dalle, go duopmostuollu nanne loatnaoázžui máksinprográmma fitnodaga sanerenlága dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallanlága mielde. Duopmostuollu galgá prográmma nannedettiin váldit vuhtii eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii gullan loanaid ja oázžumušaid daid eavttuid mielde, mat livčče galgan čuvvojuvvo almmá eaktodáhtolaš vealgeordnestallama haga.

Jos vealgeordnestallan lea mearriduvvon healbat, de soahpamuššii oassálasti velgoheaddjis lea vuoigatvuohta gáibidit mávssu iežas oázžumuša ovddas velggolaččas daid eavttuid mielde, mat livčče galgan čuvvojuvvo almmá vealgeordnestallama haga. Velggolaš ii goittotge dárbbas máksit velgoheaddjai maŋnonanreanttu vealgeordnestallama bistima áiggis, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš ii vealgeordnestallama healbama siva dihte nuppeláhkai mearrit.

Ovdalgo eaktodáhtolaš vealgeordnestallan mearriduvvo healbat, de ealáhus-, johtalus- ja

birasguovddáš galgá gullat eará soahpamušoassebeliid.

20 lohku

Sierra ovddut

87 §

Sierra ovddut

Luondduealáhusbargis, guhte 4 §:a 2 momeantas oavvilduvvon guovllus oamasteami vuodul dahje muđui hálddaša boazo- dahje luondduealáhusdálu ja ássá das, oázžu nuvtá stáhta eana- ja čáhceguovlluin:

1) cegget sámiid ruovttuguovllus doarjjabáikki boazodoalu várás, jos dat lea vealtameahttun boazodoalu dáfus;

2) cegget doarjjabáikki meahcebevuddu várás, jos dasa gávdnojit erenoamáš mávssolaš sivat;

3) cegget guolástusa várás doarjjabáikki dahje guollegealláriid ja vuorkkáid ealáhusain bargama dáfus vealtameahttun báikkiide guolástanealáhusa dáfus mearkkašahhti čázadagaid lahkosiidda; ja

4) doallat šibihid ja fuođardit daidda suinniid, lasttahiid, luktiid ja hoáššaid.

Eaktun 1 momeantas oavvilduvvon ovddu geavahepmái lea dat, ahte Meahciráđdehus iežas mearrádusa bokte miediha dasa ohcama vuodul lobi. Lohpi sáhtá miedihevvo dušše dalle, jos áššáigullelaš vistti ceggema dahje eatnama geavaheami galgá atnit boazodoalu dahje eará luondduealáhusa jodiheami dáfus vealtameahttumin. Ovdalgo lohpi miedihevvo, de Meahciráđdehus galgá bivdit doarjjabáikki dárbbaslašvuodas ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša cealkámuša ja boazodoalu várás dárbbaslaš doarjjabáikkis dan bálgoša cealkámuša, man rájiid siva dan lea jurdda cegget. Boazodoalu dáfus dárbbaslaš doarjjabáikkis fas galgá bivdojuvvo Sámedikki cealkámuš, jos doarjjabáikki lea jurdda cegget sámevuođui. Lobi sáhtá sullasaš meannudeami bokte sirdit dakkár olbmui, geasa luondduealáhusdálu hálddašepmi lea sirdašuvvan ja guhte deavdá lobi

miedihaneavttuid. Meahciráđđehusa mearrádusas galgá máinnašit maiddái ovdui gullevaš doarjaga meari, jos doarjaga mearis 3 momeantta vuodul mearriduvvo.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul mearriduvvo lobi gustonáiggis sihke doarjaga miedihangáibádusain ja -eavttuin. Stáhtaráđi ásašusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid maiddái dan doarjaga mearis, mii gehččojuvvo gullat lohpaí sihke doarjaga mearrašuvvanákkain.

88 §

Sierra ovddu eretgeassin

Meahciráđđehus sáhtá, dan maŋŋá go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea addán áššis cealkamuša, geassit eret miedihuvvon sierra ovddu, jos ovddu ii sáhte šat ákkastallat dainna ahte bargojuvvo boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain.

Meahciráđđehus sáhtá gáibidit ahte 87 §:a 1 momeantta 1—3 čuoggáin oaivvilduvvon guvlui ceggejuvvon visttiid ja rusttegiid galgá jávkadit mearreáiggis dan maŋŋá, go ovdu ii leat šat fámus.

21 lohku

Doarjaga čuovvun

89 §

Ealáhusplána čuovvun

Doarjjaoažžu galgá ovdanbuktit ealáhusplánii gullevaš ulbmiliid ja doaibmabijuid ollašuvvančielggadusaid ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusaid 1 momeanttas oaivvilduvvon čielggadusaid sisdoalus. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid das, mo čielggadusaid galget ovdanbuktot ja doaimmahuvvot ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

90 §

Stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana čuovvun

Loatnaaddi galgá lágídit stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana dikšuma sihke stáhtalotnii guoskevaš doarjaga ja eará loana reantodoarjaga ja lotnii guoskevaš eará doarjaga gollama čuovvuma. Dat galgá doaimmahit ain mearreáiggis Dálonguovlovirgebáiki loana miedihan-, lokten- ja oanidandieduid sihke stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana reanttu máksimii ja loatnadoarjaga geavahepmái guoskevaš dieđuid. Loatnaaddi galgá farggamusat fuolahit das, ahte stáhtalotnii ja eará doarjunvuloš lotnii guoskevaš nuppástusat dahkkojuvvojit dan iežas diehtovuogádagaide.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusaid dain dieđuin, maid loatnaaddi galgá doaimmahit Dálonguovlovirgebáiki. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid das, mo dieđut galget ovdanbuktot ja doaimmahuvvot.

91 §

Čuovvuma diehtovuogádat

Doarjagiid ruhtadeami, miediheami, máksima, dárkkisteami ja ruovttoluottabearrama ja daid váikkuhusaid čuovvuma várás lea čuovvuma diehtovuogádat, masa gullet sierralágan registarat. Registariid bajásdoallamis ja geavaheamis ja daidda gullevaš dieđuid almmolašvuodas ja čiegusindoallamis mearriduvvo dálonguovloaláhusálddahusa diehtovuogádatlágas (284/2008).

Čuovvuma diehtovuogádahkii sáhttet vurkejuvvo doarjjaohccái, doarjjaoažžui, doarjunvuloš doaibmabidjui ja doarjaga geavahepmái guoskevaš čuovvovaš dieđut:

1) ohcci namma ja oktavuodadieđut sihke persovdnadovddaldat dahje fitnodat- ja searvvušdovddaldat;

2) ohcci oktavuodaolbmo namma ja oktavuodadieđut;

3) ealáhusplánii ja huksenplánii gullelaš dieđut;

4) doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadeapmái oassálasti prográmmii guoskevaš dieđut;

5) doarjja- dahje máksinohcamuššii ja dan čoavdimii ja doarjaga spesifiseremii guoskevaš dieđut;

6) dieđut doarjjaoažžui mieđihuvvon ja máksojuvvon doarjagiin sihke stáhtadáhkádussii guoskevaš dieđut;

7) dieđut doarjagii guoskevaš soahpamušain;

8) doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš almmolaš doarjaga mearri;

9) dieđut dárkkisteamis ja dan oktavuodas dahkkojuvvon áiccastagain;

10) dieđut doarjjaoažžus ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon doarjagiin, ruovttoluottabearrama ollašuvvamis ja soahpamušaid healbamis;

11) 89 §:s oaivvilduvvon dieđut, mat čoggojuvvojit čuovvuma várás;

12) ohcamuša giedahallamis čoggon eará vealtameahtun dieđut.

Registrerejuvvon olbmo vuoigatvuhtii dárkkistit sutnje alccesis guoskevaš, diehtovuogádahkii váldojuvvon dieđuid, boasto ja váilevaš dieđuid njulgemii ja boarásmuvvan ja dárbašmeahtun dieđuid jávkadeapmái heivehuvvo, mii heaggadiehtolágas (523/1999) mearriduvvo.

Stáhtarádi áсахusa vuođul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid dakkár dieđuin, mat vurkejuvvojit registarii muhto eai leat heaggadieđut.

92 §

Dieđuid vurkkodeapmi

Diehtovuogádahkii gullelaš dieđut vurkkoduvvojit logi jagi doarjaga mieđihanmearrádusa dahkama rájes. Jos doarjja lea mieđihuvvon, de dieđut vurkkoduvvojit logi jagi ruhtadoarjaga mañimuš eari máksima rájes ja stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana mañimuš eari loktema rájes, goittotge nu guhká go reantodoarjja máksojuvvo. Stáhtadáhkádussii guoskevaš dieđut vurkkoduvvojit dáhkádusa

gustonáiggi dahje, jos stáhta dáhkideaddjivástu lea ollašuvvan, de nu guhká go máhccanoažžumuša sáhtá bearrat. Stáhtalotnii guoskevaš dieđut galget vurkkoduvvot nu guhká go loatnalágádusas lea stáhtalotnii guoskevaš oažžumuš loatnaoažžus dahje, jos loatnaaddi lea ohcan stáhtaloana buhtadusa Dálonguovlovirgebáikkis, de gitta dassái go buhttenohcamuš lea lágafámolaččat čovdojuvvon. Jos jearaldat lea Eurohpá Uniovnna muhtumassii ruhtadan prográmmii gullelaš doarjagis, de dieđut vurkkoduvvojit vihtta jagi das, go Eurohpá Uniovnna kommišuvdna máksá prográmma mañimuš, Uniovdnii gullelaš ruhtadanossodatmávssu.

22 lohku

Dárkkisteapmi

93 §

Dárkkistanvuoigatvuohta

Eana- ja meahccedoalloministeriija ja Dálonguovlovirgebáiki sáhttiba dárkkistit doarjaga mieđihan-, máksin- ja geavahaneavttuid čuovvuma gozihan dihte doarjaga mieđiheaddjiid, gaskkusteadjiid ja oažžuid. Sullasaš vuoigatvuohta doarjaga gaskkusteadjiid ja oažžuid hárrái lea ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis. Máinnašuvvon eiseváldiin lea diehtooažžunvuoigatvuohta čiegusindoallannjuolggadusain beroškeahtá.

94 §

Dárkkisteapmi

Dárkkistit sáhtá gozihandoaimma gáibidan viidodagas doarjunvuloš doaibmabiju ja doarjaga geavaheami dáfus mávssolaš dáluid, rusttegiid, visttiid, biergasiid, dilálašvuođaid, diehtovuogádagaid ja áššegirjiid. Dárkkistit ii oaččo goittotge bissovaš ássamii geavahuvvon lanjaid.

Dárkkisteamis sáhtá oskildit olggobeale ruhtadoallái, vai dárkkistanbargu šaddá albmáláhkai dikšojuvvo. Ruhtadoallin galgá

doaimmat ruhtadoallolágas (459/2007) dahje almmoshálddahusa ja -ekonomiija ruhtadoalliid birra addojuvvon lágas (467/1999) oaivvilduvvon ruhtadoalli dahje ruhtadoallosearvvuš. Ruhtadoallosearvvuš galgá nammadit ruhtadoalus vástideaddji ruhtadoalli. Dárkkistanbargui heivehuvvojit hálddahusláhka (434/2003), giellaláhka (423/2003), sámi giellaláhka (1086/2003) ja eiseválddiid doaimma almmolašvuoda birra addojuvvon láhka (621/1999). Dárkkistanbarggu bargi ruhtadoallái heivehuvvojit rihkusvuoigatvuodalaš virgevástónjuolggadusat. Dárkkistanbarggu oktavuodas dáhphuvvan vahágii heivehuvvo, mii vahátbuhttenlágas (412/1974) mearriduvvo.

Dárkkisteami birra galgá dahkat dárkkistanmuitalus, mii doaimmahuvvo farggamusat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži sihke Dálonguovlovirgebáikái.

Dárkkisteaddji oazžu váldit iežas atnui áššegirjiid ja doarjaga geavahepmái guoskevaš eará materiálaid, jos dása lea dárbu dárkkisteami ulbmila juksan dihte. Áššegirjiid ja eará materiálaid galgá farggamusat máhcahit, go daid hálddusdoallamii ii leat šat dárkkisteami dáfus dárbu.

Bolesa geatnegasvuodas addit virgeveahki mearriduvvo boleslága (493/1995) 40 §:s.

23 lohku

Doarjaga máksima gaskkalduhttin ja ruovttoluottabearran

95 §

Doarjaga máksima gaskkalduhttin ja ruovttoluottabearran

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea geatnegahtton gaskkalduhttit 5-8 loguin oaivvilduvvon doarjaga máksima ja bearrat dan ruovttoluotta, jos:

1) doarjaga miedihan- dahje máksineavttut eai leat ollašuvvan;

2) doarjjaoazžu lea addán dakkár boastto dahje váilevaš dieđu, mii lea váikkuhan

mealgat doarjaga miediheapmái dahje máksimii;

3) doarjaga eavttut eai leat čuvvojuvvon;

4) doarjjaoazžu ii leat deavdán 17 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon čatnaseami;

5) doarjjaoazžu lea luohpadan almmá ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi haga doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje dorjojuvvon investerenčuozáhaga dahje visteruhtadeami bokte dorjojuvvon ássanvistti ovdalgo 44 §:a 2 momeanttas mearreáigi lea vássán;

6) doarjjaoazžu lea biehttalan veahkeheames dárkkisteamis; dahje

7) Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje riikkadási ruđaiguin ollásit ruhtaduvvon eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusat dan gáibidit.

Bearakehtttá sáhtttá goittotge guođdit meari, mii lea eanemustá 25 euro.

Jos doarjja lea miedihuvvon oktasačat moanaide, de buot doarjjaoazžut vástidit ovttasvásttolaččat doarjaga máhcaheamis. Doarjjaoazžuid gaskkas vástu juohkása dan mielde go doarjjaoazžu lea oassálastán dan doibmii, mii lea leamaš doarjaga máhcahangeatnegasvuoda vuodđun.

Ruovttoluottabearrat mearriduvvon doarjja galgá máksujuvot ruovttoluotta mañimustá jagi sisa ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža mearrádusa rájes.

96 §

Stáhtaloana mearrideapmi eretcelkojuvot

Stáhtalotnii guoskevaš doarjagii heivehuvvo, mii 95 §:s mearriduvvo.

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtttá maiddá mearridit loatnaaddi eretcealkit stáhtaloana, jos 95 §:a 1 momeanttas ásavuvvon juoga čuokkis ollašuvvá.

Stáhtaloatna sáhtttá dasa lassin mearriduvvot eretcelkojuvot dahje loatnaaddi sáhtttá eretcealkit loana, jos:

1) loana bokte ruhtaduvvon dállu dahje dan oassi vuvdojuvvo bággobearrandoaimmaiguin;

2) dáhkadusa árvu lea ohccis sorjjasmeahttun siva dihte dan mađe njiedjan

ahte dat sáhtta čuohtit loana vel mávssekeahces oaiveopmodaga bearramii;

3) reanttu dahje oanádusa máksin lea maŋŋonan guhkit go golbma mánotbaji;

4) loatnaoažžu dahje dáhkideaddji lea reastaluvvan dahje jos dáhkideaddji fitnodatdoaibma lea nohkan iige loatnaoažžu leat ávžžuhusain fuolakeahhtá ásahan loatnaaddi dohkkehan doarvái buori dáhkádusa.

Eretcealkinláhkai mearriduvvon stáhtaloana galgá máksit ruovttoluotta eanemustá guovtte earis maŋimustá jahkebeali sisa ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža mearrádusa rájes.

97 §

Doarjjaoažžu almmuhangeatnegasvuohta ja ovdadiehtu

Doarjjaoažžu galgá farggamusat almmuhit doarjaga miediheadjái 95 §:a 1 momellantas dahje 96 §:s oaivvilduvvon doarjaga, stáhtaloana dahje stáhtadáhkádusa miedihanákka dahje doarjaga mávssu dahje loana lokteneavttu dakkár nuppástusas, man dihte loatna sáhtta berrojuvvot ruovttoluotta dahje loahpahuvvot dahje stáhtaloatna eretcelkojuvvot.

Doarjjaoažžui sáhtta bivdaga vuodul addit čadni ovdadieđu das, dagahago plánejuvvon doaibmabidju, mii guoská 17 §:a 1 momellantas oaivvilduvvon čatnaseapmái, ealáhusplánii, jođihuvvon ealáhussii dahje doarjunvuloš opmodaga rievdamii dahje luohpadeapmái, 95 §:a 1 momellantas dahje 96 §:s oaivvilduvvon čuovvumuša. Ohcamušas galgá ovdanbuktit čielgasit dan ášši, masa ovdadiehtu ohccojuvvo. Dasa lassin galgá ovdanbuktit ášši čoavdin dihte dárbbaslaš čielggadusa. Ovdadihtui guoskevaš ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža mearrádus lea fámus ovttá jagi dan addima rájes. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta spiehkastit iežas addin ovdadieđus dušše dalle, jos ohcci lea ollašuhhtán iežas doaibmabiju mealgat nuppeláhkai go ovdadiehtoohcamušastis lea ovdanbukttán dahje lea ovdanbukttán ovdadieđu oažžun dihte sakka boastto dahje váilevaš dieđu.

Ovdadiehtu ii addojuvvo, jos eará ohcamuš dán áššis lea dutkojuvvomin dahje eiseváldi lea čoavdán ášši dahje ášši čoavdin gullá Eurohpá Uniovna doaibmaorgánii.

Stáhtarádi ásahusa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, mo meannuduvvo ovdadieđu bivdima ja addima oktavuodas.

98 §

Reantodoarjjaloana eretcealkin

Jos reantodoarjja lea lágafámolaš mearrádusa vuodul mearriduvvon ruovttoluotta berrojuvvot doarjjaoažžus, de loatnaaddi sáhtta eretcealkit reantodoarjjaloana muhtumassii dahje ollásit.

99 §

Ruovttoluottamáksit oaivvilduvvon meari reantu

Doarjjaoažžu galgá máksit dan mearrái, mii galgá máhcahuvvot dahje ruovttoluotta berrojuvvot, reantolága 3 §:a 2 momellantas oaivvilduvvon jahkásaš reanttu, nu ahte dasa lasihuvvojit golbma proseanttaovttadaga. Reanttu galgá máksit doarjaga máksinbeaivvi rájes, dahje jos máksinvuloš meari lea stáhtaloatna dahje ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon doarjja lea reantodoarjja, de loana loktenbeaivvi rájes gitta dassái go ruovttoluottabearranvuloš doarjja lea ollásit máksojuvvon. Stáhtalotnii galgá goittotge máksojuvvot ovdalis oaivvilduvvon reantu bearranvuloš mearrádusa dahkama rájes, jos ruovttoluottabearran vuodduuvvá 96 §:a 3 momentii. Jos doarjja lea rehketlaš doarjja ja eará go stáhtaloana rentui guoskevaš doarjja, de reanttu máksingeatnegasvuohta álgá doarjaga atnuiváldinbeaivvi rájes.

Jos stáhtaloatna eretcelkojuvvo ja seammás loatnadoarjja berrojuvvo ruovttoluotta, de ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon loana rentui guoskevaš doarjagii ii rehkenasto reantu ja loana ruovttoluottabearranreanttus galgá geahpedit dan reanttu, man loatnaoažžu lea juo máksán.

100 §

Maŋnonanreantu

Jos ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon mearri ii máksojuvvo maŋnimustá 102 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon máksinbeaivve, de dasa galgá máksit jahkásaš maŋnonanreantu reantolága 4 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon reantodási mielde.

101 §

Ruovttoluottabearrama govttolazžandahkan

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá guoddit boastut dahje duššiid dihte máksojuvvon meari dahje dasa máksit oaivvilduvvon reantu ollásit dahje muhtumassii bearakeahttä, jos dievasin bearran ii livčče oppalaččat geahčadettiin doarjjaoažžu dilálašvuodaid ja doaimma dáfus govttolaš. Ruovttoluottabearran ja reanttuid bearran galget goittotge dahkkojuvvot dievasin, jos Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje ollásit riikkadási ruđaiguin ruhtaduvvon, eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láhkamearrádušat dán gáibidit.

102 §

Ruovttoluottabearramii dahje máksima gaskkalduhttimii guoskevaš mearráduš

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš galgá dahkat ruovttoluottabearramis ja doarjaga máksima gaskkalduhttimis sihke stáhtaloana eretcealkimis mearráduša. Mearráduša vuodul nannejuvvo dat mearri, mii galgá ruovttoluotta berrojuvvot dahje eretcelkojuvvot, ja nannejuvvo maiddái 99 §:s oaivvilduvvon reantu ja daid máksima várás oaivvilduvvon máksinbeaivi.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearráduša galgá dahkat dakka maŋná, go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš oaččui dieđu 95 §:s mearriduvvon ákkas ja

maŋnimustá logi jagi geažes doarjaga maŋnimuš eari máksima rájes. Stáhtalotnii guoskevaš doarjja gehččojuvvo geavahuvvon, go loana rentui guoskevaš maŋnimuš doarjjaearri lea geavahuvvon lohppii.

103 §

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearráduša ollašuhttin

Dálonguovlovirgebáiki vástida doarjaga ruovttoluottabearramii guoskevaš mearráduša ollašuhttimis. Ruovttoluottabearrama sáhtá čadahiit lágafámolaš mearráduša vuodul nu, ahte ruovttoluottabearranvuološ mearri oktan reantuin geahpeduvvo doarjjaoažžui máksit oaivvilduvvon eará doarjagis. Stáhtaloana ja dan reantu bearramis vástida goittotge loana mieđihan loatnalágáduš.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearráduša sáhtá bággobearrandoaimmaiguin ollašuhttit dan maŋná, go mearráduš lea ožžon lágafámu. Mearráduša ollašuhttimii heivehuvvo, mii vearuid ja mávssuid ollašuhttima birra addojuvvon lágas (706/2007) mearriduvvo.

Stáhtaloana eretcealkin ja ruovttoluottabearran gullet goittotge loana mieđihan loatnalágádušsii.

24 lohku

Loatnadoarjagii guoskevaš meannudeamit

104 §

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágáduša bargguid dikšun

Dasa, guhte lea loatnaaddi dahje guovddášruhtalágáduša bálvalusas, heivehuvvojit rihkusvuoigatvuodalaš virgevástonjuolggadusat, go son dikšu dán lágas oaivvilduvvon doaimmaid. Ovdalis oaivvilduvvon doaimmaid divššodettiin dagahuvvon vahágii heivehuvvo vahátbuhhtenláhka.

105 §

Loatnaaddi veahkehan- ja diehtoaddingeatnegasvuohta

Loatnaaddi galgá almmuhit ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži doarjunvuloš loana sirdašuvvamis eará loatnaaddái ja 65 §:a 3 momeanttas oavvilduvvon loatnaeavttuid dakkár nuppástusain, maidda ii dárbašuvvo ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lohpi.

Loatnaaddi galgá váldit vuhtii stáhtaloana divššodettiin stáhta ávkki loatnaaddin ja maiddái dáhkádušvuloš loana divššodettiin stáhta ávkki dáhkideaddjin. Loatnaaddi galgá farggamusat almmuhit Dálonguovlovirgebáikái doarjjaoažžu ekonomalaš sajádahkii, doarjunvuloš loana dahje loana dáhkádušsain geavahuvvon opmodaga árvui guoskevaš dakkár nuppástusain, mat sáhttet váikkuhit stáhta sajádahkii loatnaaddin dahje dáhkideaddjin.

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádus leaba geatnegahtton spesifiserejuvvon bivdaga vuodul luohpadit Eana- ja meahccedoaloministerijai, Dálonguovlovirgebáikái ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži doarjjaoažžu guoskevaš dakkár dieđuid, mat leat vealtameahttumat loatnadoarjaga mieđihaneavttuid gozihan dihte.

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádusa diehtoaddingeatnegasvuohta guoská maiddái daidda dieđuide, mat leat oavvilduvvon čiegusin dollojuvvot. Dieđuid ii oáččo geavahit eará go dan ulbmilii, man várás dat leat eiseváldái oavvilduvvon doaimmaid dikšun dihte luohpaduvvon.

106 §

Mávssut, mat berrojuvvojit stáhtadáhkádusa ovddas

Stáhtadáhkádusa ovddas berrojuvvo doarjjaoažžus máksu, mii sáhtta vuodđuduvvat dáhkádusa prosentála ossodahkii dáhkádušvuloš loana mearis, dáhkádušsai gullevaš riskka mearrái dahje dáhkádušsai hálldahusgoluide dahje daidda buohkaide. Stáhtadáhkádusa ovddas

berrojuvvo dasa lassin guktii jagis máksu, mii vuodđuduvvá seamma ákkaide go dáhkádusa hávilmáksu. Mávssut sirdojuvvojit čilgenláhkai eanadállodoalu ovddidanfondii.

Ovdalis 1 momeanttas oavvilduvvon mávssu sirdá stáhtii loatnaaddi. Dálonguovlovirgebáiki máksá loatnaaddái buhtadusa ovdalis máinnašuvvon doaimma dikšumis. Buhtadus máksojuvvo eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dáid mávssuid mearis ja mearrašuvvanvuogis, mat berrojuvvojit dáhkádušsai ovddas, sihke loatnaaddái máksit oavvilduvvon buhtadusa mearis. Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit dárkilet mearrádušsai das, mo meannuduvvo mávssuid sirdima oktavuodas.

107 §

Stáhta dáhkideaddjivásttu ollašuvvan

Stáhta dáhkideaddjivástui sihke mávssu máhccanvuogitvuhtii guoskevaš ávkegoziheamis vástida Dálonguovlovirgebáiki.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta mearridit ahte stáhta máhccanoažžumuš ii berrojuvvo dakkár doarjjaoažžus, guhte ii govtolaččat geahčadettiin suite máksit mávssu bissovaš bargonávccahisvuoda, guhkálaš barguhisvuoda, fuolahusgeatnegasvuoda dahje dáidda buohtastahti eará siva vuodul.

Dáhkideaddjivásttu ollašuvvamis šaddan mávssut máksojuvvojit eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain. Máhccanvuogitvuoda vuodul ožžojuvvon buhtadusat sirdojuvvojit máinnašuvvon fondii čilgenláhkai.

108 §

Loatnaaddi diehtovurkkodangeatnegasvuohta

Dasa lassin mii eará sajis mearriduvvo loatnaaddi geatnegasvuodas vurkkodit áššegirjiid, de loatnaaddi galgá vurkkodit goittot loatnaáiggi áššegirjiid, mat guset:

1) loatnaeavttuide ja loatnaeavttuid rievdadeapmái oktan máksingeahpádusaiguin;

2) stáhtaloana dáhkádusárvoštallamii;

3) dáhkádussii čuoheccii áššiide dalle, go stáhtaloana dahje dáhkideami dáhkádussan čujuhuvvon opmodahkii nannejuvvui bánta-dahje eará vuoigatvuohta; ja

4) loana eretcealkimii.

Áššegirjjiid galgá vurkkodit gitta dassái, go stáhtaloatna dahje stáhtadáhkádusloatna lea máksojuvvon ruovttoluotta. Jos loatnalágádus lea ohcan buhtadusa stáhtaloana ovddas dahje mávssu stáhtadáhkádusa vuodul, de 1 momeanttas oaiivilduvvon áššegirjjiid galgá vurkkodit gitta dassái, go buhtadus lea máksojuvvon dahje máksu stáhtadáhkádusa vuodul máksojuvvon dahje lágafámolaš mearrádus buhtadusohcama dahje dáhkádussii vuodduuvvi máksinohcama hilgumis lea dahkkojuvvon.

25 lohku

Sierra njuolggadusat

109 §

Diehtooažžunvuoigatvuohta ja dieđuid luohpadeapmi

Eana- ja meahccedoalloministeriijas, Dálonguovlovirgebáikkis ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis lea vuoigatvuohta, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, oažžut eará eiseválddis dahje almmolaš doaimma dikšu oassebealis ohccái dahje doarjjaoažžui, dán dearvvasvuodadillái, ekonomalaš sajadahkii ja fitnodat- dahje ámmátdoibmii, almmolaš ruđain miedihuvvon ruhtadeapmái dahje doarjaga dáfus mearkkašahtti dillái guoskevaš eará dieđuid, mat leat vealtameahttumat doarjjaášši gieđahallan dihte.

Eana- ja meahccedoalloministeriijas, Dálonguovlovirgebáikkis ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis lea vuoigatvuohta, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, luohpadit eará eiseváldái dahje almmolaš doaimma dikšu dahje Eurohpá Uniovvna

doaimmaorgánii dán lágas mearriduvvon doaimma divššodettiin ožžojuvvon dakkár dieđuid doarjjaoažžus, maid eiseváldi dahje doaimmaorgána dárbbasa mearriduvvon dárkkistanbarggu dahkan dihte dahje dan gozihan dihte ahte Eurohpá Uniovvna lánkamearrádusat leat čuvvojuvvon.

Ovdalis 1 ja 2 momeantta vuodul ožžojuvvon dieđuid ii oaččo geavahit eará go dan ulbmilii, masa dat leat bivdojuvvon.

110 §

Mearrádusa diehtunaddin

Dán lágas oaiivilduvvon mearrádusa sáhtta addit diehtun hálddahuslága 59 §:s mearriduvvon vuogi mielde.

Doarjaga ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádus galgá goittotge addojuvvot diehtun hálddahuslága 60 §:s mearriduvvon vuogi mielde.

111 §

Mearrádusa ovddas máksin

Dán lágas oaiivilduvvon mearrádus lea ohccái dahje doarjjaoažžui nuvtá. Meahciráđdehusa mearrádussii erenoamáš ovddu birra heivehuvvo, mii stáhta máksinággalágas (150/1992) mearriduvvo, goittotge nu ahte dakkó bokte go mearrádus guoská sierra ovdui gullevaš doarjagii, de mearrádus lea nuvtá.

112 §

Ruđaid geavaheapmi guovlluid mielde

Eana- ja meahccedoalloministeriija vástida 7 §:a 1 momeanttas oaiivilduvvon miedihannjuolggadusat dahje mearreruđa stivremis dán lágas oaiivilduvvon doarjagiidda ja mearrida daid čujuheamis ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža atnui.

113 §

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid geavaheapmi

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid sáhtta dasa lassin, mii daid geavaheamis ovdalis mearriduvvo, geavahit:

1) ovddidanfoandda ruđaiguin háhkkojuvvon dahje fondii sirdojuvvon eana- ja eará opmodaga dikšumii ja divodeapmái;

2) loanain ruhtadeamis šaddan dikšunmávssuide ja eará goluide;

3) dán lága vuollásaš doarjjadoaimmaide ja stáhtaloanaide; ja

4) boazodoalu ja luondduealáhusaid ovddidandoibmii guoskevaš dutkamusaide ja čielggadusaid dahkamii.

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain sáhtta máksit mávssuid ja buhtadusaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii oaivvilduvvon meannudangoluide.

114 §

Teknikkalaš veahkki

Teknikkalaš veahki geavaheamis dán lágas oaivvilduvvon doarjaga ollašuttimii heivehuvvo teknikkalaš veahki geavaheamis dálonguovllu ovddideapmái mieđihit oaivvilduvvon doarjagiid birra addojuvvon lága 54 §.

115 §

Nuppástusohcan

Dálanguovlovirgebáikki, Meahciráđdehusa ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža dán lágas oaivvilduvvon mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin dálanguovloealáhusaid váidinváiddegoddaí nugo hálddahusláhkeavahanlágas (586/1996) mearriduvvo.

Váidaga sáhtta doaimmahit maiddá dan eiseváldái, man mearrádussii ohccojuvvo nuppástus. Eiseváldi galgá doaimmahit váidaga ja áššis čoggon áššegirjjiid ja iežas cealkamuša nuppástusohcaneiseváldái.

Dálanguovloealáhusaid váidinváiddegotti mearrádussii áššis, mii guoská doarjaga máksima gaskkalduhtimii dahje ruovttoluottabearramii, oažžu ohat nuppástusa váidimiin Alimus hálddahusriektái nugo hálddahusláhkeavahanlágas mearriduvvo. Muđui váidinváiddegotti mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin Alimus hálddahusriektái dušše dalle, jos Alimus hálddahusriektái mieđiha váidinváidlobi.

116 §

Háhkama ollašuttimii guoskevaš vuoigatvuođadorvovuoigat

Almmolaš háhkamiid birra addojuvvon lága 6 §:a 1 momantta 5 čuoggás oaivvilduvvon háhkanovttadaga dahkan háhkamii, masa lea mieđihuvvon doarjja dán lága vuodul ja mas háhkan manná badjel háhkamiid birra addojuvvon lága 15 §:s oaivvilduvvon šielbmáárvvuid, heivehuvvo, mii máinnašuvvon lága 11 logus mearriduvvo.

26 lohku

Fápmuiboahhtin- ja sirdašuvvannjuolggadusat

117 §

Fápmuiboahhtin

Dán lága fápmuiboahhtinbeaivi mearriduvvo stáhtaráđi áhahusa vuodul.

Dáinna lágain gomihuvvo boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhka.

Ovdalgo dát láhka boahhtá fápmui, de sáhtta álgit lága ollašuttima gáibidan doaibmabijuide.

118 §

Ruđaid geavaheapmi

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid sáhtta ainge geavahit maiddá dakkár fitnuide, maid galgá boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkeamearrádusaid mielde gerget ja maidda máinnašuvvon ruđaid lea sáhttan geavahit daid njuolggadusaid mielde, mat ledje dán lága fápmuiboahhtedettiin.

Dasa lassin boazodállolága, boazoekonomiijalága dahje luondduealáhuslága ulbmiliidda háhkkojuvvon dahje eará vuogi mielde fidnejuvvon opmodat geavahuvvo dan manjá, go dát láhka lea boahhtán fápmui, eanadállodoalu ovddidanfoandda birra

addojuvvon lága 3 §:s ášahuvvon ulbmiliidda.

119 §

Ovddit láhkamearrádusaid heiveheapmi

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuodul dutkojuvvomin leahkki áššit gergejuvvojit máinnašuvvon lágaid mielde dan eiseválddis, mas dat leat dutkojuvvomin dán lága fápmuiboádedettiin. Miedihuvvon ruhtadoarjaga máksá dan miedihan eiseváldi.

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága, boazoeconomiijalága ja luondduealáhuslága ja ovdal dán lága fápmuiboahitima guston eará láhkamearrádusaid ollašuttima hárrái ja máinnašuvvon láhkamearrádusaid vuodul šaddan stáhta, gieldda ja loatnalágádusa oážžumuša hárrái čuvvojuvvojit dán lága fápmuiboádedettiin guston njuolggadusat ja daid vuollásaš soahpamuševttut. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža doaibmaválddi vuollásaš ášši gieđahallá ja čoavdá goittotge Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš.

120 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš máksingehpádusat

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš stáhta vuovdinhaddeoážžumuššii dahje stáhtalotnii dahje reantodoarjjalotnii guoskevaš máksingehpádusa eavttuide heivehuvvojit dat njuolggadusat, mat ledje dán lága fápmuiboádedettiin. Reantodoarjjaloanain máksingehpádusaid miedihanmeannudeapmái heivehuvvo goittotge, mii 64 §:a 4 momeanttas mearriduvvo.

121 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš prográmmavuloš doarjagat

Ovdal dán lága fápmuiboahitima guston láhkamearrádusaid vuollásaš, Eurohpá

Uniovnna muhtumassii ruhtadan prográmmavuloš ruhtadoarjagiid ja eará doarjagiid miediheamis ja máksimis, goziheamis ja eará meannudemiin čuvvojuvvojit áššáigullelaš prográmmabadjái guoskevaš njuolggadusat ja mearrádusat, mat ledje dán lága fápmuiboádedettiin, jos Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

122 §

Ovdal miedihuvvon stáhtaloanain dikšunmávssut

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuodul miedihuvvon stáhtaloanain dikšuma ovddas máksjuvvo loatnalágádusaide govttolaš buhtadus dikšungoluid ja eará goluid ovddas. Dárkilet njuolggadusat buhtadusa ákkain ja mearis addojuvvojit stáhtarádi ášahusa vuodul.

123 §

Nuppástusohcan čovdosiidda, mat leat dahkkojuvvon ovddit láhkamearrádusaid vuodul

Dan maŋná go dát láhka lea bohtán fápmui, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža, Dálonguovlovirgebáikki ja dálonguovloaláhusaid váidinválddegotti mearrádusaide ohccojuvvo nuppástus boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága, boazoeconomiijalága ja luondduealáhuslága sihke dan ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš áššiin, nugo dán lága 115:s sullasaš áššiid hárrái mearriduvvo dan hehttekahtá, mii nuppástusohcamis lea ovdal mearriduvvon.

124 §

Čujuhannjuolggadusat

Jos eará lágas dahje dan vuodul addojuvvon njuolggadusas čujuhuvvo boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhkii, de gehččojuvvo ahte

čujuheapmi oavvilda dán lágas daddjojuvvon sullasaš njuolggadusaide, jos dán lágas ii nuppeláhkai mearriduvvo.

125 §

Huksenbáiki

Meahciráddehus sáhtá iežas mearrádusa vuodul miedihit dan bálgosii, mii boazodállolága vuollásaš hálldašanvuogátvuoda vuodul hálldaša huksenbáikki, lobi molsut báikki dáfus unohas dahje dárbašmeahtumin šaddan huksenbáikki Meahciráddehusa čujuhan, boazodoalu dáfus vuohkkaset báikái. Bálggus galgá sirdit iežas oamastan visttiid eret guovllus guovtte jagi sisa Meahciráddehusa mearrádusa rájes. Meahciráddehus sáhtá beavttálmahttit iežas mearrádusa áittasáhkuin dahje barggahanáitagiin, nugo áittasáhkkoálgas (1113/1990) mearriduvvo.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid lohpeannudeamis huksenbáikki molssodettiin.

126 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš dihto doaimbajut ja vuogátvuodagaskavuodát

Boazodállolága, luondduealáhuslága ja boazoeconomiijalága njuolggadusat čuvvojuvvojit daid áššiid hárrái, mat gusket máinnašuvvon lágaid ollašuttimii ja maid birra ii dán lágas nuppeláhkai mearriduvvo.

Helssegis borgemánu 26. beaivve 2011

Dásseválldi Presideanta

TARJA HALONEN

Dát guoská maiddá máksingehpádusaide ja dáluid ráddjehusaide. Stáhta oazžumušaid sirdin, stáhta oazžumušaid ja ruhtadoarjagiid ruovttoluottabearran, dálu dahje dan oasi ráddjehusain ja bántavásttus luoitin, luohpadanlobiid miediheapmi ja máksingehpádusaid miediheapmi stáhta oazžumušaid hárrái gullá goittotge ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža doaimbaváldái. Eana- ja meahccedoalloministeriija miediham ruhtadoarjaga bearrá goittotge ruovttoluotta doarjaga miediham ministeriija. Máinnašuvvon lágat čuvvojuvvojit heivvolaš osiin maiddá loanaid hárrái. Máksingehpádusaid ja loanaid sirdimiid čovdá goittotge loaia miediham loatnalágáduš, mii galgá dalle čuovvut, mii ovdal dán lága fápmuiboahtima gustojeaddji láhkamearrádusain lea mearriduvvon.

127 §

Meannudeapmái guoskevaš spiehkastagat

Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtá goittotge mearridit doarjaga dahje eará ovddu ohcamii, máksimii dahje ruovttoluottabearramii dahje sullasaš doaimbajut guoskevaš meannudanspiehkastagain, go heivehuvvojit 118—128 §:ain ovdanbukton áššit, jos ovddit láhkamearrádusaid vuogas heiveheapmi dán lágas mearriduvvon doarjavuogádagaid ektui dan gáibida.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtá addit 118—126 §:ain oavvilduvvon áššiid giedahaladettiin dárbašlaš áššegirjiid birra dárkilet mearrádusaid.

Eana- ja meahccedoalloministtar *Jari Koskinen*